

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 29 maj 2017

§ 2 Interpellation om beredskapen i stadens verksamheter för att ta emot barn och unga som riskerar att förlora sin förskole- och grundskoleplacering (nr 2016:55)

Anförande nr 1

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Behovet av nya för- och grundskolelokaler är fortsatt stort. För att staden ska klara av att hantera en växande befolkning och fler förskolebarn behöver vi också tillgodose behovet av lokaler för förskole- och grundskoleverksamheter.

Moderaterna har tidigare uppmärksammat problemet med att många förskolor och skolor i dag har tillfälliga bygglov och således riskerar att behöva stänga verksamheten om något eller några år när byggloven löper ut.

Det är bra att utbildningsförvaltningen nu har fått i uppdrag att se över detta. Vi tycker dock att det tar för lång tid för den rödgrönrosa majoriteten att ta fram förslag om hur man konkret avser att lösa den här situationen. Det gör att elever och familjer lever i stor ovisshet om var man kommer att gå i skolan eller förskolan inom en närmare framtid.

Samtidigt, när jag läser interpellationssvaret, tycker jag att det är oroande att skolborgarrådet bara hänvisar till stadsdelsnämnderna när det gäller förskolan. Vi hoppas verkligen att borgarrådet själv tar frågan på stort allvar och följer utvecklingen!

En kartläggning som staden har gjort visar att det är 534 skolor och 186 förskolor som berörs av tillfälliga bygglov som kan komma att gå ut inom ett par år. Stadens svar har hittills varit att det just nu ligger 150 nya förskoleavdelningar i detaljplanearbetet, någonting som är jättebra, men det är ju något som behövs för att täcka upp behovet i en växande storstad och ge nya platser till nya barn. För att ersätta platser i skolor som upphör när tillfälliga bygglov går ut hjälper det dock inte. Detsamma gäller för grundskolan, där vi redan i dag har platsbrist och ska investera i nya skolor för att klara av att möta den växande befolkningen.

Även om det, enligt interpellationssvaret, endast skulle gälla 38 kommunala skolor handlar det om många barn och elever. Då tillkommer dessutom de fristående skolorna som majoriteten tenderar att glömma bort. Stockholms stad är ansvarig för att se till att barn och unga har en grundskoleplacering, oavsett om de går i en kommunal eller i en fristående skola. Därför blir det stadens ansvar att hantera den här situationen som kan uppstå när byggloven löper ut.

Jag är ändå glad att det sker ett samarbete mellan berörda parter och att det drivs av utbildningsförvaltningen. Men tiden går, byggloven löper snart ut och jag är fortfarande orolig över vad som kan hända inom en snar framtid. Därför vill jag återigen ställa de frågor till borgarrådet Olle Burell som jag hade skrivit i interpellationen: Kan du garantera att lokalfrågan löser sig så att staden kan hålla

barnomsorgsgarantin? Om nu samarbetet mellan stadens aktörer dröjer, finns det då en beredskap att ta emot de barn som riskerar att förlora sin plats? Då tänker jag inte bara på dem i de 38 kommunala skolorna utan såklart även på alla som jag har nämnt tidigare.

Anförande nr 3

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Tack, Jonas Nilsson, för en interpellation i ett viktigt ämne!

Svaret på frågan, vilket även framgår av det skriftliga svar som jag hänvisade till, är att stadsdelsnämnderna de senaste åren har uppfyllt platsgarantin i kommunala förskolor. Från våra stadsdelsnämnder får vi inga signaler om att de inte skulle klara av det även för nästkommande år. Det är dock, precis som Jonas Nilsson säger, en ständig utmaning för Stockholm att i takt med en växande befolkning och de befolkningskurvor som för olika åldrar kan gå lite upp och ned se till att ha god framförhållning.

Vi ärvde ju en enorm mängd tillfälliga bygglov av den borgerliga Alliansen efter åtta år. Precis i början av det här mötet fick jag återigen bekräftat av stadsbyggnadsborgarrådet att man har gått igenom samtliga tillfälliga bygglov för att skaffa sig koll på det från stadsbyggnadsnämnden, och precis som Jonas Nilsson själv har sagt och som jag skulle vilja lägga till finns det ett mycket ambitiöst och intensivt samarbete mellan de olika berörda förvaltningarna. Inte bara stadsdelsnämnderna utan även utbildningsförvaltningen har ju fått ett förtydligat uppdrag att bistå stadsdelsnämnderna i den långsiktiga lokalplaneringen, och här är Sisab naturligtvis en av de huvudsakliga resurserna.

Inom ramen för branschrådet för fristående förskolor har vi också diskussioner med de fristående aktörerna. Vi kommer efter sommaren att ha ett särskilt möte tillsammans med dem och företrädare för bland annat exploateringskontoret för att höra företrädare för bland annat Pysslingen Förskolor och andra paraplyorganisationer för de fristående förskolorna om hur vi kan hjälpas åt att få fram alla de förskolor som behövs på lite olika sätt i de olika stadsdelarna, beroende på hur åldersstrukturen ser ut. Vi ser några stadsdelar där dessa åldersgrupper nu minskar, och då kommer man snarast till en punkt där det måste krympas, något som är väldigt svårt, eftersom barn kommer i kläm där. Man försöker verkligen göra detta på bästa sätt. Det motsatta förhållandet gäller i andra stadsdelar där antalet barn ökar och så kommer att göra under en överskådlig framtid.

Det är naturligtvis en utmaning för Stockholms stad att ha till 100 procent beredskap för alla de barn som inte går i den kommunala verksamheten. De har ju valt att gå i en verksamhet som någon annan har valt att starta någon gång i tiden. Därför är det här branschrådet så viktigt för oss så att vi kan ha en ständig dialog som gör att vi kan hjälpas åt. Det är ju en bransch med olika aktörer, och vi har gemensamma resurser i form av stadsbyggnadskontor och exploateringskontor som ska hjälpa oss alla att inrymma våra verksamheter i de lokaler som vi behöver.

Anförande nr 4

J o h a n N i l s s o n (M): Tack för svaret! Att bygga pedagogiska lokaler på tillfälliga bygglov är kortsiktigt, och konsekvensen av det får vi hantera nu. Sedan

lagen ändrades för några år sedan är det inte längre möjligt att förlänga ett tillfälligt bygglov mer än fem plus fem år. Därefter måste byggnaden avvecklas. Konsekvensen blir att verksamheter tvingas stänga och barnen byta förskola. I bästa fall går det att lösa med en ny placering, och i värsta fall står flera barn utan förskoleplats.

Nu säger Olle Burell att vi i Alliansen också har bidragit till det här – såklart. Under de åtta år som vi styrde etablerade även vi förskole- och skollokaler på tillfälliga bygglov; det är helt riktigt. Frågan nu gäller dock att ha en plan för tiden efter att bygglovet har löpt ut. Vi tycker självklart också att det är viktigt att man kan etablera verksamheter på tillfälliga bygglov, men man måste som sagt se till att ha en fortsättning för tiden därefter.

Vi tycker att det är bra, precis som Olle Burell refererar till, att utbildningsförvaltningen har fått ett uppdrag i denna fråga, men det är inte detsamma som att Olle Burell tar ansvar för att det kommer att lösas. Som förälder till barn i en verksamhet med tillfälligt bygglov skulle jag endast känna mig måttligt lugnad än så länge.

I interpellationssvaret skriver borgarrådet Burell att ni gärna berättar hur ni investerar i stadens skolor och bygger nytt. Precis som jag nämnde innan är det ju jättebra för att ta hand om den växande storstaden, men det räcker inte för att även ta hand om de lokaler som står på tillfälliga bygglov.

Sedan vill jag också för ordningens skull påpeka att den utbyggnadsplan som finns följer Alliansens presenterade plan för 47 skolor fram till 2050. När det gäller pengar och investeringsmedel matchar Moderaterna majoriteten när det gäller investeringsbudgeten för skolinvesteringar, så det är ju inte så att ni gör någonting som ingen annan skulle ha gjort.

Olle Burell nämnde att ni för en dialog med fristående aktörer, och det tycker jag är jättebra, för det finns som sagt en risk att de fristående aktörerna glöms bort och tappas bort när ni gärna bara vill titta på de kommunala. Men nu fick vi höra att det förs en dialog, och det är jag jätteglad över. Sedan undrar jag bara om det räcker och vad som händer med den dialogen sedan. Det är ju ganska många, som vi har hört nu över 100 stycken. Olle Burell nämnde ett par koncerner, men inte har väl staden dialog med alla enskilda aktörer?

Som sagt: Måttligt lugnad skulle jag som förälder känna mig, och borgarrådet Burell vill inte säga om han garanterar att man ska kunna känna sig trygg med att lokalfrågan löser sig. Jag undrar därför ändå om Olle Burell själv tycker att föräldrar kan känna sig lugna och trygga. Kommer det att finnas alternativ när byggloven löper ut?

Anförande nr 5

Borgarrådet B u r e l l (S): Johan Nilsson säger att det är hur enkelt som helst att bygga, och det kan man ju hoppas att det skulle kunna vara, men det är det inte. Det är bara att konstatera att trots att ni i era budgetar anslog rätt mycket pengar för investeringar i skollokaler och förskolor så nådde produktionen av dem aldrig upp till de mål som ni hade satt upp.

Det som har hänt under vår tid är att vi nästan har fördubblat investeringarna, alltså de som är genomförda och inte bara står på papperet, från drygt 1 miljard till dryga 2 miljarder kronor, och det är en bedrift som vi ska tacka alla som har jobbat i våra numera mycket mer samordnade och samkörda förvaltningar för, alltså direktörer i förvaltningar och bolag, naturligtvis med tydligt politiskt uppdrag. Jag uppfattar även en väldigt stor samsyn i Sisab, som ju har en stor del av ansvaret. Där är Jonas Nilssons partikamrat Markus Nordström vice ordförande och bidrar på ett väldigt fint sätt till denna samsyn kring att Sisab ska jobba för högtryck.

Det finns också ett tydligt mål för Sisab, som utgår från att skapa 55 000 nya elevplatser i förskola och skola fram till 2040. Man har en måltavla där man ständigt följer upp hur många tusen elevplatser som har skapats under året.

En stor resurs för att ta ansvar för en stor del av behovet är byggandet av framtidens förskola. Det är ett koncept som utvecklades under allianstiden och som vi nu utvecklar på olika sätt, och det gör att vi har kunnat få upp byggtakten avsevärt. Här är ett samarbete mellan Sisab, stadsbyggnadskontor, exploateringskontor och de olika stadsdelsnämnderna väldigt viktigt. Hässelby-Vällingby är en stadsdelsnämnd som jag särskilt vill nämna, där man har fått ett antal framtidens förskolor på plats den senaste tiden, och många fler finns i pipeline runt om i staden.

Det som både stadsdelsnämnder, alltså ansvariga för kommunal förskoleverksamhet, och fristående eller enskilt drivna förskolor och deras företrädare säger är att det generellt sett är svårare att få in förskolor i byggnation runt om i Stockholm. Om vi tänker på alla de detaljplaneärenden och andra ärenden som vi tar här i fullmäktige ser vi ju till vår glädje att det står att här ska det också finnas plats för en förskola.

Många av de förskolor som också kommer att byggas av såväl kommunala som privata bostadsbolag i bottenvåningar kommer att vara fristående. Kommunen koncentrerar sig framför allt på de stora sex- eller åttaavdelningarnas förskolor som finns i Sisabs koncept Framtidens förskola. Ett problem som vi har uppmärksammat här tidigare är också att privata fastighetsägare nu försöker kicka ut befintliga förskolor, eftersom man tjänar mer pengar på att inte ha dessa barn i sina fastigheter, vilket är oroväckande.

Jag hoppas att vi tillsammans ska kunna garantera att vi klarar av behoven för alla barn. Det är det vi jobbar för allesammans.

Anförande nr 6

J o h a n N i l s s o n (M): Tack så mycket, skolborgarrådet Olle Burell! Som jag sade är jag jättenöjd med den utredning som sker i utbildningsförvaltningen och hoppas att det kommer att lösa sig. Men jag har fortfarande inte fått svar på om borgarrådet är nöjd och om han tror på att det här kommer att lösa sig.

Än en gång: Om man nu har ett barn i en förskola eller skola – privat eller kommunal spelar ingen roll – på ett tillfälligt bygglov, kan man då som förälder, tycker skolborgarrådet, känna sig trygg och lugn med att staden löser lokalfrågan den dagen bygglovet löper ut?

Anförande nr 7

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Jag är nöjd med den stora ansträngning som alla förvaltningar och bolag som staden förfogar över gör för att hjälpa inte bara dem som bedriver den verksamhet som kommunen har ansvar för och som Stockholmsföräldrar har valt för sina barn utan också de fristående aktörer som faktiskt har ett ansvar för att när man startar en verksamhet göra det i lokaler som man vet har en långsiktighet. Det är faktiskt upp till dem som får för sig att starta en verksamhet att också ta det ansvaret, på samma sätt som utbildningsförvaltningen gör det kring den verksamhet som vi har valt att vilja bedriva och erbjuda stockholmarna. Då får man se om de väljer den eller inte, och det är likadant med stadsdelsnämnderna. Man har egen kapacitet som måste användas och som betalas med den skolpeng eller förskolepeng som man får för att kunna utreda hur man skulle kunna starta ytterligare verksamhet.

Jag kan bara hänvisa till den dialog som vi har och de ständigt återkommande mötena med företrädare för fristående förskolor, där vi försöker hjälpas åt att lösa det här. Det är så vi kan garantera det, och jag är nöjd med den dialogen och den ambitionen som alla visar.

§ 4 Interpellation om arbetsgivarnas sjuklöneansvar (nr 2016:59)

Anförande nr 8

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

B ö r j e H ä g g m a n (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tackar för svaret. Även om förslaget har dragits tillbaka till följd av massiv kritik känns det ändå bra att få möjlighet att vara här och peka på det allvarliga i att förslaget över huvud taget lades fram. Man ska vara medveten om vad förslaget får för konsekvenser för småföretagaren. Att riskera att hamna i en situation där företaget under en obegränsad ska betala 25 procent av en persons sjukpenning är fullständigt oacceptabelt.

Jag ser faktiskt förslaget som det ultimata beskedet om att de som utformat förslaget är okunniga och ointresserade av företagarnas villkor. Jag ställer frågor i min interpellation om hur ni ser på de problem som förslaget skulle orsaka. Här kom inga direkta svar utan endast ett allmänt filosoferande kring sjukfrånvaroproblematiken om att företagen går bra och att allt därför är bra. Inget om att detta beror på den högkonjunktur som vi befinner oss i en tid tillbaka.

Här talas om hur viktigt det är att företagen jobbar på för att förbättra den organisatoriska och sociala arbetsmiljön på arbetsplatserna. Men de privata företagen, framför allt de mindre, har länge jobbat på detta eftersom de alltför väl vet vad det innebär med en eller ett par sjukskrivna. De är självklart måna om sina anställdas hälsa, eftersom de vet att om någon, eller än värre några, skulle bli långvarigt sjukskrivna så skulle det, beroende på sjuklönekostnaden, kunna betyda slutet för deras verksamhet.

Så nog vet de privata företagarna att de behöver värna sina anställda! Frågan är om de statliga, kommunala och landstingsdrivna vet det. Sanningen är att sjukfrånvaron i de små företagen bara är hälften så stor som i de stora företagen och mycket mindre än i företag ägda av staten, landstingen eller kommunen. Det går inte att avstå från följande reflektion: Hur tänkte man när förslaget utformades? Vi vet att Sverige behöver nya företag, och vi vet att de som befinner sig långt från arbetsmarknaden har svårt att få jobb. Och så införs dessa nya sjuklöner! Man visar här att man absolut inte har någon aning. Man gör ingen konsekvensanalys utan tänker bara att det får landets företagare lösa. Obegripligt!

Huvudfrågan i min interpellation är: Hur svårt blir det nu för dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden? Jo, många som beroende på handikapp eller av annan anledning befinner sig långt från arbetsmarknaden skulle, om förslaget genomfördes, få oerhört mycket svårare att få ett jobb. Den mindre företagaren har inte de ekonomiska förutsättningarna att ta risken. Sjukskrivna medarbetare innebär kostnader för såväl förlorad kompetens som produktionsbortfall och för att ta in vikarier. Till detta kommer kostnader för sjuklöner, arbetsgivaravgifter och försäkringar.'

Visst är det bra att regeringen funderar på hur vi ska göra för att sänka sjuktalet i Sverige, för det är verkligen en gåta att världens friskaste befolkning är världens

mest sjukskrivna. Om det verkligen är så att man vill testa systemet med ett utökat sjuklöneansvar, varför testar man det inte där det bäst behövs, det vill säga inom offentlig sektor? Man borde ha tänkt på att köra ett testår där i stället för att låta småföretagare drabbas.

Anförande nr 10

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för interpellationen, även om jag lägger märke till att det återigen är en fråga ställd kring regeringens politik. Jag kan inte annat än tolka detta som att oppositionen inte gärna vill debattera stadshusmajoritetens arbetsmarknadspolitik eftersom man helt enkelt har svårt att hitta dess svagheter, och därför fokuserar man i stället på förslag som regeringen lagt fram.

Det är mycket riktigt så att vi har sett en stark ökning av sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa, och det har många gånger konstaterats vara stressrelaterat. Arbetsmiljöverket bekräftade att antalet anmälningar om just arbetsrelaterad ohälsa mellan 2010 och 2016 ökade med så mycket som 70 procent.

Mot bakgrund av detta är det klart att jag är stolt över att tillhöra ett parti som sitter i en regering där man tar denna fråga på stort allvar. Ännu gladare är jag såklart över att arbetsmarknadens parter i det läget valde att träda in och gå med på att ta det ansvar som regeringen pekade på att man faktiskt inte tagit till tillräckligt stor del så att regeringen därmed också kunde dra tillbaka förslaget om hälsovaxling som hade haft både fördelar och nackdelar.

Vad gäller huvudfrågan i interpellationen, alltså hur detta skulle drabba dem som står långt från arbetsmarknaden i Stockholm och Stockholms näringsliv, kan man konstatera att det som jag säger i interpellationssvaret fortfarande i dag är högst sant och relevant: Stockholm har en stark arbetsmarknad, vi har en sysselsättning på över 75 procent och bara i april i år startade över tusen nya företag i Stockholm. Det är alltså ett näringsliv som blomstrar.

Samtidigt har vi många personer som står mycket långt från arbetsmarknaden, och många av dem som i dag befinner sig i försörjningsstöd enkom på grund av arbetslöshet har mycket riktigt en stor problematik, kanske en kombination av fysiska och psykiska funktionsnedsättningar, med psykisk ohälsa eller till och med missbruk. Det är klart att för dessa individer måste man satsa stenhårt för att de ska få en chans att både rustas för och matchas mot arbetsmarknaden.

Även i detta ser vi stora framsteg. Antalet försörjningsstödstagare i Stockholm har inte varit så lågt som det är i dag. Vi ser att två personer per dag lämnar försörjningsstödet och går till egen försörjning. Där har vi hjälp av högkonjunkturen men också av den aktiva arbetsmarknadspolitiken, där vi satsar på matchning och har utökat utbildning. På så sätt får fler och fler människor möjlighet att rustas till den arbetsmarknad som finns.

Helt enkelt går det ändå ganska bra!

Anförande nr 11

B ö r j e H ä g g m a n (M): Sanningen är att man drog tillbaka det här förslaget på grund av den massiva kritiken från alla remissinstanser. Att förslaget är lagt av en

vänsterregering har nog gjort många undrande. Ni ska ju, säger ni, stå på de svagas sida. Någon journalist skrev efter det förra valet att vänstern äger ett godhetsmonopol. Folk, menade journalisten, utgår från att vänstersidan menar mer väl och vill mer väl än politiker inom borgerligheten.

Hur vågar ni med detta förslag riskera godhetsglorian? Med detta förslag skulle alltså personer långt från arbetsmarknaden placeras ännu längre från möjligheten att få jobb. Det är inte att värna om de svaga. Det är inte att mena väl.

Den femte frågan i min interpellation är: Hur ser ni på förutsättningarna för företagarna med det försämrade företagsklimat som nu råder? På er låter det som om talet om företagsklimatet bara är ett politiskt modeord som används för att främja ett särintresse och att resultatet av Svenskt Näringslivs rankning är riggat för att passa oss i vår kritik av er.

Så är det förstås inte. Ett bättre företagsklimat ligger givetvis i allas vårt och i den stora allmänhetens intresse. Intresset för att starta företag i Sverige är stort. Över 60 procent av Sveriges befolkning har någon gång funderat på att starta företag. Då är det närmast en katastrof att endast ca 0,6 procent av befolkningen verkligen startar företag – ca 68 000 företag årligen.

Detta sticker ut i en internationell jämförelse. Av de 64 länder där Global Entrepreneurship Monitor årligen mäter nyföretagande hamnar Sverige på 50:e plats – plats 50 av 64! Fokusera på att underlätta för dessa företagare och de intresserade företagarna genom att förenkla de regelverk som de har att förhålla sig till så skulle den andel av befolkningen som startar företag öka avsevärt. För er kännedom: Många goda förslag på ett förenklat regelverk finns att hämta hos NNR, Näringslivets Regelnämnd.

Många är de egenföretagare och nödvändighetsföretagare som befinner sig i en otroligt hårt pressad situation. De kan ha väldigt goda idéer, men på grund av hög arbetsbelastning förmår de inte komma vidare och vågar helt enkelt inte anställa för att få den hjälp som de så väl behöver. Genom att vi inte underlättar för dessa och för dem som så gärna vill starta företag, men som inte törs på grund av den ekonomiska risken, tappar vi goda möjligheter att hitta de jobb som absolut måste komma.

Här tänker jag på de många nyanlända som behöver komma i arbete. Om man inte lägger om kursen och siktar på regelförenklingar i stället för att försvåra kan vi säga adjö till det välstånd som företagare och dess anställda byggt upp i vårt land. Sverige behöver helt enkelt fler nyföretagare och förbättrade villkor så att fler vågar anställa.

Här vill jag i anslutning till nyföretagande nämna något som borgarrådet kanske kan ta tag i. Nyföretagarcentrum finns i 215 av landets kommuner. I alla dessa får de stöd av sin kommun. Detta sker inte i Stockholm, vilket är otroligt märkligt med tanke på det fantastiska resultat som man uppvisar år efter år. De hjälper framgångsrikt personer med goda idéer att bli bra företagare.

Anförande nr 12

Borgarrådet B j u g g r e n (S): En intressant vinkling på frågeställningen, det där kring vem som har mest godhet i förhållande till dem som står längst från

arbetsmarknaden. Utifrån ett socialdemokratiskt perspektiv handlar det kanske inte så mycket om godhet som om att ta till vara människors förmåga för allas vårt gemensamma bästa. Ju fler människor som arbetar desto fler är vi som gemensamt kan ta ansvar för att samhället utvecklas.

Om det är någonting som vi ser behövs för tillväxten är det just att fler människor kan jobba men också att fler människor kan ta de jobb som finns. Länsstyrelsen har själva pekat på att en av Stockholmsregionens största tillväxtutmaningar är bristen på utbildad arbetskraft. När vi säger att vi ska satsa på det livslånga lärandet och rusta människor för arbetsmarknaden handlar det såklart om att ge individen möjlighet till egen försörjning, men det handlar också just om detta: att säkra Stockholms långsiktiga tillväxt.

Det är därför som vi nu har gjort rekordsatsningar på komvux. Det är därför som vi ser att vi i mars i år hade rekordmånga vuxenstuderande i stadens vuxenutbildning. Det är därför som vi bygger ut kombinerade sfi- och yrkesvuxutbildningar för att fler människor ska kunna vara med och bidra till Stockholms gemensamma tillväxt och samtidigt kunna ta den egenmakt det innebär att ha en egen försörjning.

Självklart måste detta kombineras med en aktiv arbetsmarknadspolitik på flera områden. Att se till att människor som har ett driv och vill starta ett företag får möjlighet att verkligen göra det är en av de delarna. Där har vi gett Startup Stockholm ett utökat uppdrag att jobba mot målgrupper i hela Stockholm så att vi verkligen ser till att människor som kanske inte själva hittar den aktiva vägen in i staden och Startup kan möta Startup i sina hemområden och också få rådgivning och stöd i vilken väg man kan ta när man vill just starta ett eget företag. Vi vet ju att det kan vara lite omständligt i Sverige att hitta vägen framåt för vilka byråkratiska processer man ska ta sig igenom.

Även om det här var en lång utveckling från diskussionen om hälsoväxling vill jag komma tillbaka till den och säga att jag tycker att det är bra att arbetsmarknadens parter nu tar ett större ansvar för att åtgärda den stressrelaterade ohälsan, och jag tror att det var nödvändigt av regeringen att ställa krav som tvingade fram en sådan överenskommelse. Tyvärr har vi ju sett den här ökningen sedan 2010, och det krävs ordentliga åtgärder för att bryta den. Men självklart är det viktigaste att se till att rusta människor som står långt från arbetsmarknaden att kunna ta sig närmare arbetsmarknaden och på intet sätt skapa hinder för någon att ta sig in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 13

B ö r j a H ä g g m a n (M): Jag gillar egentligen mycket av vad Emilia Bjuggren säger. Vi ska tänka på den som har det svårt och så vidare, men företag, företagare och entreprenörer är ju en förutsättning för att vårt samhälle ska fungera och utvecklas. I själva verket är de faktiskt samhällets motor. Det är genom deras arbete som samhället drivs framåt.

Alla förstår att möjligheter till lägre arbetslöshet finns, eftersom det i dag finns ca 1,1 miljoner företagare. Av dessa är ca 750 000 enmansföretag i Sverige. I Stockholm finns ca 125 000 företag. Av dessa är ca 79 000 enmansföretag. Underlätta till en

början för enmansföretagen! Tänk om varje enmansföretag anställde en person! Då blev vi av med i stort sett hela arbetslösheten.

Att min förvåning blev stor när förslaget om de nya sjuklönereglerna kom beror förstås på att jag lever i uppfattningen att det också ska vara i Sverige som i många andra länder, det vill säga att politikens uppgift är att underlätta för företagare genom att förbättra reglerna. Krångliga regelverk underminerar entreprenörskap och ekonomisk utveckling. Det finns alltså goda skäl att verka för smidigare regelverk. Minskad byråkrati gynnar inte bara företagarna utan i förlängningen oss alla.

Man ska vara medveten om vad förslaget fått för konsekvenser för småföretagaren. Att riskera att hamna i en situation där företag – observera detta – under en obegränsad tid ska betala 25 procent av en persons sjukpenning är fullständigt oacceptabelt. Om en person skadar sig på fritiden, får en obotlig sjukdom eller ett utbrott av en ärftlig, obotlig sjukdom – ska det också vara arbetsgivarens ansvar under kanske en livslång tid? Lägg detta på hög och anta att företaget råkar ut för den här typen av sjukansvar flera gånger, ja, då kanske man står där med sjuklönkostnader för fyra sjuka personer som inte är på jobbet, på obegränsad tid. Företaget ska dessutom betala deras vikariers löner.

Jag vill också lägga till att även med det nuvarande sjuklöneansvaret hindras tiotusentals anställningar. Det drabbar små företag oproportionerligt hårt och hindrar personer med en lång sjukdomshistoria från anställning. Ett slopande av företagens sjuklöneansvar skulle kunna stärka Sveriges tillväxt och leda till lägre arbetslöshet, bättre köpkraft och större skatteintäkter.

Detta är egentligen vad jag skulle vilja säga, men samtidigt har också Emilia Bjuggren många poänger i vad hon säger om att försöka hjälpa och stödja dem som är långt ifrån arbetsmarknaden så att de kan komma in. Där finns också många som skulle ha möjlighet att starta eget.

Jag har väl egentligen nämnt det jag tycker är viktigast att påpeka, det vill säga svårigheten för den lilla företagaren att kunna klara av hela det här komplexa systemet som det innebär att stå för sjuklöneansvaret. Det kan helt enkelt knäcka en företagare.

Anförande nr 14

Borgarrådet Bjuggren (S): Självklart är det viktiga arbetet att arbeta förebyggande, att se till att människor slipper hamna i långvarig sjukskrivning på grund av till exempel arbetsrelaterad stress.

Jag känner också att jag har sagt det mesta som jag hade tänkt säga i det här ämnet, men när det gäller vilka vi är som bär upp samhället vill jag ändå påstå att alla vi medborgare och människor är viktiga för att bära vårt samhälle vidare. Det gäller inte minst lärare och barnskötare som ser till att våra barn växer och utvecklas, undersköterskorna som tar hand om oss när vi hamnar hos vårdcentralen eller i äldreomsorgen, byggnadsarbetarna som bygger vår stad likaväl som advokater, ekonomer, entreprenörer och enmansföretagare med små eller kanske riktigt stora idéer om vad de velat åstadkomma.

Jag tror att listan på yrkesgrupper eller människor som bidrar till utveckling av vårt samhälle är lång, och jag tror att det kan vara vanskligt att göra den typen av värdering vilka som är viktigast.

Däremot tror jag att en grundförutsättning för ett växande samhälle som utvecklas är att vi ger alla möjligheten att delta, och där är möjligheten att vara med och arbeta och få sin egen försörjning en viktig del, om man så väljer att driva företag eller ägna sig åt att vara till exempel kulturarbetare.

Tack för debatten! Jag ser fram emot att fortsätta arbeta för att fler stockholmare får möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden.

*§ 6 Interpellation om kvalitetsförbättringar i Stockholms kommunala skolor
(nr 2016:66)*

Anförande nr 15

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 16

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande, åhörare! Den här interpellationen handlar om bristen på förslag för att förbättra Stockholms skolor. De som har tagit del av svaret kanske inte blir så mycket klokare. Jag tycker att det är ett svar som på många sätt slår in öppna dörrar, alltså egentligen inget svar på frågan. Det är på många sätt ett förväntat svar: Stockholms skolor ska vara bra. Vi vill att Stockholms skolor ska hålla en hög nivå för alla.

Den som inte håller med om detta kan räcka upp handen; det är ju självklarheter. Men interpellationen ställs mot bakgrund av att Socialdemokraterna har haft en väldigt hög svansföring i skolfrågor. Inte minst inför valet här i Stockholm 2014 var det väldigt många löften: Vinner vi valet satsar vi på skolan! Vinner vi valet så höjer vi skatten, och det går oavkortat till satsningar på skolan!

Nu vet vi att det inte blev så. Skatten höjdes 2015. Allt gick inte till skolan. Skatten höjdes 2016. Allt gick inte till skolan. Detta är ett valsvek.

Det var väldigt mycket retorik. Det var lite politik och lite leverans. Men det är ett kreativt sätt att räkna, det måste man nog tillerkänna skolborgarrådet. I interpellationssvaret står det: Vi har satsat 50 miljoner kronor mer per år på skolan jämfört med när de borgerliga styrde Stockholm under den förra mandatperioden. Då blir en motfråga till Olle Burell: Är det fler elever i Stockholms skolor i dag jämfört med när Alliansen styrde? Spelar det någon roll?

Skolborgarrådet Burell tycks räkna som om det inte spelar någon roll, men det är självklart så att om antalet elever ökar så ökar rimligen även den totala summan som satsas på utbildning. Om inte så vore det en nedskärning. Den intressanta aspekten är ju schablonhöjningarna och satsningarna per elev.

Frågan kvarstår alltså, så jag välkomnar skolborgarrådet upp! Vad är era förslag om att vända trenden i Stockholms skolor? Vad är era idéer för att förbättra skolresultaten i Stockholms skolor?

Anförande nr 17

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Tack till Markus Nordström eller till slumpen för att den här interpellationen kommer upp just nu, ungefär halvvägs mellan den förra budgetdebatten och nästa budgetdebatt så att vi får chansen att en extra gång diskutera skolans stora utmaningar och vår tävlan om att hitta det där trollspöet som ska lösa allting i ett slag.

Jag vill påminna om att vi har resultat som ökar om vi ser till de elever som har gått i någon av Stockholms skolor i mer än fyra år. Jag är väldigt glad över det, och jag tror att vi alla i det här rummet gläds åt det. Samtidigt, precis som revisorerna påpekade,

har vi i många år i den här staden misslyckats med att få med oss elever. Det är det som är den stora, stora utmaningen – de 10-20 procent som fortsätter att halka efter.

Jag skulle ljuga om jag sade att jag var nöjd med det vi har åstadkommit hittills. Här har vi den stora uppgiften, och här måste vi verkligen koncentrera vår tävlan om att komma med de bästa förslagen på hur vi ska åstadkomma den förbättring som vårt samhälle kräver och som gör att samhället inte klyvs ännu mer.

Med risk för att verka lite tråkig eller tjatig vill jag ändå hävda de saker som är de viktigaste för att till slut få ordning på den svenska skolan, att få en skola som hänger samman och få med alla på vagnen. Det handlar om förskola för alla, att man vid två tre års ålder börjar umgås med andra barn under ledning av pedagoger och med en nära samverkan mellan förskola och vårdnadshavare. Vi måste bli mycket bättre på att fixa övergången mellan förskola och förskoleklass, och vi ska fortsätta precis som den här majoriteten har gjort att satsa extra resurser i de tidiga årskurserna för tidig upptäckt och snabbt insättande av det extra stöd och de anpassningar som individen behöver för att kunna lära sig läsa, skriva och räkna. Svenska språket är nyckeln till skolframgångar framöver. Vi måste också fortsätta precis som vi har gjort med att förstärka elevhälsan och all samverkan som krävs mellan skolor och andra resurser utanför.

I centrum för det här står våra förskollärare och lärare, de utbildade pedagoger som ska ge varje tjej och kille det stöd som just de behöver. Våra lärare ska ha ett gott ledarskap och finnas i en tydlig organisation. De ska få rätt förutsättningar och ha frirum utan att känna sig ensamma.

När det gäller de 10-20 procent av eleverna som vi har svårt att få med oss tycker jag som sagt var att vi ska fortsätta diskutera. Det jag förstår av de rektorer som har lyckats är att det naturligtvis handlar om pengar men inte bara om pengar, utan det handlar också om en skolkultur där alla anställda har höga förväntningar på varje elev. Då får man upp resultaten. Vi har många sådana goda exempel i Stockholm, och det är det goda arbetet som vi ska fortsätta stärka och ge stabila, lugna arbetsförutsättningar för alla våra anställda.

Anförande nr 18

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Tack för svaret! Jag ska säga att jag håller med om en hel del av det som Olle Burell sade här. Det är bara det att dessa ord fastnar här i talarstolarna i rådssalen och letar sig knappt ens över Hantverkargatan in till utbildningsförvaltningen. Vi spenderar utbildningsnämndens sammanträden med att justera tidigare protokoll och svara på en hel del remisser, men lejonparten av den politik som diskuteras och tas upp i utbildningsnämnden är ju allianspolitik. Det är Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets eller Kristdemokraternas förslag.

Tyvärr säger ni ju nej till våra förslag gång på gång. Jag har aldrig riktigt förstått politiker som blir upprörda om någon kopierar deras förslag. Det får ni gärna göra! Jag kan gärna rekommendera Moderaternas budget som sommarläsning åt skolborgarrådet.

Vi behöver nämligen inte leta efter något trollspö, som skolborgarrådet var inne på, för vi vet vad som höjer skolresultaten. Det finns forskning, och framför allt finns det

rektorer och lärare som arbetar i skolan varje dag. De behöver ordning och reda. De behöver goda resurser. Det ska vara höga förväntningar på alla elever så att alla elever kan komma till sin rätt. Det ska vara skickliga lärare och skickliga rektorer.

I vår budget vill vi ha satsningar på 60 miljoner kronor i ett första steg för förstelärare i grundskolan och ytterligare satsningar för förstelärare i gymnasieskolan. Lärare måste få mer tid till undervisningen, tycker vi, och precis som det finns läkarsekreterare är vi öppna för att införa lärarsekreterare just i syfte att avlasta, stödja och hjälpa men framför allt för att frigöra tid för lärarna så att de kan spendera mer tid på att förbereda undervisningen i klassrummen och mer tid med varje elev.

Det kom ju en Pisaundersökning i höstas, och nationellt ser vi vissa positiva resultat. Men vi har stora problem kvar. Det finns skolor i Stockholms stad som har mycket stora problem vad gäller måloppfyllelse och gymnasiebehörighet. Det här handlar om ungdomar som inte klarar skolan, som riskerar att gå ut ur skolan och in i ett utanförskap som riskerar att bli livslångt. Framför allt drabbar det varje enskild individ, men det drabbar i förlängningen även Stockholm och samhället, och där måste det till konkreta förslag. Det senaste förslaget från Socialdemokraterna kom inte från Stockholm utan från Rosenbad och nationell nivå – nu vill man tydligen lotta ut skolplatser. Är det det som är lösningen?

Anförande nr 19

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag vet inte om jag ska känna mig smickrad när Markus säger att han ändå kan hålla med om vissa saker och att vi här i den här salen säger många saker som tyvärr – och jag försöker citera – knappt letar sig över Hantverkargatan. Sedan förstod jag att han menade till sammanträdesrummet där utbildningsnämnden sitter. Först kunde man ju tänka sig att vi skulle vara bättre skickade än de 400 personer som ändå är experter på området och jobbar på förvaltningens huvudkontor. Men det var inte riktigt det Markus menade, utan han kom fram till att det handlar om alla förslag som kommer från oppositionen och som majoriteten inte beaktar, tycker han.

Då tänker jag att om det vore så enkelt som Markus Nordström sade här är det ju väldigt synd att inte Skolkommissionen på sitt första sammanträde bara konstaterade att oj, här har vi ju lösningen på alla problem, nämligen de lappar som oppositionen i Stockholms stadshus lägger! Då kan vi ju ställa in alla möten som ligger framför oss och så kan vi bara lägga fram det här som vårt förslag.

De tyckte väl kanske inte riktigt att det höll den kvaliteten som krävdes för att kunna lägga fram någonting som kallas Skolkommissionen, utan nu har de gjort ett stort och gediget betänkande som på allvar försöker att ta ett helhetsgrepp så att vi inte håller på och lappar och lagar och gör en förändring här som på det gungfly som faktiskt svensk skolmarknad – som det heter nu för tiden – är, får negativa effekter i en annan ände när man har gjort någonting som verkar bra i det lilla.

Jag vill återvända till att det handlar om att erbjuda stabila arbetsförutsättningar för våra anställda i alla Stockholms skolor, alltså skolledare, lärare och alla andra, så att vi politiker inte kommer med några Jan Björklund-artade detaljlösningar där vi säger att vi politiker, icke-utbildade på området, har lösningen på hur man ska hålla

pekpinnen – om man nu över huvud taget hittar en pekpinne i det där rummet där Jan Björklund förut fanns eller drömmer sig tillbaka till.

Vi måste också ha mycket bättre samverkan mellan våra skolor, och det är det vi nu gör i Stockholm. Vi säger att du som är rektor på din skola ska aldrig känna dig ensam med den här utmaningen eller det som alltid skildras som problem, som Markus sade, men som jag skulle säga är utmaningar – utmaningar som till stor del hänger samman med att vi har fått en sorteringsskola här i landet, vilket i en stad som Stockholm där vi har en sådan allvarlig bostadssegregation i botten får ännu mer allvarliga konsekvenser än vad det får i många andra kommuner.

Vi har alltså en likartad situation som i Göteborg och Malmö där det blir skilda världar, och där blir det också väldigt mycket svårare för vissa att lyckas med de resultat som vi alla politiker efterfrågar.

Det här är någonting som jag har sagt förut och som jag upprepar att jag vill att vi ska fortsätta diskutera över blockgränsen så att vi kan ge långsiktiga, goda planerings- och arbetsförutsättningar för samtliga skolor.

Anförande nr 20

F r e d d y G r i p (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Jag blir faktiskt lite beklämd när jag hör Markus Nordström i talarstolen som tycker att vi på utbildningsnämnden ska ägna oss åt att bestämma var läraren ska stå och om man ska använda Ipad eller penna. Jag är faktiskt ganska glad att den här majoriteten inte går i Alliansens fotspår och lägger detaljerade förslag och tror att vi politiker är bäst lämpade att kunna bestämma hur skolan ska vara organiserad. Det är faktiskt våra lärare, våra rektorer. Vi ska ge förutsättningar för att de ska kunna göra det allra bästa jobbet.

Där har vi prioriterat skolan. Schablonökningarna har jag som mattelärare ägnat mig åt att räkna ihop, och vi satsar faktiskt mycket mer än vad Alliansen gör sammantaget på skolan. Det är sanningen, och ni kan få mina uträkningar sedan. Jag kan lägga ut dem på Twitter.

Det viktiga är att vi fortsätter det arbetet. Vi fortsätter att satsa på och prioritera skolan. Det kommer vi att göra, och jag tänker inte medverka till att vi ska gå på något slags Björklundsk linje och detaljstyra skolan, utan vi ska ge de bästa förutsättningarna för att professionen i skolan ska kunna ge alla elever samma chans.

Lottning kanske inte är det bästa, men kötid är ännu sämre. När kommer ni att bemöta Skolkommissionens förslag och faktiskt på allvar lägga fram något som kan bryta den segregation som skadar Stockholms skolor så mycket?

Vi tycker att den närmaste skolan ska vara en väldigt bra skola. Det ska vara en skola där alla möts och en skola för alla, och det tänker vi fortsätta jobba med.

Anförande nr 21

P e r O s s m e r (SD): Ordförande! Jag hade egentligen inte tänkt kasta mig in i debatten, men jag kan inte låta bli. Jag har ju fått höra i den här salen att jag inte är läskunnig, trots några ganska kvalificerade akademiska examina.

Jag ska visa att jag är läskunnig, och då läser jag i tidningen Vi i Vasastan, där det finns en rubrik som säger: Studieresultaten sjunker trots att grundskolorna har fått nästan 1 miljard kronor att höja antalet behöriga.

Det där är en deprimerande läsning.

Sedan står det: Nästan 1 miljard kronor – så mycket har grundskolan i Stockholms ytterstad fått under de senaste fem åren för att höja studieresultaten.

I flera har dock gymnasiebehörigheten i stället sjunkit, och det visar tidningens granskning.

Fortsättningen är inte heller så rolig. Alla går in på detta med extra stöd och socioekonomiska faktorer och annat. Det kan då vara intressant att notera att Smedslättsskolan i Bromma fick 2016 1 800 kronor per extra elev i socioekonomiskt tillägg. För att nå resultat gav man Rinkebyskolan motsvarande 56 000 kronor extra per elev.

Tidningen ställer frågan hur pengarna har fungerat, och statistiken talar sitt tydliga språk: Det har inte fungerat. Andelen elever som får gymnasiebehörighet, vilket inte innebär så höga krav numera, har sjunkit från 70 procent 2011 till 64 procent i dag. Det är alltså tvärtemot vad som var meningen.

Sedan ger man sig in och diskuterar vad det här beror på. Det kan bero på mycket, och det kan vi ha ett seminarium om i flera timmar. Men vi kan alltså konstatera att man inte har lyckats trots att miljarder har östs in.

Anförande nr 22

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande! Det är alltid intressant när man ställer frågor till politiker. Det är minst två saker som man ska vara extra uppmärksam på, och jag brukar alltid vara uppmärksam på det. För det första: Svarar man på frågan eller försöker man prata om annat? Det andra som man ska vara väldigt uppmärksam på är om man tar ansvar eller skyller ifrån sig. Jag tycker väldigt ofta att den rödgrönrosa majoriteten talar om att det var sämre på Alliansens tid och att det är Alliansens fel. Men vi är nu mer än halvvägs in i mandatperioden. Det är ni som ansvarar för Stockholms skolor, så ta ansvar för det!

Vem som helst kan gå in på Insyn och utbildningsnämndens sammanträden och titta. Var är förslagen? De lyser med sin frånvaro. Var är resurserna någonstans? Senast i dagarna eller om det till och med är i dag skriver Direktpress om underskotten i Stockholms grundskolor: 121, 5 miljoner minus. Det löser sig, svarar man. Det löser sig.

Inte med ord utan med handling löser det sig! Ni pratar om detaljsatsningar. Jag vet inte om förstelärarna skulle hålla med om att de är detaljsatsningar. Jag vet inte om rektorer, där vi föreslår extra lönesatsningar, skulle hålla med om att de är detaljsatsningar.

Det är väl självklart att politiker inte ska sitta och vara klämfingriga och styra vad professionen ska göra, det faktiska handlandet. Det vore mig främmande. Däremot ska vi se till att de har så goda förutsättningar som möjligt, och jag ska säga att det

brådskar. Det brådskar i Sverige och det brådskar i många av Stockholms skolor. Vi har skolor med riktigt stora problem. Det är alldeles för många elever som går ut utan att ha nått kunskapsresultaten och utan att ha nått gymnasiebehörighet. Vilken framtid möter de? Det är ju helt avgörande för att vi ska klara de problem som vi kommer att ha i framtiden. Människor får inte jobb om de inte klarar skolan. De kommer inte till sin rätt och kan inte utveckla sig själva och nå sina egna drömmar.

Det här förslaget om lottning är det konkreta som vi har hört. Freddy Grip är inne på att det kanske inte är det bästa, men det låter ändå som om det är ett förslag och kanske det förslag som man kommer att gå på. Det blir ytterligare en fråga som skolborgarrådet får svara på: Står de rödgrönrosa i Stockholms stad bakom ett förslag om lottning av skolplatser?

Anförande nr 23

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Både skolborgarrådet och Freddy Grip ägnade huvuddelen åt sina anföranden åt att tala illa om Jan Björklund som säkert hade kunnat försvara sig om han hade varit i lokalen, men det är han nu inte.

Det tänkte jag därför lämna därhän, och i stället tala lite om Skolkommissionen eftersom det var den som skolborgarrådet hänvisade till som skäl till att man inte driver någon egen politik.

Nu är det bara några veckor sedan Skolkommissionens slutbetänkande presenterades. Ni har suttit i majoritet sedan oktober 2014, så om det var det ni väntade på så får man väl säga att ni har visat ett nästan övermänskligt tålamod. Å andra sidan förstod jag på Olle Burell att vad det handlar om är att hitta trollspöet, och det förklarar ju en del, för det kan jag säga att något sådant finns inte. Det finns ingen quick fix för skolan, och det tror jag är bra att vi har som gemensam utgångspunkt.

Det finns väldigt mycket i Skolkommissionens förslag som är bra. Det finns också en del som är fullständigt omöjligt. Man kräver å ena sidan att huvudmännen ska ta större ansvar för en jämnare socioekonomisk fördelning i skolan, medan man å andra sidan vill införa obligatoriskt aktivt skolval. På en direkt fråga kan inte kommissionen svara på hur detta ska gå till, för de hade inte tänkt på att det sade emot sig självt. Men det finns ändå en ansats att föra en konstruktiv diskussion om hur vi ska jobba med professionsutveckling, hur skolan kan jobba med kvalitetsutveckling på lite längre sikt och komma ifrån det här med att vi liksom duttar lite hit och lite dit.

Jag är den första att hålla med om att vi skolpolitiker har en tendens att lägga oss i alldeles för mycket och att vi borde ta ett steg tillbaka. Det gläder mig att höra att både Olle Burell och Freddy Grip är med på det tåget, men det förutsätter ju att vi i de roller vi trots allt har, nämligen som ledamöter i utbildningsnämnden i Stockholms stad, har något slags om vad vi vill att vi ska göra där. Det duger inte att säga att politiken inte ska lägga sig i, att politiken inte ska peka med hela handen och att vi inte ska gå in och detaljstyra. Nej, det ska vi inte, men vi ska ju dra upp de strategiska riktlinjerna. Det är ju vi som ska formulera ett uppdrag till skolan, och det är vi som ska kontrollera att skolan sedan levererar i enlighet med det uppdrag vi har

formulerat. Det kan man liksom inte bara abdikera ifrån och hänvisa till Skolkommissionen.

Så till Freddy Grip: Antingen är du grundlurad, eller också står du faktiskt här och far med osanning. En volymökning kan nämligen aldrig bli en satsning, lika lite som en volymminskning någonsin kan bli en besparing. Ni har höjt schablonen betydligt mycket lägre än vad som har hänt i den här staden på tolv år. Hela skattehöjningen gick inte till skolan vare sig 2015 eller 2016. Den som påstår någonting annat, och jag ber om ursäkt på förhand, fru ordförande, ljuger!

Anförande nr 24

F r e d d y G r i p (V): Ledamöter, åhörare! Välkomna till lektion 1 i procenträkning! När det gäller schablonökningarna till grundskolans tidigare år var det år 1 med de rödgrönrosa 3,8 procent. Motsvarande år under Alliansen var det 2,10 procent. År 2, rödgrönrosa 3,3 procent, Alliansen 2 procent. Sedan har vi år 3, det senaste året där vi har stått med ganska stora volymökningar. Det har kommit många nya elever som är fullt ut kompenserade, och då gjorde vi en schablonökning på 1,3 procent. Det är en låg schablonökning, men det var det som det fanns utrymme till, tråkigt nog. Alliansen satsade sitt tredje år 3 procent, vilket är betydligt mer.

Om man höjer schablonen första året så kommer det mycket mer pengar till skolorna de två efterföljande åren Sammantaget, om man räknar ihop det här, kommer det alltså komma pengar år efter år. Jämför man då, sammantaget, de rödgrönrosas 8,62 procent till skolorna med Alliansens 7,27 procent så är 7,27 är mindre än 8,62.

Jag trodde faktiskt att alla kunde räkna procent, men om det verkligen är nödvändigt så kan vi gå vidare och göra det mer.

Sedan är det så att vi vill ge förutsättningar. Det handlar om att ha ett skolsystem som hänger samman, ett skolsystem som fungerar. Därför är jag glad att Cecilia Brinck precis argumenterade emot aktivt skolval – precis! Det är en ganska dålig idé med aktivt skolval. Det säger forskarna, och det säger andra. Det är en ganska dålig idé. Då måste man komma med något annat, och då undrar jag om Cecilia Brinck tycker att kötid är ett bra urvalsinstrument till friskolor, för det undrar jag verkligen. Ingen annan tycker att kötid är särskilt vettigt.

Nej, vi måste slå in på en ny väg där vi politiker sätter ramar som gör att skolan kan utvecklas. Då handlar det om att ge förutsättningar för lärare och rektorer att göra sitt jobb, och då krävs det stora förändringar av 90-talsreformerna.

Sedan undrar jag, Markus Nordström: Alliansregeringen införde lagförslag om undantag för friskolor att ha konfessionella inslag. Det tycker jag är en jättedålig idé. Jag önskar att alliansregeringen inte gjort det, för vi ser ju de knasigheter som sker på religiösa friskolor just nu. Jag undrar varför alliansregeringen gjorde det. Varför gjorde man ett lagförslag med undantag för konfessionella inslag i friskolor? Det har ju lett fullständigt fel!

Anförande nr 25

L i s a P a l m (FI): Tack, Markus Nordström, för en väldigt bra interpellation, och jag tänker att jag faktiskt ska diskutera det som interpellationen frågar om, det vill säga vad vi gör.

Det stämmer att vi har stora problem med skolsegregationen i Sverige och i Stockholm. Vi ser att i Hjulsta går nästan en majoritet av eleverna ut med ofullständiga betyg. Det här handlar om att vi det senaste tiotalet år har låtit marknadsexperiment pågå i svensk skola.

I Stockholms stad jobbar vi mycket med trygghet och elevers närvaro. Här har vi satsat på genuspedagogik. Vi har sett att om man jobbar aktivt med normkritik och genuspedagogik så höjer man exempelvis pojkars resultat i skolan. Bara i dag kom det ju från Uppsala universitet en sådan rapport.

Vi satsar på elevhälsan och samverkan med socialtjänsten. Nytt för i år är MVP, en satsning på våldspreventivt arbete i skolan. Vi satsar på att lärare ska få kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck, och vi satsar på ett lärarnätverk mot rasism och extremism.

Det här är sådana kvalitetsförbättringar som kommer att göra att många elever känner sig mer trygga i skolan. På så sätt minskar vi trakasserier, och vi minskar också frånvaron bland elever.

Anförande nr 26

Borgarrådet B u r e l l (S): Nu ska jag försöka med konststycket att svara på frågor utan att reta upp någon som Markus Nordström som inte har fler inlägg och samtidigt inte reta upp Cecilia Brinck så att jag sedan får höra saker som jag inte kan bemöta. Det blir spännande.

Alla era lappar, Markus, som jag förstår att ni har lagt ned mycket tid på, där man kan hitta ett antal förslag som naturligtvis är värda att diskutera, motsvaras ju ändå av den budget och den verksamhetsplan som vi först tar här i kommunfullmäktige och som sedan tas i utbildningsnämnden. Det är vår politik. Det är vårt svar på de frågor som du ställer, och det är därför jag menar att den här interpellationen är en upprepning av det vi har pratat om i den förra budgetdebatten och en försmak av nästa. Det är därför som det inte kommer att komma så mycket annat än det som står i budget och verksamhetsplanen, för jag tror verkligen på att vi har lagt en bra budget, att vi har en bra verksamhetsplan och att vi har anställda som jobbar varje dag utifrån dessa riktlinjer, hårt och engagerat, för att lyckas med det som vi alla vill lyckas med.

Det handlar om ett systematiskt kvalitetsarbete. Det handlar om ett forskningsnära utvecklingsarbete, en professionsutveckling, som också Cecilia Brinck nämnde. Det handlar om kollegialt lärande. Det handlar om gott ledarskap.

Det är alltså inte saker som kan ersättas med olika politiska klyschor som jag eller någon annan i den här salen producerar, utan det är faktiskt det som är hantverket ute på skolan.

Det handlar också om precis de saker som vi har satsat på från första stund i den här majoriteten: tidiga insatser, alltså f-3, av utbildad personal, bättre mottagande av nyanlända, satsningar på elevhälsa, vilket var ett område som var eftersatt, förbättrad samverkan och inte bara att vi låter våra skolor klara sig bäst de vill utan försöker hjälpa varandra i den stora organisation som vi faktiskt är tillsammans, följa upp hur extra pengar används – exakt det som artiklar på sistone har handlat om. Vi har pumpat ut pengar, vilket är väldigt bra att vi har kunnat göra, men det fanns inte under er tid ett krav på våra rektorer om att definiera hur man skulle använda dessa resurser.

Nu har vi börjat få uppföljningar av skolorna där vi kan se olika mönster, och det ska bli intressant att diskutera det när rapporterna är klara. Tidiga iakttagelser är att de skolor som går emot strömmen och som klarar sig ännu bättre än andra faktiskt är, förutom att man har höga förväntningar på alla elever, de som satsar just på elevhälsa och har en stark skolledning. De skolor som inte lyckas lika bra är de som lägger en massa pengar på övrigt.

Sedan är det så att resurserna finns lite ojämnt fördelade över staden. Inte heller där finns det några exakta, tydliga mönster, utan det är gott ledarskap med engagerade lärare som får de bästa förutsättningarna som ger resultat för våra elever.

Anförande nr 27

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Freddy Grip hör vad han vill höra. Jag har inte argumenterat emot ett fritt och aktivt skolval. Jag har konstaterat att Skolkommissionens förslag inte alltid går ihop med varandra.

Nu ska jag läsa högt. Det är inte så roligt, men det kan ha en pedagogisk effekt ibland. Majoritetens budget 2017: Schablonhöjning grundskola 1,3 procent. Gymnasieskola 1,3 procent. Förskola 1,5 procent.

Vår budget 2017: Schablonhöjning förskola 2,25 procent. Grundskola 2,6 procent. Gymnasieskola 2,6 procent.

Procenträkning går inte till så att man lägger ihop de olika procentsatserna och sedan presenterar summan som den höjning man gör. En volymökning kan aldrig vara en satsning. En volymminskning kan aldrig vara en besparing. Ni lägger mer pengar på skolan, därför att det är fler elever.

*§ 9 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Underskotten i skolan*

Anförande nr 28

Borgarrådet B r i n c k (M): Det är en händelse som ser ut som en tanke att utbildningsförvaltningen bara några dagar efter att rapporten om skolans underskott presenterades kraftigt vill dra ned de undervisningsgrupper för elever med särskilda behov som finns, de så kallade CSI-grupperna.

Vi har redan haft en diskussion om besparingar på skolan och skolans ekonomiska problem. Jag har med anledning av detta två frågor. Den ena är: Har detta med skolornas ekonomiska situation att göra? Den andra är, när jag ser skillnaden mellan det utbildningsförvaltningen sade då och det Olle Burell säger nu: Vad är det egentligen som gäller angående CSI-grupperna existens i framtiden?

Anförande nr 29

Borgarrådet B u r e l l (S): Tack, Cecilia Brinck, för att du ställde en fråga kring den här hyperaktuella diskussionen!

Alla barn ska få det stöd de behöver, och det ska man i första hand kunna få på en skola nära hemmet, en skola man har valt. Men det finns vissa behov som är så särskilda att de kräver spetskompetens och kanske särskild anpassning av lokalerna.

Eftersom vi enligt gällande tolkning av gällande lag som kommun är förhindrade att ha resursskolor satsar Stockholms stad på så kallade CSI-grupper, en väldigt viktig verksamhet. Den verksamheten ska inte minska i omfattning, utan den ska enligt det förtydligade uppdrag som vi kommer att lämna på utbildningsnämnden nu på torsdag, vilket jag har kommunicerat i dag, fortsätta att utveckla den. Det innebär att intagningen till CSI-grupper fortsätter och att det totala antalet platser i stadens CSI-grupper inte ska minska. Vi lägger i dag ungefär 60 miljoner kronor extra på dem som går i CSI-grupper. Det är resurser som är behovsbedömda och som självklart går att öka om det behövs.

Alla CSI-grupper ska hålla hög kvalitet. När förvaltningen tittar på de befintliga CSI-grupperna så ser man några som har ett mycket sviktande elevunderlag, något som tyder på bristande kvalitet eller efterfrågan av den här gruppen. Då får man grupp för grupp analysera vad det beror på, och det ska byggas upp nav för att skapa en bättre kvalitet på de CSI-grupper som finns. Ingen elev ska heller behöva byta CSI-grupp mot sin vilja. Alla elever som i dag har en skolplats kommer att få gå kvar på sin skola till dess att de är klara med sin skolgång. De ska alltså inte påverkas av några omställningar.

Så ligger det till. Det har ingenting med pengar att göra, och vi har alltså gett bakläxa. Det här ska upp i nämnden, och jag ber om ursäkt för att det inte har gjorts tidigare. Jag tycker att det ska upp i nämnden, och det kommer att komma dit.

Anförande nr 30

Borgarrådet B r i n c k (M): Det här är väldigt intressant, därför att när nyheten presenterades för första gången i Dagens Nyheter den 22 maj så sade skolborgarrådet

så här som svar på min och Lotta Edholms kritik om att det här ärendet inte skulle upp i nämnden: Jag är övertygad om att det är grundskoledirektören och rektorerna som ska få utveckla metoderna för undervisningen professionellt och att det här är en intern organisatorisk fråga.

Det var alltså inte alls meningen att det skulle upp i nämnden, utan det skulle avgöras på utbildningsförvaltningen.

Sedan blev det, som det brukar heta, viss uppståndelse. Skolledarförbundet reagerade, Lärarförbundet reagerade, politiken reagerade, och då har skolborgarrådet backat. Det tycker jag är bra; det vill jag verkligen säga, därför att inkludering, som är kodordet, fungerar inte för alla de här eleverna.

I utbildningsförvaltningens första förslag handlade det inte om att man skulle flytta om och titta på dem där söktrycket inte var särskilt stort. Det handlade om att de här platserna i princip skulle försvinna, och utbildningsförvaltningen har varit måttligt entusiastisk över CSI-grupperna under en längre tid. Det vet både Olle Burell och jag.

Anförande nr 31

Borgarrådet B u r e l l (S): Och det jag vet är att många som går i CSI-grupperna tycker att det är den bästa utbildningen för dem. Det saknas inte valalternativ, och det är här vi har en utmaning. Det är ett faktum att det sätt på vilket staden hanterade sina egna CSI-grupper under många år ledde till en elevflykt till resursskolor.

Jag har besökt flera resursskolor. Jag möter en väldigt fin verksamhet där, och jag förstår varför många föräldrar har valt den verksamheten för sina barn. Jag respekterar deras val, och det är ju ett tecken på att vår egen verksamhet inte håller tillräckligt hög kvalitet. Det är det uppdraget förvaltningen har från oss och som de tar sig an.

Där finns det detaljer, och det är det jag menar med att vi inte ska lägga oss i exakt hur man utformar detta eller behovsbedömningen. Det måste våra tjänstemän göra. Men det finns saker i det här ärendet som är så komplexa att det förtjänar att komma upp i nämnden så att alla känner sig trygga med att det finns en samlad och långsiktig strategi för hela CSI-verksamheten så att det inte fattas delbeslut som man sedan i efterhand skulle kunna ångra.

Anförande nr 32

Borgarrådet B r i n c k (M): Det kan naturligtvis vara så att vårdnadshavare och elever har valt bort CSI-grupper eftersom man har tyckt att kvaliteten inte har hållit måttet. Det kan också vara så att man inte ens har kommit åt det eftersom utbildningsförvaltningens sätt att hantera de här grupperna och ansökningsprocessen har varit väldigt komplicerad och föräldrarna heller inte har kunnat välja vilken skola deras barn skulle hamna på, utan de har kunnat hamna på Rålambshovskolan eller på Hagsätraskolan utan att föräldrarna har kunnat påverka detta. Att man i det läget har valt en fristående resursskola, till vilka det är kö, ska påpekas, och det finns efterfrågan på den typen av verksamhet, är kanske inte så konstigt.

Olle Burell vet naturligtvis också att det just nu finns ett rättsfall i Linköpings kommun där man har begärt att få starta kommunala resursskolor och fått ett ja av Skolverket och ett nej av Skolinspektionen, eller möjligen tvärtom, vilket ju föranleder en och annan fråga om huruvida de statliga skolmyndigheterna över huvud taget pratar med varandra. Det ska bli intressant att se vad avgörandet där kommer att säga.

Anförande nr 33

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag är glad att Cecilia Brinck och jag delar en förväntan om vad det här domslutet kommer att ge. Jag menar att vi i den här staden ska fortsätta att utveckla det som vi under ett antal år har försökt vara bäst på, nämligen CSI-grupper som finns på ett antal ställen runt om i staden.

Om det är så att vi har rätt att bedriva resursskolor tycker jag att vi ska överväga om det skulle kunna vara en lösning och utöver det bredda valfriheten och erbjudandet till alla elever. Det handlar ju om att väldigt många elever inte behöver gå i en CSI-grupp men ändå inte har känt sig trygga med att de ska få det stöd de behöver.

Därför ska vi utveckla både generella anpassningar som är bra för alla elever och också särskilda undervisningsgrupper på olika skolor där grannskolor i samråd kan välja att specialisera sig på olika behov så att alla ska kunna lita på att det finns en bra skola nära hemmet och att man inte i onödan ska behöva pendla över halva staden och förlora en massa tid på det.

Fråga nr 2. Fotboll

Anförande nr 34

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige! Jag trodde att jag skulle få ställa min fråga till idrottsborgarrådet; det hade varit extra roligt när man är lite skadad i foten. Trevligt dock att få diskutera med Daniel Helldén!

Fotboll är fantastiskt. Men skrålande, sinselerande suputer tycker jag inte är fullt lika fantastiskt. Jag tycker inte att det är så himla kul med avstängda viktiga gator när det gäller handlar om en stor helg när många reser, som Kristi himmelsfärdshelgen.

Den enkla frågan är: Hur tänker man när man gör en sådan sak som att stänga av Fleminggatan och upplåta den till skrålande, sinselerande suputer?

Anförande nr 35

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Björn! ”Sinselerande” är ett begrepp som jag faktiskt inte behärskar.

För det första kan jag säga att det evenemanget, UEFA-cupfinalen, inte är en verksamhet under mitt ansvar. Det är mer Emilia Bjuggrens ansvarsområde. Jag är egentligen inte inblandad i planering av var man ska hålla hus någonstans.

Som jag har förstått det lade man de här platserna på sådana ställen där fansen skulle kunna åka kollektivt till arenan ute i Solna utan att mötas på vägen och puckla på varandra. Det är väl ungefär så man tänker. Då blev det Rörstrandsgatan, där man kan ta pendeltåget, och Fleminggatan, där man kan åka blå linje.

Rörstrandsgatan kanske var smartare i och med att vi redan har gjort om den till gånggata och det därmed är enklare att ha verksamhet där. Fleminggatan – ja, det är en viktig central gata som stängdes av helt och hållet för den här verksamheten. Jag har inte på något vis varit inblandad i det beslutet, utan det är kontoret som tar sådana avgöranden. Vi har en ganska tydlig policy i staden och också inom trafikkontoret att man ska vara positiv till idrottsevenemang, om det är triathlon eller marathon eller andra saker. Vi vill liksom visa upp staden och använda den på ett kreativt sätt.

Man kan naturligtvis diskutera om öldrickande på Fleminggatan och en del andra mindre illustra saker som uppenbarligen hände där ingår i det som vi vill uppmuntra, och det är väl någonting som vi får diskutera efter det här. Jag har inte riktigt sett det som att det var det vi skulle använda staden till.

Anförande nr 36

B j ö r n L j u n g (L): Tack för ditt svar, Daniel Helldén! Jag tänkte att någon snabbt skulle slå upp det, men ”sinselera” är ett annat, väldigt ovanligt och finare ord för att urinera. Det blev lite bokstavsrim om man gjorde så.

Behövs det toaletter när folk dricker en massa öl? Jag kan säga att jag tycker mycket om att dricka öl, och när jag dricker öl behöver jag gå på toaletten ibland. Det behövde de här sinselrande suputerna också, men det var bara det att då använde de portar och parker i stället.

Det här var olyckligt, lindrigt sagt, men jag förstår fortfarande inte hur man tänker. Daniel Helldén säger att det är trafikförvaltningen som hade detta ansvar, men om jag var han skulle jag kanske prata lite grann med dem och få dem att fundera bättre inför nästa evenemang som ska gå av stapeln i staden.

Anförande nr 37

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag var själv inte på de här gatorna, men jag har läst medierapporteringen och beskrivningar i bilder och i ord hur det gick till. Jag tänkte ta en diskussion om vad det är för typ av verksamheter vi har. Det är klart att när vi har ett marathon så placeras ju sådana här toalettliknande saker ut lite här och var så att sådana här saker inte ska hända. Jag vet inte i vilken mån det fanns, och om det inte fanns så skulle man såklart ha haft det. Det var även en ganska frikostig glaskross på gatorna, vilket kanske inte var så lämpligt.

Vi ska självklart ha stora idrottsevenemang i Stockholm, men vi måste också tänka på hur staden ser ut efter evenemangen.

Anförande nr 38

B j ö r n L j u n g (L): Från liberal utgångspunkt tycker vi definitivt att vi ska säga ja till jippon och evenemang – mer av sådant! Men om man proppar till helgtrafiken, har usel information och faktiskt stör en hel del verksamhet är det inte riktigt bra. Det finns näringsidkare runt omkring, och det ligger en kyrka precis bakom. Det förrättas begravningar i S:t Eriks lilla fina kapell där inne i S:t Eriksområdet ungefär två gånger varje fredag eller dag före helgdag. Platsen är därför illa vald, och det finns andra platser där man kan klara tunnelbana och pendeltåg.

Av det skälet måste jag ändå uppmana Daniel Helldén som företrädare för majoriteten att tala med Emilia Bjuggren och Karin Wanngård. Om det ska vara fler sådana här under det närmaste året så måste ni skärpa till det från stadens sida.

Anförande nr 39

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan lova Björn Ljung att vi ska titta på det här och diskutera det och se om man kan göra på ett annat sätt nästa gång. Vi kanske inte får någon mer UEFA-cupfinal; jag vet inte hur de ligger. Jag kan inte de där serierna. Men självklart måste vi kunna ha en sådan här verksamhet utan att de som är kvar i staden eller ska resa genom staden uppfattar det som att vi ställer till det. Det kommer jag absolut att ta med mig.

Jag blev själv lite förvånad just när det gäller Fleminggatan. Det borde kunna gå att hitta bättre platser, men det var väl någon säkerhetsavvägning man gjorde där. Det är lite speciella säkerhetsförhållanden just när det gäller stora evenemang, så jag förutsätter att även det spelade in i sammanhanget.

Fråga nr 3. Enligt uppgift blir hyrorna för Stockholmshusen inte så låga. Hur ligger det till?

Anförande nr 40

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi har under den här mandatperioden hört väldigt mycket från det rödgröna blocket om att man vill bygga billiga lägenheter bland annat för våra ungdomar, och man har bland annat lyft fram Stockholmshusen. Inte minst Ann-Margarethe Livh har talat mycket om dessa hus.

Nu har det kommit en del uppgifter om att Stockholmshusen kanske inte blir så billiga i hyra. Men det är möjligt att Ann-Margarethe Livh har annan information som hon kan delge Rådsalen, och därför vill jag fråga henne: Hur blir det med hyrorna i Stockholmshusen? Kommer de att vara lägre eller kommer de att vara i nivå med annan nyproduktion?

Anförande nr 41

Borgarrådet L i v h (V): Som Martin Westmont vet har vi en stor bostadskris. Vi har jättestor brist på billiga lägenheter. Samtidigt har vi en högkonjunktur med en överhettad byggmarknad.

I det här svåra läget, i den här svåra konjunkturen, kommer vi ändå att kunna pressa hyrorna i Stockholmshusen med ungefär 20-25 procent jämfört med annan nyproduktion. Det är tack vare att vi har en metod för hur vi ska kunna bygga de här husen, och det har jag förklarat i det här rummet flera gånger. Det handlar om att göra stora upphandlingar. Det handlar om att ha en grundmodell, en sorts typhus, som gör att man förbilligar produktionen.

Den slutgiltiga hyran sätts dock självklart i förhandlingar mellan Hyresgästföreningen och bostadsföretagen, men i och med att vi vet att vi kan pressa produktionskostnaderna i den här högkonjunkturen så kommer vi också att kunna pressa hyrorna.

Anförande nr 42

M a r t i n W e s t m o n t (SD): När Ann-Margarethe Livh talar om det här, liksom hon gjort så många gånger förut, låter det väldigt bra. Priserna ska pressas och så vidare. Men någon gång måste man landa i verkligheten, och allting tyder på att hennes idé om att pressa priserna på byggmaterial och så vidare inte håller, utan hyrorna kommer att hamna på en likartad nivå som i annan nyproduktion.

Känner inte Ann-Margarethe Livh själv att hon måste landa i en frågeställning om var någonstans det har brustit i arbetet?

Anförande nr 43

Borgarrådet L i v h (V): Återigen och upplysningsvis befinner vi oss i en högkonjunktur. Vi har en överhettad byggmarknad där priserna stiger varje dag. I den här högkonjunkturen, i den här svåra situationen, har vi ändå lyckats göra upphandlingar som pressar produktionskostnaderna så mycket, 20-25 procent, att vi ändå kan pressa hyrorna.

Hur de slutgiltiga hyrorna blir måste man se när Hyresgästföreningen och bostadsbolagen börjar förhandla. Men helt klart kan vi pressa produktionskostnaderna tack vare att vi har ett speciellt koncept för Stockholmshusen, vilket jag är väldigt glad för att vi har nu när vi har den här högkonjunkturen. Hade vi inte haft det hade vi legat väldigt illa till. Då hade vi fått bygga en massa nyproduktion med svindyra hyror.

Anförande nr 44

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Jag ska citera lite från Vänsterpartiets hemsida. Ni skriver bland annat: Vi har erfarenhet av att bygga billiga och bra bostäder. Billigt och bra boende för alla eller dyrt och lyx för ett fåtal. Det kommer valet till stor del att handla om.

Så står det på Vänsterpartiets hemsida.

Nu är det Vänsterpartiet och de rödgrönrosa som har ansvaret för mycket av nybyggnationen här i Stockholm. Då ser vi att det inte blir billigt. Det blir dyrt och för ett fåtal. Det blir inga bostäder till exempel för våra ungdomar som vill flytta hemifrån.

Då undrar jag: När kommer de billiga bostäderna? När kommer den rödgrönrosa majoriteten att bygga bostäder som just är billiga och som ni har talat så mycket om, inte minst före valet?

Anförande nr 45

Borgarrådet L i v h (V): Flera av projekten i etapp 1 med Stockholmshusen är redan på gång. Tyvärr har ett eller två av dem – jag är inte säker, men i alla fall ett av dem – överklagats, vilket är väldigt tråkigt. Där försvann några hundra lägenheter som vi skulle ha kunnat börja bygga väldigt snabbt.

Vi har det här konceptet för att kunna pressa kostnaderna. Det enda sättet att kunna pressa hyror i dag är att pressa produktionskostnaderna, och i den här högkonjunkturen lyckas vi med det. Det är jag väldigt glad för, och det tycker jag att

Martin Westmont och alla andra också ska vara väldigt glada för, för annars skulle vi ha hyror som nästan ingen låginkomsttagare eller ens folk med normala inkomster skulle ha råd med.

De första processerna är på gång, och de här husen kommer snart att stå där och då kommer hyrorna att förhandlas. De kommer att bli lägre än annan nyproduktion, men exakt vad de hamnar på måste vara en förhandlingsfråga mellan Hyresgästföreningen och bostadsbolagen.

Fråga nr 4. Samspelskampanjen

Anförande nr 46

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Det pågår ju en samspelskampanj, och när den har presenterats och när Daniel Helldén har talat om den både här i talarstolen och i olika medier har det nästan låtit som om kampanjen ska vara svaret på allt. Jag undrar om det inte hade varit bättre att använda de här resurserna, den dryga miljonen, på att genomföra riktiga åtgärder för att göra det lättare för alla att följa regler men också tillföra resurser för att se till att våra trafikregler faktiskt följs.

Ett exempel hade kunnat vara att cykelanpassa alla trafikljus. Ett annat exempel hade kunnat vara att införa trafikregler på schemat i skolan. Det ska helt enkelt vara lätt att göra rätt, och alla trafikslag ska följa trafikreglerna. Det tycker jag hade varit ett bättre sätt att satsa de här resurserna.

Jag undrar: Vilka mål ska kampanjen uppnå, och hur tänker ni utvärdera den?

Anförande nr 47

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Tack, Karin, för frågan! Självklart kunde vi ha lagt en miljon på någonting annat än en kampanj som vill diskutera hur vi samspekar i trafiken, eller som vi säger: Visa mer hjärta i trafiken! Det är ju liksom slogan för denna kampanj som vi alla här kan ta med oss ut.

Jag skulle vilja säga att man måste göra flera saker. Det är ju så att vi håller på att försöka förändra systemen i staden så att det ska vara lättare att göra rätt. Karin Ernlund nämner till exempel att trafikljusen ska vara anpassade för cyklar, och det pågår redan flera sådana projekt och arbeten med detta, exempelvis med grön våg, och man har hållit på vid Tegelbacken och testat att ställa om ljusen för att det ska gå lättare för cyklar att ta sig fram.

Vi har även lagt ned en del pengar på att ändra vissa typer av trafikregler, till exempel att man kan åka mot enkelriktat, vilket ju egentligen är fel begrepp eftersom vi tar bort den skylten – saker som gör det lättare att göra rätt men som ändå inte gör det problematiskt för andra. De regler som är obsoleta ska vi helt enkelt utmönstra och förändra.

Alla saker kan vi inte göra, eftersom vi har myndigheter som har en förmåga att inte hänga med i tiden. Jag hade önskat att de gjorde det; då skulle det gå lättare för oss.

Vilka är målen? Jag tog med mig ett papper här, eftersom Karin Ernlund signalerade vad hon skulle prata om. Det långsiktiga målet är att driva beteendeförändring över

tid. Frågan är då hur man ska mäta det. Jo, vi har den undersökning som vi presenterade när vi gick ut med kampanjen som gjordes 2014. Då tittade vi på samspelet och hur stockholmare och även folk som bodde i kranskommuner uppfattade sin relation till varandra i trafiken. Med den kan vi alltså mäta även efter kampanjen om typ ett år och se om det finns några förändringar.

Det är ett sätt att utvärdera. Det finns fler mål, men min tid är ute.

Anförande nr 48

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för svaret! Jag tycker fortfarande att det är lite kumbayastämning över den här kampanjen. Att visa hjärta i trafiken är såklart bra, men problemet är ju att det är väldigt svårt för vissa trafikslag att visa hjärta och följa trafikreglerna, till exempel när man står som cyklist vid ett rödljus och det aldrig slår om till grönt. Då är det ganska svårt att inte cykla mot rött. Det är också ganska svårt att följa trafikregler när man gång på gång misslyckas med att leda om trafiken på ett trafiksäkert sätt vid till exempel byggarbetsplatser.

Vi har inget emot en samspelskampanj, men det har låtit väldigt mycket som om den här kampanjen ska vara svaret på alla problem. Det ska därför bli väldigt spännande att se om en reklamkampanj på riktigt kommer att lösa problem och visa att människor beter sig annorlunda i trafiken,

Jag tror att det hade varit bättre för staden att genomföra riktiga åtgärder för att det ska vara lätt att göra rätt och för att det ska vara lätt att visa hjärta i trafiken.

Anförande nr 49

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag skulle vilja säga att det mesta vi gör och de förändringar som sker i staden i dag är för att det ska bli lättare och enklare att ta sig fram på ett smidigt sätt med de kapacitetsstarka transportslagen och också göra det på ett sådant sätt att det inte drabbar de andra trafikanterna.

En sådan sak är alla de cykelsatsningar vi gör, som ju innebär att vi separerar gång och cykel från varandra. Vi ser också till att separera även från biltrafiken i den mån det går så att de inte drabbar varandra. Ett av de stora problem vi har som också den här mätningen eller undersökningen visar är ju konflikten mellan trafikantgrupper, och det beror på gamla synder i den hårda infrastrukturen eller i mjukvara som styr trafikljus och sådana saker. Detta håller vi på att försöka lösa.

Det är möjligt att det har låtit som att det här är allena saliggörande för problemen i Stockholm och att alla därmed är jättegglada, men jag tror inte att jag någonsin har sagt det. Vi måste göra andra saker samtidigt, och den här kampanjen är bara en liten, liten del av allt vi gör för att Stockholm ska bli ännu bättre.

Anförande nr 50

K a r i n E r n l u n d (C): Det har faktiskt låtit som att den här kampanjen ska vara svaret på alla frågor. Jag har till exempel fått det som svar på frågor jag har ställt i den här talarstolen tidigare, och det har låtit på det sättet när borgarrådet har presenterat den i medierna. På förra sammanträdet med funktionshinderrådet var just den här kampanjen svaret på en fråga som rådet ställde kring trafiksäkerhet.

Jag tycker att ni gör väldigt mycket bra saker på cykelområdet, men det behövs mer. Vi behöver se till att rödljus fungerar, vilket jag var inne på tidigare, vi måste se till att omledningen fungerar, vi måste märka ut cykelbanor tydligare, vi måste skylta tydligare, vi behöver ha trafikregler i skolan, vi måste se till att er regering slutar att utreda och i stället inför att det är okej att svänga höger mot rött. Jag tror också att vi skulle behöva fler trafikpoliser som ser till att alla gör rätt i trafiken.

Anförande nr 51

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är mycket möjligt att vi skulle behöva fler trafikpoliser, men de har tyvärr andra saker att göra i dag.

Vi har i viss mån en anarki i trafiken, och där kan man peka på nästan alla trafikslag. Gångtrafikanterna är kanske de som är minst anarkistiska, och det har väl att göra med att de är minst skyddade också. Men annars har vi problem, och det är det som den här kampanjen är till för, och det som vi nu har satt igång, kan jag säga, är också en början. Kampanjen börjar nu. Den kommer att gå även i höst och i vinter med olika steg för att vi ska få ut och börja diskutera de här sakerna. Det är kampanjer med film, radio och lokalpress och även digital information.

Det här är ett sätt att få den här diskursen runt trafikfrågorna att förändras i staden. Det tar tid, men jag hoppas verkligen att vi ser en förändring när vi gör utvärderingen, och jag hoppas att stockholmarna kommer att ta hand om varandra i trafiken.

Fråga nr 5. Nedskräpning i samband med evenemang

Anförande nr 52

E r i k S l o t t n e r (KD): Det här tangerar den fråga som Björn Ljung ställde, men jag ställer den till ett annat borgarråd, nämligen idrottsborgarrådet. Vi kunde se bilderna spridas från Fleminggatan efter att Ajaxsupportrar hade, som man säger, värmt upp inför kommande fotbollsmatch. Bilderna visade bokstavligt talat en sot Tipp längs Fleminggatan, men vad som inte syntes på bilderna och filmerna var stanken av urin. Trafikkontoret ryckte ut och ägnade fem timmar på kvällen åt att städa undan.

Jag menar att det är helt orimligt att detta får försiggå, och jag vill fråga borgarrådet Bjuggren om hon anser det vara rimligt dels att skattebetalarna får stå för städnotan för den här typen av slutarrangemang, dels om det är värt att förstöra boendemiljön för hundratal personer för att man ska anordna förfest till en fotbollsmatch.

Anförande nr 53

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan! Först vill jag säga att det är självklart att folk ska sköta sig i våra offentliga rum. Det är såklart alltid oacceptabelt när brott begås men också vid allmänt stök. Jag tycker att det är både upprörande och faktiskt sorgligt att det är så många vuxna människor och tyvärr framför allt män som inte kan sköta sig. Den hållningen gäller att människor måste sköta sig, oavsett om det är en UEFA-final eller Valborg eller om det är en stor konsert.

Jag tror också att viss nedskräpning och beredskap att städa upp den nedskräpningen är oundviklig om vi ska ha stora evenemang i Stockholm. Erik Slottnér får gärna

svara på huruvida ni vill ha stora evenemang i Stockholm. Jag och Socialdemokraterna tror ju att det är bra för Stockholm med evenemang, både mindre och större, och den här typen av riktigt stora evenemang bidrar till att skapa upplevelser både för stockholmare och tillresta. Det skapas arbetstillfällen, och det leder också till tillväxt i vår stad.

Dock är det tydligt så att vi kontinuerligt måste utvärdera på vilket sätt de här evenemangen genomförs och vilka gator som väljs ut. Precis som trafikborgarrådet tidigare sade var det trafikkontoret i dialog med polisen som valde ut platserna. Det måste utvärderas hur klokt valda just de platserna var. Det fanns toaletter utställda. Var problemet helt enkelt att de var för få eller att folk inte beter sig som civiliserade personer? Det är också en viktig fråga att titta vidare på inför kommande tillfällen.

Vi måste också se hur vi med polisen arbetar under tiden evenemangen sker, för det är tydligt att vi kan bli betydligt bättre. Men jag tror också att man ska komma ihåg att det fanns väldigt många människor som skötte sig vid det här tillfället.

Anförande nr 54

Erik Slottnér (KD): Så var det självklart. Det är ett ansvar hos var och en att sköta sig och bete sig civiliserat, att inte skräpa ned och inte urinera offentligt och så vidare. Men frågan är här vad arrangören har för ansvar, och där tycker jag att ni glider undan lite grann. Jag läste också intervjun med Emilia Bjuggren i helgen, och där tyckte jag inte att svaren var riktigt tillfredsställande. Resonemanget är ändå att det här får man på något sätt acceptera när vi har större evenemang i staden.

Det tycker inte jag. Stora evenemang kan inte gå hand i hand med att soptippar ska bildas i vår innerstad. Jag tycker inte att det ska gå hand i hand. Men om det nu sker väldigt mycket nedskräpning tycker jag att arrangörerna ska vara med och betala notan. Jag tycker inte att det är rimligt att det ska vara Stockholms stads skattebetalare som gör det.

Detta sker ju på andra evenemang. Jag vet att vid Pridefestivalen här i Stockholm är det arrangören, organisationen Pride, som städar upp Östermalms IP exempelvis. Så skulle man kunna ha gjort här också.

Anförande nr 55

Borgarrådet Bjuggren (S): Det är självklart så att just notan alltid är en diskussion. I fallet om finalen var det ju Svenska Fotbollförbundet som stod för de största evenemangskostnaderna. Men precis som Erik Slottnér påpekar har vi kostnader till exempel för städningen.

Nu har inte vi några kalkyler ännu på vad ett sådant här evenemang ger i intäkter. Men en uppskattning är att Eurovision gav vår stad och region minst 263 miljoner i tillresta. Det här var ett mindre evenemang men fortfarande ett väldigt stort evenemang, så det är klart att det också ger oss intäkter och resurser som man måste ta med i beräkningen av vad det kostar i kronor och ören.

Med detta sagt är det självklart så att det inte på något sätt är acceptabelt att det blir nedskräpat och störande. Man måste hela tiden se hur vi kan göra det ännu bättre

framöver, för jag tror att det är viktigt att vi fortsätter ha evenemang i Stockholm även framöver.

Anförande nr 56

Erik Slottnér (KD): Det sista håller jag med om, och vi antog även en evenemangsstrategi här i fullmäktige, så självklart är både små och stora evenemang viktiga för Stockholm. Det genererar intäkter och för många andra fördelar med sig.

Det skickar väldigt konstiga signaler om man säger att det är okej – även om Emilia Bjuggren inte säger att det är okej – men jag tycker ändå att retoriken blir lite undfallande. Jag tycker nog att ni skulle kunna vara skarpare i kritiken mot resultatet av de här slutna så kallade förfesterna eller uppvärmningarna inför matcherna. Det är inte acceptabelt att man lämnar Fleminggatan på det här sättet och springer från notan eller att staden accepterar att arrangörerna springer från notan. Det är inte acceptabelt, så jag hoppas verkligen att ni ser över arrangörernas ansvar inför kommande evenemang, både moraliskt och ekonomiskt.

Anförande nr 57

Borgarrådet Bjuggren (S): Precis som Erik Slottnér säger är det här verkligen inte okej. Jag tycker som sagt var att det både är upprörande och sorgligt att vi ser den effekten när det borde vara en folkfest och inte ett tillfälle för folk att grisa ned.

Jag tror att vi absolut måste se över stadens relation till arrangörer och vilka delar vi själva ser till finns på plats. Jag tror att man behöver jobba vidare just med att se till att det finns ordentligt med soptunnor till exempel, men det handlar också om en sådan sak som att vi försökte begränsa alkoholhalten på de drycker som fanns på platsen till max 3,5 procent. Det var väldigt tydligt att väldigt många hade andra sätt att förse sig med dryck, och det är sorgligt att vuxna människor känner att fotboll måste förknippas med starkare drycker än så.

Det finns mycket kvar att jobba på, och jag tycker att det är viktigt att ta ansvar. Det är också därför som jag säger att jag inte tror att vi kommer att nå ett nolläge, men vi behöver komma betydligt längre än vad vi gjorde i det här fallet.

Fråga nr 6. Om Stockholmshusen

Anförande nr 58

Borgarrådet Larsson (M): Ordförande! Det var någon som nämnde att vi hade lite för mycket kumbayastämning här i salen, så jag tänkte att jag skulle ställa lite frågor om bostadspolitiken för att visa att det kanske inte är så mycket kumbaya.

Det är väl så här att Vänsterpartiet är det parti i majoriteten som representerar det absolut mest uppblåsta. Det är mycket högljudd retorik när det gäller bostadspolitiken, och när man gör det skojigt för sig och tittar på vad vissa säger före val och vad som sedan görs efter valet så kommer man ju alltid till Ann-Margarethe Livh.

I Fastighetstidningen kan man läsa: ”Vi kräver att fastighetsägarna som ansöker om mark för att bygga hyresrätter ska ange vad hyran kommer att bli. Hälften av

byggrätterna ska reserveras för de som kan bygga med ett hyrestak motsvarande 7500 kr/månad /.../”

Vi kan bortse från siffrorna, men det här med att man kräver att fastighetsägare ska berätta vad hyran kommer att bli: Är det någonting som Ann-Margarethe Livh gör som ordförande i kommunala bostadsbolag? Föregår i med gott exempel, och kräver ni detta av fastighetsägare i dag?

Anförande nr 59

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande! Jag ska väl försöka vara lika lugn och pedagogisk som jag var när jag svarade Martin Westmont, om jag nu klarar det när Joakim Larsson står här. Det är inte alltid lätt, för om vi ska prata om retorik så är väl vi lika högljudda bägge två. Jag har ju läst ett och annat som borgarrådet Larsson har uttryckt som jag kanske inte ska återge här i talarstolen.

Däremot skulle jag vilja säga så här, precis som jag väldigt pedagogiskt sade till Martin Westmont: Vi har en bostadskris. Vi har samtidigt en högkonjunktur. Vi har till följd av detta en överhettad byggmarknad. Det är otroligt dyrt att bygga i Stockholm! Priserna pressas upp dag för dag.

I den här mycket svåra situationen, Joakim Larsson, har vi ett koncept. Vi har en idé om hur man ska kunna pressa produktionskostnaderna och därmed hyrorna. Det är det vi kallar Stockholmshusen, och det är det som är vår modell.

Utan den modellen, Joakim, som ni sorgligt nog inte tog fram när ni styrde, skulle hyrorna i all nyproduktion rasa i höjden och människor med normala eller låga inkomster skulle inte ha en chans att bo i den här staden!

Anförande nr 60

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det här med högkonjunktur, svår situation, bostadsbubblor och allt som Vänsterpartiet plötsligt har upptäckt råder på bostadsmarknaden är tydligen bara någonting som drabbar när vänstern styr. Vi kan ju hävda att det där kan hända alla.

Men det gäller inte bara de kommunala bolagen. Problemet är att om Ann-Margarethe Livh går ut och säger att de kommunala bolagen ska bygga annorlunda än tidigare och pressa priserna på detta utgår man ju från att man ska ha lägre produktionskostnader än vad marknaden lyckas med.

På bostadsmarknaden finns det i dag företag, byggherrar, som är villiga att bygga bostäder och som också visar att det går att bygga med billigare hyror än vad nu uppenbarligen Stockholmshusen lyckas åstadkomma. Då undrar man varför vi inte ser till att dessa byggherrar får markanvisningar i stället för de här dyra Stockholmshusbyggena som Ann-Margarethe Livh representerar.

Anförande nr 61

Borgarrådet L i v h (V): Vilka som får markanvisningar och inte av de privata bolagen får Joakim Larsson fråga Jan Valeskog om, för det har jag inte koll på. Det jag har koll på är de kommunala bolagen, och där vet jag att vi tack vare den metod,

den upphandling, som vi använder kan pressa produktionskostnaderna med ungefär 20–25 procent, vilket kommer att få resultat på hyrorna. Det är jag väldigt glad för.

Att det är högkonjunktur har vi alla upptäckt, och det var ju väldigt synd att inte ni gjorde någonting när ni inte hade samma pressade läge som vi har i dag. Det är ju jätteenkelt att stå här och klaga på oss hela tiden som Joakim Larsson gör, men var är ert alternativ? Hur tänker ni bygga med låga hyror? Det har jag aldrig hört i den här talarstolen.

Anförande nr 62

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag klagar nog i första hand på Ann-Margarethe Livhs och Vänsterpartiets retorik. Jag hörde som sagt ganska ofta från den där talarstolen under den förra perioden hur ni sade att Alliansen bara säljer till högstbjudande och bara ser till att det är de rika som får bo i den här staden.

I själva verket representerar Ann-Margarethe Livh en majoritet i den här salen som bygger rekorddyrt och ser till att marken som säljs nu är på rekordnivåer. Jag kommer ihåg när vi låg på 20 000 kronor kvadratmetern i Hagastaden. Det var ett herrans liv på Ann-Margarethe Livh! Hon sade: Ni bygger bara för de rika! Ni säljer till högstbjudande!

Vet borgarrådet vad priset per kvadratmeter, BTA, ligger på i Hagastaden nu? Jo, det är 40 500 kronor! Det är rekord; det är 60 procent dyrare i dag att köpa mark av Ann-Margarethe Livh än vad det var tidigare! Det är naturligtvis högkonjunktur och annat, men oavsett detta: Att pressa kostnaderna, Ann-Margarethe Livh, har ni inte visat för stockholmarna ännu.

Anförande nr 63

Borgarrådet L i v h (V): Det var väldigt intressant! Joakim Larsson klagar alltså på min retorik och inte på politiken. Det var en väldigt intressant iakttagelse!

Under er tid hade vi inte den höga prisnivå som vi har nu, det hade ni faktiskt inte, och det tycker jag att borgarrådet Larsson ska erkänna. Ni kunde ha utnyttjat situationen, ni kunde ha fixat Stockholmshusen. Joakim Larsson hade kunnat se till att Snabba hus hade klämts fram. Det gjorde han inte, utan han väntade till vi kom till makten. Vi fick bygglov för Snabba hus för att bygga för ungdomar.

Vi tar det här med att bygga för människor med olika inkomster, fattiga och rika, på allvar. Det gjorde inte du, Joakim Larsson – du byggde för de rika!

Fråga nr 7. Om Fairtrade

Anförande nr 64

J o a r F o r s s e l l (L): Tack för att jag får ställa den här frågan! Jag har velat ställa den till borgarrådet Luhr, eftersom jag uppfattar det som att vi har ett gott samarbete i miljönämnden. Jag uppfattar även det som att vi båda har en gemensam strävan efter ett samhälle som utvecklas hållbart, och jag uppfattar det som att ni i regeringen kanske inte klarar av att vara en samarbetsregering, men ganska ofta klarar vi i nämnden att vara en samarbetsnämnd.

Därför blev jag ganska förvånad när ni, efter att vi haft en ganska het debatt här i kommunfullmäktige mellan våra två olika sidor om Fairtrademärkningen som staden har gjort, bjöd in till ett fika där faktiskt bara borgarråd från er sida deltog.

Jag blev förvånad därför att det här är en fråga som inte kommer att göra Stockholm mer hållbart. När vi tar över makten efter valet kommer såklart Fairtrade att försvinna från Stockholms stad, och dessutom finns det, som vi har debatterat här tidigare, flera studier som visar att Fairtrade inte kommer att leda till att bönder blir rikare. Det blir inte en ekonomisk utveckling som leder till bättre miljö och så vidare.

Jag undrar därför: Är det en hållbar utveckling för Stockholms stad att satsa på Fairtrade?

Anförande nr 65

Borgarrådet L u h r (MP): Vi bjöd ju in till fika med alla under Fairtrade Challenge-fikat där så många som möjligt i världen ska fika Fairtrade. Det var någonting vi tänkte att vi kunde göra gemensamt med alla som ville vara med och fika.

Vad gäller Fairtrademärkningen har Stockholm som mål att vara socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart. Det här är någonting som vi arbetar med inom staden för att så många som möjligt ska få goda villkor, men det är också någonting som vi försöker trycka på globalt för att så många som möjligt ska få goda villkor.

Det här är ett sätt att jobba med rättvisemärkning som vi försöker göra, att man även ska köpa in varor som är producerade av människor i djup fattigdom för att ge dem bättre villkor. De ska få bättre arbetsvillkor, vi ska förhindra barnarbete och man ska förhindra slaveri. De här människorna ska få bättre betalt för sina varor så att de ska få bättre del av de saker de producerar och den vinst som det ger i kommande led.

Man kan diskutera om den här märkningen är bra, men vi ser att det är den märkning som finns i dag för oss. En kritik som har förts upp, varför det ska vara dåligt, säger att det är bättre med direktupphandling, det vill säga att man åker runt och hittar de fattigaste bönderna och köper deras varor i stället. Men det är ett ganska svårt sätt för oss inom staden att jobba på, och då får man liksom använda sig av de märkningar som finns. Vi kan inte ställa krav på en viss märkning, men de krav som finns på att människor ska ha en god arbetsmiljö, goda arbetsvillkor och att de ska få rimligt betalt för det som de producerar kan vi hitta genom en märkning på ett lättare sätt än att vi själva skickar ut en person som åker runt och kontrollerar hur varorna är producerade.

Anförande nr 66

J o a r F o r s s e l l (L): Som borgarrådet mycket väl känner till är det inte just den kritiken jag har lyft fram, och jag tror också att om borgarrådet Luhr såg den debatt som vi hade här i fullmäktige tidigare hade hon nog också insett att vi på vår sida inte skulle komma till det här fikat. Snarare var det väl ett PR-jippo för majoriteten, och jag förstår att man vill ägna sig åt sådant när man håller på med politik, men det är lite klurigt att göra det när man ägnar sig åt hållbar utveckling i världen.

Katarina Luhr säger att hon vill göra det här för de fattigaste bönderna, för att undvika slaveri och så vidare, och det är mycket riktigt så att Fairtrademärkningen säger nej till slaveri. Men det är också så att det kostar att gå med i Fairtrade, så de absolut fattigaste bönderna kan inte gå med. Det är också så att om man lägger ett litet tryck på en liten förändring på stora bolag som inte har lika sjysta villkor från början så kan man få till större aggregerade utfall för hållbar utveckling.

Ni har dock valt att gå en enkel väg som ger bra PR för majoriteten, och jag förstår det. Men jag blir ganska upprörd när ni kallar det för hållbar utveckling.

Anförande nr 67

Borgarrådet L u h r (MP): Vi gör inte det här som PR för majoriteten. Vi gör det för att vi tror att det är ett sätt att hjälpa människor i djup fattigdom. När det kommer upp kritik mot Fairtrademärkningen går vi såklart igenom och tittar på om det är något som gör det sämre för människan som producerar varan.

Vissa säger att vi gör det sämre. Jag kan inte hitta att det ska göra det sämre för de människor som har Fairtradicertifierat sig. Man kan säga så här att ja, de får mer betalt, men då måste de investera i bättre bekämpningsmedel som är mindre giftiga för att det ingår i märkningen, och då får de inte lika höga löner. De får samma lön som de skulle ha haft från början, men de får fortfarande en giftfri vardag.

Sedan säger samma studier att de extra pengar de får inte investeras i skolor, utan de väljer i stället att investera i högre löner eller i bättre byggnader där de förvarar sina bönder till exempel, om det nu rör sig om kaffe, och då tycker jag att de här studierna står lite emot varandra. Vad jag kan se så oavsett vilken linje man går så blir det inte sämre utan det blir bättre för de här personerna som är anslutna till märkningen.

Anförande nr 68

J o a r F o r s s e l l (L): Vi har uppenbart läst olika studier. De studier jag har läst, bland annat en från Harvard där man tittat på Costa Ricas kaffebönder, visar väldigt tydligt att det inte blir bättre för de bönderna, just därför att vissa, de absolut fattigaste, stängs ute. Man kan inte gå med i Fairtrade.

Om man tittar på den ekonomiska utvecklingen för de bönderna kan den mycket väl till och med stanna av på grund av Fairtrade. När man deltar på en isolerad marknad där reglerna är satta och inte sätts av prismekanismer och så vidare blir nämligen inte förändringstrycket lika stort som på den riktiga marknaden.

Jag är ganska förvånad, återigen, över att ni ser det här som hållbar utveckling. Jag förstår att man vill göra någonting gott, men detta kommer inte att leda till att bönder blir rikare. Det kommer att leda till att bönder hålls kvar i fattigdom. Det kan dessutom leda till att nya bönder lockas in i fattigdom, eftersom det redan finns för många kaffeproducenter. Ett för högt kaffepris kommer att leda till att fler bönder ansluter, trots att de inte kommer att kunna få en lönsam verksamhet, och det är väldigt tråkigt och dåligt för en hållbar utveckling.

Anförande nr 69

Borgarrådet L u h r (MP): Vi ser det här medlemskapet som ett sätt att stötta fattiga utsatta människor och ge dem ett bättre liv. Jag följer såklart de studier som finns,

och skulle det visa sig att alla kommer fram till att det här är någonting som gör livet sämre för de människor som är i djup fattigdom är det självklart att vi inte ska fortsätta stödja en rättvisemärkning som inte ger några effekter eller som gör det sämre för någon. Men vad jag kan se hittills får de flesta det bättre.

Sedan kan man inte lova att *alla*, precis alla, som ansluter sig får det bättre, men att människor i stort får det bättre hela tiden, med bättre löner, rättvisare villkor och färre barn i arbete. Det är otroligt viktigt för oss, så hittills tycker jag att det är helt klart viktigt att globalt försöka stötta dem som försöker ta sig ur fattigdom.

§ 13 Långsiktigt mål för laddinfrastruktur i Stockholms stad (Utl 2017:120)

Anförande nr 70

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, stockholmare, åhörare och press! I dag är Stockholm så där bedårande som det kan vara ibland. Det är högsommarskrud – vi har ett glittrande vatten, gröna lundar och en vacker bebyggelse att titta på. Det är fantastiskt! Detta är en stad som vi alla älskar. Det är en stad som vi vill fortsätta att älska, att njuta av och att vara stolta över. I dag adderar vi till listan över allt det som vi som stockholmare kan vara stolta över ett viktigt steg mot en hållbar stad – ett mål för publik laddinfrastruktur. Visst låter det sexigt?

Vi ska i dag peka ut och fastställa ett långsiktigt mål som pekar ut vägen bort från den fossila eran från det förra seklet. Vi ska också peka ut och fastställa ett kortsiktigt mål som gör att vi redan nu kan sätta igång ett riktigt arbete. Vi ska göra det möjligt för stockholmarna att ladda sina elbilar. Vi har en stor utmaning framför oss. Vi har ett stort ansvar när det gäller klimatet. Det vi gör i dag och det beslut vi ska fatta är ett stort steg för Stockholm men även för Sverige. Det är relativt unikt att sätta ett mål på det här sättet för just publik laddinfrastruktur.

Om vi ska klara klimatmålen är det transportsektorn som är en av nycklarna. Om vi ska klara av att Sverige blir den första fossilfria välfärdsnationen är det bråttom. Om Stockholm ska vara en stad som är fossilfri 2040 måste vi verkligen sätta fart. Om vi ska vara en fossiloberoende stad 2030 kan vi inte ligga i startblocken, utan vi måste ut nu – direkt. Det är det vi gör i dag.

Jag ska först bara förklara det här med publik laddinfrastruktur. Man kan ha laddinfrastruktur om man bor i ett hus, en villa. Då kan man ha den direkt i sin vägg där man kan ladda sin elbil. Den strukturen är inte så publik. Man kan ha en garageplats som man hyr där man kan ladda sin bil. Den är inte heller så publik. Men många människor har sådana platser där man kan ställa ifrån sig sin bil och ladda den. När man sedan åker någonstans, till exempel till innerstaden, blir det svårt om elen tar slut. Då känner man: Vad ska jag göra nu? Hur ska jag ta mig vidare när elen börjar ta slut och jag har en ren elbil?

Då behöver man de publika laddplatserna, som vem som helst kan använda, och som också i många fall, framför allt i vår stad, måste placeras i gatumiljö. Det är lite speciellt. Vad vi gör med detta mål är att bestämma att vi kortsiktigt ska ställa ut 500 laddplatser i staden, där huvuddelen kommer att vara just på gatumark. Vem som helst kan där köra in sin bil, ladda den och sedan köra vidare. Vi har också det fenomen i Stockholm att vi har 34 000 parkeringsplatser i innerstaden som många använder som boendeparkering därför att det inte finns garage. För dem gör vi också möjligheten att de nu kan ladda sin bil. De kan alltså välja elbil, vilket de inte har kunnat göra tidigare.

Så sent som i dag invigde jag den andra laddgatan i Stockholm. Vi har alltså egentligen redan satt igång arbetet. På Malmgårdsvägen vid Ringvägen invigde vi Vattenfalls nya gata tillsammans. Det är ett samarbetsprojekt med Stockholms stad. Förra veckan invigde vi en laddgata med åtta platser på Strandvägen tillsammans med Eon. Det kommer att rulla på så här under sommaren. 13 laddplatser kommer vi

att lägga ut under sommaren. De är publika, och vem som helst kan placera sin bil där.

Detta är det kortsiktiga arbete som vi gör fram till 2020. Sedan, fram till 2030, vet vi att det behövs enormt mycket mer. Totalt kan det röra sig om att vi behöver 25 000 laddplatser i Stockholm, och det målet ska vi ta med oss och revidera 2020 när vi vet mer om teknikutvecklingen. Då ska vi ge alla stockholmare, alla besökare och alla andra som vill bidra till klimatutvecklingen och göra detta på rätt sätt möjligheten att byta bil – om man nu behöver bil. För som alla vet ska vi först ta bort de bilar som inte behövs, och de som är kvar ska laddas med el.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 71

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande, ledamöter! För att Stockholm och Sverige ska nå målen om en fossilfri fordonsflotta och en fossilfri stad behöver vi två saker; det är forskningen ganska överens om. För det första behöver vi fasa ut fossilbilar och fasa in icke fossildrivna bilar, och för det andra behöver vi minska antalet bilar, särskilt i storstäderna. Som vi alla vet ger det dessutom mer plats åt gående, cyklar, kollektivtrafik och mysigt stadsliv. Det har många fördelar.

Vad gäller den första punkten, bilar med låga utsläpp, börjar det nu hända grejer. Det är positivt. Det kommer nya elbilar och laddhybrider. Även om priserna ännu är avskräckande höga verkar det hända saker. Till exempel Volkswagen har sagt att deras elbilar ska ligga på samma prisnivå som bensinbilarna år 2020.

Men utvecklingen behöver skyndas på också genom politiska beslut. Många av dem ligger på nationell nivå, som regelverk för förmånsbilar, bonus–malus, trängselskatter och så vidare. Ett stort hinder nu är dock att vi i staden inte får reservera gatumark för elbilsparkering. Det gör det lite ineffektivt att bygga ut laddinfrastrukturplatser på gatorna eftersom de får användas av alla bilar och kommer att bli upptagna. Jag har varit i kontakt med vår riksdagsledamot i trafikutskottet, och hon ska titta närmare på det här och är beredd att driva frågan. Jag tror att det vore bra om representanter för andra partier också gör samma sak.

Men givetvis ska vi inte vänta på riksdagen, utan vi måste börja planera för detta teknikskifte redan nu. Vi måste, som det så klokt heter i ärendet, se till att den publika laddinfrastrukturen inte ska få utgöra ett hinder för omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta. I ärendet föreslås, som Daniel Helldén nyss nämnde, 500 nya publika laddplatser på gatumark till 2020 samtidigt som Stockholm Parkering väntas bygga ytterligare 500 publika laddplatser på sin mark och i sina garage. Det är ett vettigt mål, som också har lite marginal till de flesta prognoser och behov.

Teknikskiften är dock svåra att förutse, och det kan bli så att marknaden delvis exploderar. Då får vi helt enkelt återkomma och revidera målen. Till dess finns också ett par skäl att vara lite återhållsam, för så länge staden inte får reservera gatumark till elfordon lär laddningen i huvudsak ske på hyrda parkeringsplatser nära hemmet. Det är logiskt och också bra av flera skäl. Staden ska förstås bidra till att bygga ut många fler laddplatser än just de publika laddplatser som detta ärende gäller.

Vi får inte heller glömma det andra trafikmålet, som jag nämnde inledningsvis. Det handlar om att minska antalet personbilar i storstäderna. Vi vill inte att laddinfrastrukturen ska bygga in en ökad bilism genom att ta gatuplats som behövs för gående, cykling och så vidare.

Jag tycker att ärendet balanserar båda dessa målsättningar väl, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 72

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Eftersom det talades om att reservera platserna och att det fanns ett problem som vi borde prata om med vissa representanter och så vidare i högre makter, om jag uttrycker det så – vilket vi självklart gör – vill jag bara göra ett förtydligande: De platser som finns på gatumark reserveras för laddbilar. Om man parkerar en bil där som inte går att ladda kommer man att få böter. Om man däremot parkerar en elbil där men inte laddar den kan vi inte ge böter.

Anförande nr 73

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Jag kan bara säga att det var ett bra förtydligande – tack!

Anförande nr 74

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Att satsa på elbilar har länge varit en prioriterad fråga för Centerpartiet. Vi är glada att se hur elbilsanvändningen ökar och att det, mycket tack vare Centerpartiet, rullar både elbussar på våra gator och elbåtar på våra vatten. Men mer måste göras för att Stockholm ska bli en riktig elbilstad, där bilen har en plats men där bilen inte bidrar till onödigt buller, dålig luft eller klimatutsläpp. Därför är ärendet bra, och målet med 500 platser till 2020 är bra. Framför allt är det bra att vi äntligen får till laddgator.

Vi hade dock önskat att majoriteten hade varit lite mer visionär och framtidssyftande. Om vi jämför Stockholm med andra städer i världen och i Europa ser vi att Stockholm nu gör det som många andra redan har gjort. Vi i Centerpartiet vill mer. Vi vill att laddstolpen ska vara en självklar plats även vid långsgående parkering, som är det vanligaste sättet att parkera på gatan i Stockholm. Det är orimligt att andra städer i världen klarar av detta men inte Stockholm. Kanske jag kan få svar i dag: Vad är det som är så speciellt med Stockholm som gör att man inte kan parkera långsgående och samtidigt ladda sin elbil när det går i många andra städer?

Att bygga ut laddinfrastrukturen är basen. Om man inte kan ladda sin elbil på ett enkelt och tillgängligt sätt kommer inte stockholmaren att skaffa sig en elbil. Vi vill därför också se högre ambitioner både när det gäller antalet laddplatser som ska byggas och när det gäller att det borde finnas ett generellt elbilstal vid nybyggnation i Stockholm, det vill säga att en viss andel av parkeringsplatserna vid nybyggnation ska vara med laddare.

Vi vill också gärna titta på vad andra städer i världen har gjort. Om man till exempel tittar på Oslo ser man att det som har stimulerat elbilsförsäljningen där framför allt är de lägre trängselskatterna tillsammans med att man har kunnat köra i kollektivtrafikkörfilerna. Det har varit de två viktigaste faktorerna som har svingat

upp elbilsmarknaden. Frågan är: Vad kan vi lära oss av det? Kanske kan vi miljödifferenziera trängselskatten även i Stockholm? Kan vi ha lägre parkeringsavgift för elbilar? Vi har fått en del svar på hur vi också kan reservera parkeringsplatser för elbilar.

Förslaget är bra, men det saknar nytänkande. Stockholm borde sluta följa efter och börja gå före.

Därför yrkar jag bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 75

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Som Karin kan läsa i våra synpunkter, alltså mina och Katarina Luhrs synpunkter, skriver vi att det också ska finnas laddplatser för långsgående parkering. Det är någonting som kontoren håller på att arbeta med nu för de 500 laddplatser som nu ska läggas ut. Exakt var de kommer att hamna någonstans vet jag inte. De platser som man har hittat nu är inte långsgående, men när man har gjort inventeringar håller man på med detta. Det kommer alltså, och det är självklart att om vi ska ha ut mellan 15 000 och 25 000 publika laddplatser i Stockholm fram till 2030 kommer det också att bli många sådana.

Sedan kan det finnas vissa problem. Vi har inte fasta, utritade platser på parkeringarna i Stockholm. Det gör att det är lite bökgigare när man har detta vid trottoarkant, men jag tror att vi kan lösa det.

Jag tycker att vi ska hålla trängselskatten till att vara en skatt som håller nere bilantalet.

Anförande nr 76

K a r i n E r n l u n d (C): Jag noterade att ni skrev just om detta i era synpunkter, och det gläder mig. Men det är fortfarande så att ni har varit ansvariga för detta ärende genom alla instanser och under en ganska lång tid. Jag tycker därför ändå att om ni verkligen hade velat detta hade ni kunnat se till att det kom in i ärendet från början.

Jag saknar fortfarande svar. Vad är det som är så problematiskt med just Stockholm som gör att vi fortfarande inte kan ladda bilar vid långsgående parkering? Jag ser fram emot att det nu kommer att bli verklighet. Ni får väl ligga på både trafikkontoret och miljökontoret för att se till att det blir så som vi nu kommer att fatta beslut om.

Anförande nr 77

M a l i n E r i c s o n (FI): Det här är ett första steg för Stockholms stad att få det att funka praktiskt att använda elbil. Om det inte finns tillgängliga ställen runt om i staden att ladda bilen på när man är ute och uträttar ärenden är det inte praktiskt. Då kommer övergången till en fossilbränslefri stad att gå alldeles för långsamt och målet att få en helt fossilbränslefri stad till 2030 att vara svårt att uppnå.

När det handlar om tillgängliga platser är det gatan som gäller. Som redan har sagts här i talarstolen: I processen att fasa ut bensin- och dieseldrivna bilar och ersätta dem med elbilar är det viktigt att man balanserar behovet mot det faktum att biltrafiken

behöver minska totalt. Bilen har en viss plats i staden, men den är alldeles för stor i nuläget.

En elbil har mer miljövänlig drift och genererar mindre motorbuller, men när den tillverkas belastar den miljön precis som fossilbränslebilar. Den river upp partiklar från vägbanan precis som fossilbränslebilen, och den tar upp plats i gaturummet precis som fossilbränslebilen både när den körs och när den står parkerad, vilket alla bilar gör större delen av tiden.

Med detta sagt: Det krävs krafttag för att de fossila bränslena ska vara väck från Stockholm till 2040, och helst mycket tidigare. Det måste vara möjligt även för bilägarna att välja det mest miljövänliga alternativet.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 78

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Som borgarrådet Helldén säger är det en vacker nordisk sommarkväll, och det är därför kanske inte så roligt att tala om förorenande och illaluktande bilar. Men vi talar ju också om hur vi ska komma åt detta och lösa problemet.

I förslaget talas det om 500 stolpar till 2020. Det är ett ganska litet antal. Det kommer att behövas många fler, ända upp till 25 000, fick vi höra här. Jag ska återkomma till den siffran.

Ett problem är att gatumarken inte kan räcka till. Om bilarna ska stå uppställda och det tar ett antal timmar att ladda dem finns det helt enkelt inte plats. De privata initiativ som vi redan ser i garage och annat är en bättre och billigare lösning.

Ett bekymmer, som också framgår av remissvaren, är de hiskliga kostnaderna. Vi hör att det är 15 gånger billigare att anordna denna typ av laddstolpar i Simrishamn. Sedan har vi ett bekymmer i och med att man här i staden från Ellevios sida tycker att 320 ampere inte går, utan man sänker till 160 ampere. Med fysikens obevekliga lagar tar det längre tid att ladda med svagare strömstyrka.

Här har vi ett bekymmer. Tidigare Fortum, numera Ellevio, äger näten. Näten är, i alla fall i innerstaden, 100 år gamla och betalda tio gånger om. Ändå kostar nätavgifterna mer än själva elavgifterna. Det är en av de sämsta affärer som Moderaterna gjorde när de en gång sålde Stockholms elverk.

Samtidigt är det svårt att veta vad som är den ultimata lösningen. Framtiden är svår att förutsäga. Det finns innovationer genom att minska avloppet. Vi talar om batteribilar, och vi talar om hybridbilar. Frågan är om inte bränslecellsbilarna, alltså de som drivs med vätgas, blir den ultimata lösningen. De är energitäta, och man kan köra länge med vätgas. Det krävs en viss energi för att framställa vätgas, som vi vet, men det blir inga föroreningar. Genom den gamla kända redoxformeln från skolan får vi vatten, H₂O, och det är normalt inte särskilt farligt.

Ordförande! Det finns alltså anledning att titta in i framtiden och titta om hörnet när det gäller drivmedel för bilarna. Jag är inte alls säker på att vi kommer i en situation där vi behöver 25 000 laddstolpar här i Stockholm.

Med uppmaningen att skynda långsamt och tänka sig för vill jag ändå yrka bifall till majoritetens förslag.

Anförande nr 79

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag ska säga två saker. När det gäller Ellevio, som Fortum sålde som ett fristående bolag, är det ett problem att de tar extremt mycket betalt för ledningar och annat som ska fram till laddstolparna. Det är någonting som vi beklagar. Men nu har vi gjort en marknadslösning som är sådan att vi upplåter marken till elbolagen som sedan löser alla saker runt kostnader för elförsörjning och sådant. Vi hoppas att det kommer att fungera bra.

När det gäller att titta runt hörnet är det just därför vi inte har ett mål som är satt ända till 2030. Vi vet inte vad som händer med den snabba teknikutveckling vi ser. Det kan vara så att vätagasbilarna är det som kommer. De är inte lika energieffektiva. Det kan vara de som kommer, men det kan också vara induktionsladdning och saker i gatan eller något sådant. Det är det vi får titta på de närmaste åren fram till dess att vi sätter ett nytt kortsiktigt mål.

Anförande nr 80

P e r O s s m e r (SD): Det verkar faktiskt som att Daniel Helldén och jag är ganska överens. Det här kostar alldeles för mycket, och vi måste pressa priserna när det gäller nätanslutningar. Det är inte acceptabelt som det är i dag; det håller vi båda två med om.

Hur framtiden gestaltar sig vet vi inte. Jag är glad att Daniel Helldén själv tänker sig att det kan finnas andra lösningar. Det är inte säkert att det bara blir batteri- eller hybridlösningar. Det kan finnas annat. Vi måste tänka oss för.

Anförande nr 81

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Vi kan vara överens om att det sker en fantastisk miljöteknisk utveckling på nästan alla områden där mänsklig aktivitet har inneburit eller innebär negativ miljöpåverkan. Det gäller inte minst sådant som påverkar vårt klimat i form av olika utsläpp av klimatpåverkande gaser. Vi kan till exempel se en minskad åtgång av energi i våra byggnader. Det blir allt mindre användning av fossila bränslen både för produktion och för konsumtion av energi till våra bostäder. Vi ser generellt bättre och mer omfattande återvinning av förpackningar av varor som vi konsumerar. Vi ser också en fantastisk utveckling inom transportsektorn och en större andel miljöanpassade personbilar. Men även tunga fordon genomgår i dag en snabb teknisk förändring som innebär en mindre miljöbelastning. Det är något som man för bara ett fåtal år sedan trodde var nästan omöjligt.

I Sverige har vi skaffat oss styrinstrument som underlättar denna omvandling. Vi har relativt höga skatter på fossila bränslen, vi har trafikstyrande trängselavgifter, vi har här i Stockholm, i alla fall, en parkeringspolicy både för parkering vid nyproducerade bostäder och för övrigt i stadens gator och mark som innebär en effektivare användning av parkeringsytor. Vi kommer troligtvis att få nya skatteregler som bättre stimulerar köp av miljöfordon liksom rättigheter för kommunerna att införa miljözoner. Viktigt är naturligtvis att både skatteregler och miljözoner blir kostnadseffektiva och ändamålsenliga ur miljösynpunkt.

Det handlar alltså om både kortsiktiga och långsiktiga mål för laddinfrastrukturen i Stockholms stad. De långsiktiga målen kommer helt klart att bli en stor utmaning. Men de är samtidigt nödvändiga för att möta elfordonens snabba frammarsch, som vi kan anta att vi får se. Om vi får elfordon som på en laddning kommer att kunna köra 30–40 mil och som samtidigt säljs till mer normala bilpriser på runt 300 000–350 000 är väl orden ”teknisk revolution” ett understatement. Det kommer att få dramatiska effekter om detta kommer att inträffa.

Om denna omvandling sker snabbt, vilket väl många av oss eller alla, hoppas jag, tror kommer att ske kommer det kortsiktiga mål på 500 publika laddpunkter på gator och mark som vi har i vårt dokument säkert att kunna vara i underkant. Men vi kommer säkert bara inom ett par års tid att kunna få svar på denna fråga och även andra frågor. Utvecklingen går fort på detta område, och det är glädjande. Jag tycker också att ärendet är ett uttryck för detta.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 82

Borgarrådet L u h r (MP): I förra veckan skrevs en rapport som förutspådde förbränningsmotorers död. I rapporten förutspådde man att alla nya personbilar efter 2025 kommer att var eldrivna. Om det stämmer eller inte kan vi inte vara säkra på. Men i Stockholm har vi i alla fall bestämt att inga fossilbränsledrivna bilar ska få köra på gatorna efter 2040. Det är om 23 år. Man räknar med att en bil håller i genomsnitt i ungefär 17 år. Det är alltså dags att börja fasa ut de fossila bilarna i Stockholm. Som stockholmare och nybilsköpare bör man därför titta på en annan typ av bil än en som är driven av fossila bränslen.

Man bör inte heller köpa en fossildriven bil någon annanstans om man bryr sig om klimataspekter eller luftmiljöaspekter. Det har också många andra städer i världen insett. Borgmästarna i storstäderna Paris, Mexico City, Madrid och Aten kom under C40-mötet i Mexico City förra året överens om ett totalförbud för alla dieseldrivna bilar och lastbilar senast år 2025. Nyligen förbjöd Paris dieslbilar tillverkade mellan 1997 och 2000 att köra i de centrala delarna av staden. I London kommer från oktober i år de fordon som körs i staden och som tillverkades före 2005–2006 att behöva betala en 10 punds toxicitetsavgift per dag. Borgmästare Sadiq Khan överväger också ett totalförbud av dieslbilar. Även Stuttgart, den stad som anses som hemstad för de tyska bilmärkena Porsche och Mercedes, förbjuder dieslbilar som inte renas enligt reglerna för Euro 6 från och med 2018. Förbudet gäller när luftkvaliteten är som sämst.

Varför detta fokus på dieslbilar? Jo, därför att dieslbilar ger upphov till kvävedioxider och partiklar. Båda ger upphov till hälsoeffekter främst för hjärt- och lungsjuka men även för äldre och barn. Enligt WHO bidrar dieselanvändningen starkt till de luftföroreningar som kan kopplas till tre miljoner dödsfall varje år i världen.

I Stockholm jobbar vi starkt för att förbättra halterna av kvävedioxid. Men det går långsamt, och det är på grund av att vi har dieslbilar i staden. Vi har ganska långt kvar till att klara Sveriges miljömål för frisk luft. Men att ställa om staden till färre och bättre bilar är ett långsiktigt arbete. Genom den omställningen kommer vi

förutom en minskad klimatpåverkan att bidra till mindre buller, bättre luft, renare vatten och bättre hälsa för dem som bor i Stockholm. I detta arbete måste vi först och främst prioritera framkomlighet för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik. En viktig pusselbit är också att bygga ut infrastrukturen för laddbilar för de stockholmare som behöver bil och behöver ladda den.

Därför yrkar också jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 83

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Detta är i huvudsak ett bra ärende. Vi har en del synpunkter; vi tycker till exempel att ambitionsnivån är lite för låg. Men vi tycker att det är bra att majoriteten bygger vidare på de initiativ som togs redan 2009 av dåvarande miljöborgarrådet Ulla Hamilton. Ökade möjligheter att ladda elfordon är viktiga för att vi kanske ska kunna åstadkomma den omställning av trafiken i Stockholm som vi vill se.

Vi föreslår i vår budget 2 000 ytterligare laddmöjligheter fördelade över hela staden. Det menar vi är nödvändigt för att Stockholm ska kunna fortsätta att vara världsledande på miljö- och klimatområdet. Problemet med förslaget är att det snarare är reaktivt än proaktivt. Vi måste göra det enklare att inte bara ladda en elbil, utan vi måste också göra det enklare att äga och parkera en elbil. Inte förrän alla dessa tre faktorer fungerar tillsammans kommer vi att kunna skynda på omställningen. Vi vill att Stockholm ska ligga i framkant i denna utveckling.

Trafikverket har gjort beräkningar. Sådana kan man alltid diskutera, men om man ska ha något slags storleksordning att utgå ifrån kan man nämna att enligt Trafikverkets beräkningar kommer det att finnas ungefär en kvarts miljon elfordon i Stockholm 2030. EU:s rekommendationer är att det ska finnas en laddplats per tio bilar. Det skulle för Stockholms del innebära 25 000 laddplatser som måste komma till under de närmaste tretton åren. Vi inser alla att det är en utmaning att få ihop det.

Det behövs mer, och det behövs ganska fort. Marknaden löser mycket av detta. Det är en hel del som inte är kommunens uppgift. Vi behöver inte nödvändigtvis bygga laddstolpar. Dock kan vi se till att det finns el framdraget till dem vi faktiskt har. Men vi bör naturligtvis göra vad vi kan för att skapa förutsättningar för fristående aktörer att bidra till den gröna omställningen av Stockholm.

Detta är ett steg på vägen i den gröna omställningen, men det kommer att krävas mer. Det kommer att krävas ytterligare åtgärder utöver laddmöjligheter. Samtidigt måste vi vara på det klara med, som bland andra Karin sade nyss, att bilen även fortsatt kommer att vara en viktig kugge i trafikinfrastrukturen i Stockholmsområdet även om biltrafiken kommer att se annorlunda ut och fordonen kommer att vara annorlunda.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 84

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande! Stockholm har snart en miljon invånare. Även om många av oss åker kollektivt, går eller cyklar till jobbet åker fortfarande alltför många bil, särskilt alla de som åker ensamma i sina bilar. Låt mig

vara tydlig: Antalet bilar i framför allt Stockholms innerstad måste minska. Om detta ska uppnås måste vi genomföra en lång rad åtgärder. Det har ett antal personer talat om både på den här sidan och på den andra sidan av salen.

Även om utbyggnaden av stadens laddinfrastruktur i sig inte minskar antalet bilar är det ändå ett sätt att minska de delar av bilismens miljöpåverkan som förbränningsmotorn förorsakar. Men helt utan miljöproblem är inte heller miljöbilarna. Det är inte så att batterier byggs av luft, i alla fall inte ännu. De byggs av metaller som förorsakar egna miljöproblem. Det kan vara så att när miljön blir bättre i Stockholm blir den sämre för gruvarbetare i andra länder.

Nå, mina vänner: För en hållbar och fungerande stad behövs en infrastruktur som möjliggör för alla att transportera sig och de sina och varor runt om i staden på ett effektivt sätt. Elbilen är en kompromiss i detta, och det kräver naturligtvis laddmöjligheter. Ur den aspekten är detta alldeles utmärkt. Vi behöver också många andra förslag. Jag ska inte uppehålla mig vid dem, men det vore dock trevligt om vi fick den skatt på dubbdäck som skulle förbättra miljön i Stockholm ganska kraftigt. Det vore trevligt om vi fick styra över biltullarna själva i den här regionen. Det skulle vara väldigt bra för miljön i regionen. Detta är inga nya åtgärder och inget nytt under solen.

Hur som haver: Med detta sagt, fru ordförande, yrkar jag bifall till Liberalernas och övrigas inom Alliansen förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 85

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Mycket klokt har sagts, och jag ska inte förlänga debatten så mycket. Jag vill ändå säga att jag tycker att det är ett välkommet ärende som vi i dag fattar beslut om, även om mer naturligtvis behöver göras för att stimulera tillkomsten av elbilar och stimulera fler hushåll att införskaffa en elbil. I vårt budgetalternativ ökar vi anslagen för att kunna bygga ut laddinfrastrukturen så att det ska vara möjligt för fler att byta till en elbil.

Precis som Karin Ernlund var uppe och sade innan tror jag att det behövs fler åtgärder än att bygga ut antalet laddstolpar för att fler ska köpa en elbil. Man kan exempelvis jobba med trängselskatter, parkeringsavgifter eller andra åtgärder för att öka intresset för en elbil. Vi vet att andra länder ligger före Sverige i detta avseende.

Jag välkomnar att det finns en sådan bred uppslutning i fullmäktige om att satsa på elinfrastrukturen. Annars finns det ju en del partier i den här salen som brukar vilja minska elanvändningen väldigt mycket och som ser elen som ett stort hot. Genom snabbavveckling av kärnkraften vill de strypa en stor del av eltillförseln i Sverige. Nu sätter man stort hopp till elbilarna, och det kommer att innebära konsekvenser. Då behöver vi nämligen öka eltillförseln, och då behöver vi bland annat kärnkraften för att klara detta framöver.

Jag yrkar bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 86

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Ja, vi behöver el för att ladda elbilar. Det är helt korrekt. En sak man ser när det gäller elbilar är att de är extremt

energieffektiva. Om man jämför med bensin eller diesel går det åt otroligt lite energi. Men det är klart att el ändå behövs.

Då är frågan: Behöver man kärnkraften i detta sammanhang? Det är lite spännande att vi har en fantastisk utveckling också på ett annat område. Det handlar bland annat om solceller. Effektiviteten och ekonomin i dem har gått rysligt fort de senaste åren. Vad vi kan se nu är att till exempel – om man får nämna märken här – att Toyota Prius kommer med sin senaste laddhybrid som har en panel på taket. Den laddar samtidigt som man kör eller står still. Detta gör att man får ett par miles körning till bara på detta. Om man då dessutom har dessa laddplatser vid en villa eller bostadsrättsförening som har dem på taket kan man ladda bilen, och sedan har man sin el där. Jag tror att detta kommer att lösa sig.

Anförande nr 87

Erik Sjöttner (KD): Ordförande! Det är jättespännande att höra om den nya forskningen som ska möjliggöra eltillförseln. Nu blir det en rikspolitisk debatt, och det är inte meningen. Men det är ändå så att Miljöpartiet vill forcera fram en kärnkraftsavveckling innan det är marknadsekonomiskt lönsamt att göra det. Ni vill föravveckla kärnkraften i den meningen att ni vill avveckla den innan den når sin fulla livslängd. Det kommer att minska tillförseln av el, och det kommer att göra elen dyrare i vårt land. Det tycker jag är dålig politik om vi nu ska öka elanvändningen i form av elbilar.

Anförande nr 88

Borgarrådet Helledén (MP): Jag kan spinna vidare på Eriks inlägg. Det intressanta när man tittar på den omställning som vi behöver göra för att klara att få en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 är att det stora dilemma egentligen är biodrivmedel och den typen av drivmedel. Där finns en brist.

Det finns samtidigt en stor diskussion om huruvida man ska kunna flyga med biodrivmedel. Ska vi flyga med biodrivmedel i samma omfattning som i dag? Ska vi köra bil, inte i samma omfattning men i lägre omfattning? Det räcker inte, och det går inte. Därför är elen en sådan fantastisk energieffektiv källa som man kan använda i sammanhanget. Alla de prognoser som finns visar att man klarar detta alldeles utmärkt utan kärnkraften. Nu vet vi att en utfasning av kärnkraften kommer att ta ett tag, och under tiden bygger vi ut vindkraften och solkraften. Därmed kan vi ladda elbilarna med den. Det är det här som är det intressanta: Vi får en fossilfri fordonsflotta. Vi får, som Katarina Luhr talade om, dessutom inga utsläpp av avgaser i den dåliga luft som vi har i Stockholm. Det är en win-win-situation som är helt fantastisk.

För att ta ytterligare ett steg blir vi av med bullret från bilarna. I dag var jag med och invigde laddgatan på Södermalm. Då kom det ett dieselfordon förbi på Ringvägen och lät som attan. Sedan kom det en elbil som körde in för att ladda när vi höll på där, och det hördes nästan ingenting. Det är det här som är den stora omställningen.

Jag vill poängtera något som jag inte tror att vi har varit inne på riktigt. Det gäller det som Patrik Silverudd sade. Detta är inte lösningen på alla problem, utan vi måste samtidigt se till att biltrafiken minskar i staden. Trafikverket talar om en 30-procentig trafikminskning i städerna. Om det nu skulle vara så har vi trots allt 70 procent av

bilarna kvar, och de ska gå på el. Det är det som målet syftar till. De bilar som är kvar och de transporter som behövs ska vara och ske på ett klimatsmart sätt. Där har vi nu satt ned foten och går in i framtiden.

Anförande nr 89

Patrik Silverudd (L): Fru ordförande! Jag ska passa på att begära replik när jag till och med blir omnämnd med namn. Jag har två frågor till dig, Daniel Helldén. Den ena gäller hur du ser på problemen med det sätt som bilar tillverkas på. Jag tror att det var Malin från FI som konstaterade att bilar som tillverkas oavsett om de har förbränningsmotor eller elmotor drar en massa grejer att bygga av. Det är rätt problematiska metaller som finns i batterierna. Detta är den första frågan.

Om man nu ska ersätta 70 procent av bilarna i Stockholm med elbilar tycker jag att det är en lite lätt defeatistisk inställning att bara se på detta. Man borde kunna hitta nya, moderna lösningar för hur man transporterar sig på annat sätt än med egna personbilar.

Anförande nr 90

Borgarrådet Helldén (MP): Tack Patrik, det är en liten fråga du kommer med! Vi kan cykla, vi kan gå och vi kan åka kollektivt. Sedan är frågan om de självkörande bilarna kommer att påverka utvecklingen så att det är någon helt annan typ av trafikmiljö som vi har. Det kan också vara något annat som dyker upp efter 2020 eller något sådant. Men det vet vi inte så mycket om.

Vad vi vet är att om biltrafiken i Stockholm minskar med 30 procent är det mycket. Det innebär en helt annan typ av stad – en mycket trevligare stad och en mycket lugnare stad. Men om vi kan ha andra typer av transportmedel är en större fråga. Alla de stockholmare som kommer till och de som finns här ska ju transportera sig. Det finns alltså ett enormt transportbehov på andra sätt som ska tillgodoses. Det är den stora utmaning som vi har, framför allt vi som sitter i trafiknämnden.

§ 16 Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm

(Utl. 2017:123)

Anförande nr 91

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Efter valet 2014 inrättade vi kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. Det gjorde vi mot bakgrund av att segregationen i Stockholm har ökat under flera årtionden. Sanningen är att alla stockholmare inte har samma livschanser. Faktum är att Stockholm är en av de huvudstäder i Europa där segregationen har ökat allra snabbast de senaste decennierna.

Kommissionen har gett oss ett gediget underlag på hur segregationen i vår stad ser ut. Även om det är delvis skrämmande läsning för att kunna ta ett samlat grepp och skapa en stad som håller samman. Livslängden vid en tunnelbanestation är i dag flera år kortare än vid en annan. I exempelvis Tensta är den disponibla inkomsten för en barnfamilj 170 000 kronor lägre än genomsnittet i staden. Ungefär 30 procent av barnfamiljerna lever under gränsen för relativ barnfattigdom.

Jag menar att detta är grymt orättvist. Ens livschanser ska inte styras av vilka föräldrar man har eller var i staden man växer upp. Utifrån denna lägesrapport som Skillnadernas Stockholm visade har kommissionen nu arbetat med att ta fram flera rapporter med förslag på hur situationen kan förändras och utvecklingen brytas. Till varje rapport har en eller flera forskare varit knutna som har tagit fram en fristående rapport med sina egna förslag till lösningar som sedan kompletteras av kommissionens förslag, som är närmare verksamheterna i våra förvaltningar.

Alla rapporter är tillgängliga för var och en att läsa och ta ställning till och, såklart, granskas. Flera av de förslag som rapporterna har lyft fram är också förverkligade eller håller på att förverkligas. Det gäller exempelvis ett sammanhållet program för kortutbildade som ger människor som saknar utbildning möjligheten att tillgodogöra sig en grundskole- eller till och med gymnasieutbildning. Arbetet med socialt hållbar stadsutveckling gör att vi kan använda investeringar i den fysiska miljön till att också bygga samman områden.

Att använda sociala klausuler i upphandlingar sänker trösklarna för vissa människor in på arbetsmarknaden. Forskningen har visat att medborgarbudgetering på sikt leder till ökat demokratiskt deltagande.

För ungefär ett år sedan beslutade fullmäktige om en strategi för genomförandet av de åtgärder som kommissionen dittills hade lagt fram. I dag redogörs i en lägesrapport för de senaste fyra rapporterna. Det handlar om viktiga områden, inte minst för Stockholms unga. Det gäller en hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgarnas inflytande i beslutsprocesserna och det offentliga rummets betydelse för social sammanhållning.

Vi vet att mycket går bra på alla dessa områden. Ett av dem jag känner bäst till är just ungas chans att träda in på arbetsmarknaden. Vi ser att arbetslösheten bland unga mellan 18 och 24 år har sjunkit med 30 procent sedan 2014 och att den generella arbetslösheten är lägre än på ett decennium. Drygt 2 000 ungdomar får varje år chansen att sommarjobba i Stockholms kommun. Det är 2 000 fler än vad som var

fallet under tidigare mandatperiod. Lika många fler stockholmare studerar nu varje år på komvux tack vare progressiva satsningar på det livslånga lärandet.

Men detta arbete behöver fortsättas och tas vidare. Rapporten visar också att många ungdomar som har kommit sent till Sverige eller som har någon form av funktionsnedsättning fortfarande står långt från ett arbete i dagens Stockholm. Dessa förslag handlar mycket om att nå unga och att erbjuda riktade insatser. Det måste in i vårt dagliga arbete och i våra budgetprocesser. Vi ska såklart fortsätta att satsa på Stockholms skolor och förskolor och på ökat demokratiskt deltagande. Vi ska investera i vårt offentliga rum.

Genom att implementera dessa förslag i det som är den dagliga kommunala verksamheten kan vi bidra till att skapa en stad som håller ihop och ett Stockholm för alla i stället för att låta Stockholm fortsätta att dras isär.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 92

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Jag skulle också vilja understryka att de rapporter som ligger till grund för ärendet, alltså den sociala hållbarhetskommisionens olika rapporter, är väldigt väl genomförda och väldigt intressanta. Jag tror dock att de som läser dem känner ganska instinktivt – lite beroende på vad man själv har för bakgrund – att rätt mycket är självklarheter. Det jag möjligtvis tycker är lite märkligt med detta är att rapporterna utmynnar i så pass få förslag.

Vän av ordning kan då undra: Hur kommer det sig att allianspartierna inte reserverar sig i ärendet? Det beror på att det är mycket som är självklarheter, och det är väldigt lite konkreta åtgärder som föreslås.

Borgarrådet Emilia Bjuggren påpekade och pratade en del om skolan. Men sanningen är att skolan i detta arbete har en ganska liten roll. Det finns ganska få konkreta åtgärder föreslagna som man borde vidta för att förbättra situationen i de skolor som har det sämsta resultatet. Sanningen är just nu att utvecklingen går åt fel håll. Vi ser sämre resultat än tidigare i den fjärdedel av skolorna som redovisar de sämsta resultaten. För mig skulle det vara ganska självklart att man lägger fram förslag till beslut på dessa områden för att se hur man kan utveckla till exempel det socioekonomiska stödet. Hur ska vi exempelvis se på det faktum att några av skolorna lyckas väldigt bra men att den stora delen av dem lyckas rätt dåligt? Finns det saker vi kan lära oss av dessa skolor – Bredängsskolan, Lillängsskolan, Enbacksskolan och så vidare? Det är skolor som lyckas väl i förhållande till sina utgångspunkter. Vad kan systemet lära av detta?

Stockholm Direkt har gjort en granskning av det socioekonomiska stödet som visar att man inte uppnår så mycket som man borde göra. Jag kan tycka att det i ett sådant här material borde finnas några förslag till beslut på vad man skulle kunna åstadkomma. Just nu är det väldigt diffust, och många av de idéer som finns har sedan inte heller blivit till åtgärder. Man kan både anklaga kommissionen för att ha ganska diffusa förslag till beslut och skolborgarrådet för att inte ens bry sig om dessa förslag.

I stället gör Socialdemokraterna de största besparingarna under så lång tid som jag kan överblicka i Stockholms stads skolor. Jag tror inte att det är med de lägsta ekonomiska påslagen till grundskolan på tolv år som vi kommer att förbättra resultaten. Jag tror att det är dags att gå från ord till handling när vi läser rapporterna.

Anförande nr 93

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag måste få vända mig lite emot beskrivningen att skolan skulle vara en liten del av rapporterna. Jag är övertygad om att skolan är en jättestor del om vi ska bryta segregationen i Stockholm. Det är också därför utbildning har varit en av de rapporter i varje rapportomgång vi har haft hittills. Mycket har pekats på vikten av förskola för alla och att stärka föräldrarnas roll att stötta sina barn i skolan. Men skolan har också kommit in i andra delar av rapporterna. Vi kan inte minst se på den rapport som inte är med i detta ärende, den om dold potential. Där pekas just kopplingen mellan skolan och arbetsmarknaden ut som ett jätteviktigt område att jobba vidare med för att stärka ungas möjligheter att ta sig ut på arbetsmarknaden.

Det som borgarrådet säger om att det inte finns någonting att reservera sig mot gläder förstås mig i ett perspektiv, för det stärker mig i uppfattningen att också ni tycker att utvecklingen behöver brytas. Men om man läser texten kan man ändra undra hur ni ser på till exempel sociala klausuler i upphandlingarna.

Anförande nr 94

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag har som sagt ingenting emot det som står i rapporterna. Mycket av det är självklarheter. Problemet är att ni i er politik inte visar att ni tycker att skolan är viktig. Om man gör de lägsta påslagen på tolv år till grundskolan per elev – 1,3 procent i påslag per elev på schablonen – visar man såklart inte att skolan är viktig. Om man inte lägger fram några förslag i enlighet med kommissionens förslag över huvud taget i utbildningsnämnden kommer inte heller situationen att förändras.

Det vi ser nu i Stockholms stads grundskolor är att segregationen ökar. Jag trodde faktiskt inte att det var möjligt. Vi ser att resultaten, även om man räknar bort de nyanlända, sjunker. Detta är ett jättestort problem, och vi ser absolut inga förslag till beslut. Det vi kommer att se är besparingar i våra skolor. Det kommer inte att förbättra resultaten.

Anförande nr 95

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Den lägesrapport som nu ligger på kommunfullmäktiges bord för beslut kommer att följas upp i kommunfullmäktiges budget 2018. De stadsdelsnämnder, facknämnder och bolag som har svarat på remisserna har alla lyft fram vad de tycker bör komma igång omedelbart, vad som behöver utvecklas och vad som redan är på gång och där medel söks för att göra insatser, bland annat inom den sociala investeringsfonden.

Generellt har lägesrapporten fått ett mycket gott mottagande, i synnerhet avseende de stora utmaningar som finns och som det jobbas aktivt med inom skolans område. Rapporten lyfter fram många konkreta förslag, till exempel förstärkning av riktade sysselsättningskrav vid upphandlingar. När det gäller unga mellan 16 och 29 år som inte är i arbete eller utbildning har gruppen med funktionsnedsättning generellt ökat i

proportion till gruppen som helhet. Sociala krav vid upphandlingar kan bryta denna trend. Förslaget har mottagits positivt av flera remissinstanser, och en del säger att de redan nu jobbar med social inriktning vid upphandling. Eftersom staden genom sina olika verksamheter upphandlar varor och tjänster till ett värde av 20 miljarder kronor årligen har det stor betydelse vilka upphandlingsregler som gäller. Precis som krav på vita jobb, fair trade, ekologiskt och närproducerat kommer sociala krav att ge avtryck i Stockholm.

Utvecklingen ligger också helt i linje med Sveriges arbete lokalt med Agenda 2030 och deras 17 aktionspunkter, i synnerhet mål 8 om att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla.

En annan punkt som lyfts fram av remissinstanserna som väldigt positiv är vikten av samverkan mellan nämnder och bolag och att detta tydliggörs. Det ökar effektiviteten i stadens omställningsarbete och minskar resursutnyttjandet. Ökat samarbete ger i förlängningen ett mervärde, och det ger mer tillbaka till varje skattekrona.

Vad är då en socialt värdeskapande platsutveckling i ett socioekonomiskt svagt område? Här tas konkret upp olika nyttor av kulturmiljö i stadsmiljö, både generellt som ökad skötsel och trygghet i Södermalms hundra parker och mer specifikt Pilottorget i Skarpnäck. För det sistnämnda finns flera medborgarförslag om hur torget kan omvandlas från ett ställe att snabbt rusa igenom till en mötesplats för civilsamhället, folkrörelser och ett ökat näringsutbud.

Jag yrkar bifall till förslaget om vår rapport. Vi återkommer i budget med finansieringar.

Anförande nr 96

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Kristdemokraterna tycker inte att kommissionen över huvud taget behövs. Vi anser att det är en byråkratisk överlappning och att den analyserar frågor som skulle kunna hanteras inom den befintliga organisationen med de förvaltningar som vi redan har. Vi menar att detta är ett exempel på kommunalt slöseri med skattepengar, och vi vill i stället lägga de resurser det tar i anspråk på kommunal kärnverksamhet såsom äldreomsorg, handikappomsorg och mycket annat.

Med det sagt är inte allt som står i rapporten dåligt; det vill jag verkligen stryka under. Men mycket av analyserna vet vi redan om. Det framkommer få nyheter i delrapporten. Exempelvis vet vi om att skillnaderna i skolresultaten ökar. Vi vet att utbildningsnivån bland personer som inte arbetar är lägre än bland dem som arbetar. Vi vet att valdeltagandet skiljer sig mycket åt mellan stadsdelar. Det är inga nyheter – detta vet vi redan. Men det presenteras som om det vore nyheter.

Jag tycker också att det finns en fara i att när vi talar om social hållbarhet – inte så mycket i rapporten i sig men i den politiska debatten och retoriken – utgår man mycket från ett strukturtänkande och utifrån ett offertänk. Synen om att ens framtid är ödesbestämd och att det är stadsdelar i sig som gör att människor hamnar i utanförskap och synsättet att det är skillnaderna i sig som är problemet snarare än fattigdomen och utanförskapet tycker jag är problematiskt. För oss kan aldrig

rikedom eller framgång vara ett problem. För oss är det alltid fattigdomen och utanförskapet som är problemet. Man kan minska skillnader genom att göra fler fattiga, men det är ett väldigt dåligt sätt att minska skillnaderna på.

Synsättet måste vara att med rätt förutsättningar kan varje människa oavsett bakgrund resa sig. Det är inte ökad överstatlighet, mer offentlig sektor eller alltid mer pengar och bidrag som är lösningen. Det handlar snarare om att stärka goda värderingar, att stärka enskilda familjer och att stötta civilsamhället. Det är detta som många gånger är lösningar på problem och som kan öka delaktigheten i samhället.

Jag glömde rapporten i min bänk, och jag har ändå inte tid att citera ur den. Men jag blev glad när jag läste en del av den delrapport som handlar om skolan. Där lyfte man just detta att erfarenhetsutbytet måste öka mellan skolorna för att stärka en kultur där studier och flit lönar sig. Det är mycket viktigare än exempelvis ökat socioekonomiskt tillägg.

Anförande nr 97

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande! Det enda jag kan säga att jag håller med dig om i detta, Erik Slottnér, är att det kanske inte är så många överraskningar. Mycket av dessa olikheter känner vi till sedan tidigare. Även ni som satt vid makten i åtta år känner till dem.

Frågan är vad ni gjorde för att motverka detta, som ju inte direkt uppstod i går. Och hur vill du lösa detta? Vad tycker egentligen Kristdemokraterna att politiken har för roll? Om allting ska lösas vid köksborden, hos enskilda familjer eller av civilsamhället undrar jag vad du tycker att du själv har för plats i politiken när det gäller just de här frågorna.

Anförande nr 98

E r i k S l o t t n é r (KD): Ordförande! Jag tycker att det är viktigt att det inte bara finns politiskt förtroendevalda som vill öka klåfingrigheten och komma in vid fler människors köksbord och sätta sig där och bestämma. Jag tycker att det är viktigt att det finns en politisk grindvakt som sätter stopp för ökad överstatlighet. Det ser jag som ett viktigt uppdrag i min politiska gärning.

Alliansen gjorde väldigt mycket. Exempelvis hade vi Järvalyftet och Söderortsvisionen, där vi lade mycket pengar både till fysiska upprustningar och till många sociala insatser. Vi satsade också mycket på medborgardialoger för att öka delaktigheten. Men jag tycker att vi ska vara självkritiska och se att detta inte alltid hjälper. Det blev inte så mycket bättre som vi trodde. Det gav inte de resultat som vi trodde. Det kanske är så att politik inte alltid är lösningen på alltihop, utan det handlar om att stödja och understödja de krafter som kan göra verkliga förändringar, exempelvis när det gäller civilsamhälle och familj.

Anförande nr 99

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag tycker att det är Kristdemokraterna som är offer här när de säger att mycket visste vi om, men ingenting kan vi göra. Söderortsvisionen ledde inte till så mycket, och så vidare, säger de. Jag vill påstå att Söderortsvisionen var ett alldeles utmärkt redskap för att komma igång med mycket förändringsarbete, i alla fall i min stadsdel Skarpnäck.

Vad vi gör nu är att vi går vidare med detta och fördjupar arbetet. Vi går in i ett community work och engagerar medborgarna i stadsdelen. Vi lägger in detta i den ordinarie budgeten. Det är inte längre någonting som kommer uppifrån och ned, utan det är någonting som kom uppifrån och ned som var bra och som förverkligas och blir en verklighet i det dagliga jobbet.

Så ta i stället till dig att ni tillförde bra saker och att vi nu implementerar detta i det ordinarie jobbet och utvecklar arbetet! Konkretion, Kristdemokraterna!

Anförande nr 100

Erik Slottner (KD): Ordförande! Jag sade ju just att Alliansen gjorde väldigt mycket. Det är roligt att höra att Ewa Larsson också tycker att Alliansen gjorde väldigt mycket och att vi nu ser att vi kan skörda frukterna av det arbete som vi gjorde. Jag nämnde bland annat Järvalyftet och Söderortsvisionen som bra arbeten som vi gjorde. Men man ska inte tro att sådana här lyft eller visioner löser alltihop, för det gör de inte. Jag har inte den övertron på politiken och det offentliga att jag tror att allt detta alltid är lösningen, utan det är mycket annat som också måste till.

Jag tycker att det finns många bra och intressanta slutsatser och rekommendationer i delrapporten. Men mitt synsätt är ändå att mycket måste handla om att stärka goda värderingar och enskilda människors kunskapskapital och enskilda människors självförtroende när det gäller att kunna förverkliga och lyfta sig själva ur exempelvis ett utanförskap. Vi måste stärka detta kunskapskapital hos människor att göra detta. Det kan aldrig ske genom ökad politisk styrning.

Anförande nr 101

Alexandra Mattsson (V): Hallå! Den här rapporten har visat till exempel att det finns bristande tandhälsa hos barn i vissa områden, att det är väldigt olika hur man kan gå från gymnasiet till arbete beroende på var man bor och att det är stor skillnad i livslängd – alltså hur länge man lever – beroende på vid vilken tunnelbanestation man växer upp.

Jag tycker att det finns många förslag på åtgärder som i alla fall vi i majoriteten vill ta till oss och försöka konkretisera i vår politik. Du och Kristdemokraterna, och kanske hela Alliansen, tycker alltså inte att staden behöver det här. Behöver inte staden bli mer jämlik? Och om ni redan visste detta undrar jag vad ni gjorde alla dessa år vid makten för att motverka klyftorna.

Du säger att det ska vara mer ansvar på individen än på strukturen. Man ser att många femåriga killar i Rinkeby, till exempel, har mycket karies och problem med tänderna. Vad ska då den femåriga killen i Rinkeby göra som individ för att komma till rätta med det?

Anförande nr 102

Erik Slottner (KD): Ordförande! Problemet hade varit lika stort för den här killen i Rinkeby med karies oavsett om det är 2 procent eller 10 procent i Rinkeby som drabbas av karies. Problemet är alltid för den människa som drabbas av detta, om det nu är karies, dåliga skolresultat eller arbetslöshet. Problemet är inte att det är en viss summa i en viss stadsdel, utan problemet är för den enskilda människa som drabbas.

Jag tycker att ni fokuserar för mycket på klyftor och för lite på enskilda människor och för mycket på strukturer och för lite på hur människors egna kunskapskapital och drivkrafter kan förbättras och förändras. Det beror faktiskt inte på var man bor om man hamnar i fattigdom och utanförskap, utan det har mycket med ens utbildningsbakgrund att göra. Om man klarar skolan och gymnasiet har man i princip nästan garanterat ett jobb. Men om man inte klarar gymnasieskolan är risken för utanförskap mycket högre. Då är det detta man ska satsa på oavsett var i staden man bor.

Anförande nr 103

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag tycker att det är lite klargörande att mycket av debatterna handlar om huruvida man tror på att politiken kan förändra stora strukturer eller inte. Jag tillhör dem som verkligen tror det.

Erik Slottnér säger att arbetet inte behövs, att vi redan vet om det som lägesbeskrivningen säger om att det ser illa ut och att arbetet kan göras i befintliga strukturer och förvaltningar. Jag håller delvis med. Mycket av svaren har vi, och vi arbetar varje dag för ett Stockholm för alla. Men jag tror också att när världen förändras behöver också lösningarna förändras. Och uppenbarligen har vi under decennier inte lyckats lösa problemen.

Min mycket enkla fråga är följande: Ni har känt till denna skrämmande ojämlikhet i Stockholm. Du tror att lösningarna redan finns i stadens förvaltningar. Varför valde ni då under åtta år att låta ännu fler barn hamna i fattigdom och utsatthet?

Anförande nr 104

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Det där var faktiskt ett lågvattenmärke: ”Varför lät ni...” Jag ska be att få tala om att arbetslösheten sjönk under Alliansens tid. Jag ska be att få tala om att barnfattigdomen minskade under Alliansens tid. Jag ska be att få tala om att inkomstnivåerna ökade i samtliga av Stockholms stadsdelar under Alliansens tid. Det blev bättre under Alliansens styre. Vi gjorde många sociala insatser i våra utanförskapsområden. Regeringen gjorde väldigt mycket för att stärka drivkrafterna för arbete och för att skapa en arbetsmarknad för att fler människor skulle få ett jobb. Jag tänker exempelvis på RUT-sektorn.

Detta gjorde vi, och detta gjorde vi utan en social hållbarhetskommision. Det fanns mycket kreativitet både på politisk nivå och i befintliga förvaltningar som vi skulle kunna jobba vidare med. Jag tycker att ni på något sätt har akademiserat detta lite för mycket. Ni talar mycket om strukturer, om offermentalitet, om normkritik och om mycket annat. Det är att tala över folks huvuden i stället för att vidta konkreta insatser. Det oroar mig.

Anförande nr 105

Anna Rantala Bonnier (FI): Jag fortsätter lite på den inslagna vägen efter detta replikskifte. Jag tänkte börja med att lyfta upp den första rapport som den sociala hållbarhetskommisionen tog fram och som hette *Skillnadernas Stockholm*. Det var den stad som vi tog över efter åtta år av borgerligt styre. Det är ett Stockholm där levnadslängden avgörs av vilken stadsdel man växer upp i, där ohälsan är dubbelt så hög i Rinkeby som på Kungsholmen och där skillnaderna mellan barnfamiljernas

ekonomiska situation ökade. Till skillnad från Erik Slottnér tror jag att denna kunskap är viktig, för med kunskap som bas kan man göra förändringar.

Med detta som utgångspunkt blir också den sociala hållbarhetskommisionens arbete otroligt viktigt. Vi har fått väljarnas mandat att förändra förutsättningarna i den här staden. Vi måste arbeta för en mer jämlik, jämställd, rättvis och hållbar stad, och detta prioriterar vi. Jag tycker att det är jätteviktiga saker som framkommer i kommissionens rapporter om hur politik faktiskt gör skillnad. Politiska beslut är en stor del av det som måste stoppa utvecklingen av de här skillnaderna.

Kommissionen lyfter fram viktig kunskap om hur skillnaderna ser ut men också om vilka grupper som måste få de riktade resurserna. Det är tydligt att alla inte gagnas på samma sätt av tidigare förd politik. De som redan klarade sig bra klarar sig bättre, och skillnaderna ökar för dem som redan hade det svårt.

Jag tror inte att marknaden kommer att lösa allting när vi har problem med att alla inte får samma livschanser. Tilliten till politiker och tjänstepersoner blir lägre när invånare känner av detta, och det blir också ett demokratiskt nederlag.

I dag har vi i våra banker fått en skrift som jag såg att inte riktigt alla fick. Jag vet inte om det var något slags urval. Jag rekommenderar i alla fall läsning av *Bortom kravallerna – konflikt, tillhörighet och representation i Husby*. Jag har varit och lyssnat på forskarna som har skrivit detta, och jag tycker att alla ska läsa det. Det handlar om händelserna i Husby 2013, men man tar också upp bakgrunden till det man upplevde i form av ett demokratiskt underskott. Järvalyftet lyfts fram som ett exempel på en dålig dialog med medborgarna – bara så att du vet.

Lägesrapporten från den sociala hållbarhetskommisionen lyfter fram jätteviktiga saker om hur vi kan göra en mer demokratisk stad bland annat med insatser riktade mot unga med funktionsnedsättningar och unga nyanlända på arbetsmarknaden, åtgärder för att öka det demokratiska inflytandet och hur kulturlivet kan bli mer levande.

Därför vill jag verkligen understryka hur viktigt jag tycker att kommissionens arbete är som ett verktyg för den rödgrönrosa majoriteten för en mer inkluderande stad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 106

O r d f ö r a n d e n : Jag vill bara meddela att alla ska ha fått den bok som nämndes. Den som inte har fått den får anmäla det till presidiet så kommer ni att få den.

Anförande nr 107

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Som ordförande nyss påpekade är detta alltså ett enigt ärende. Det betyder inte att vi inte har synpunkter på enskildheter i ärendet, och det kanske är bra.

Jag ska uppehålla mig huvudsakligen vid den del av hållbarhetskommisionens arbete som handlar om skola. Jag konstaterar att i den delrapport som heter *Den lärande skolan* lyfts ett antal insatser fram som infördes under vår tid i majoritet och vår tid i regering. Det föreslås att en del av dessa insatser ska utvecklas, till exempel

karriärtjänster, ytterligare satsning på kollegialt lärande, matematiklyftet och, inte minst, en skolkultur som präglas av att man har höga förväntningar på eleverna – på alla elever. Man ska inte skylla en skolas dåliga resultat på elevsammansättningen.

Majoriteten konstaterar många gånger, i många olika tonarter och i nästan alla tänkbara sammanhang att skillnaden mellan skolor med elever med olika socioekonomisk bakgrund ökar. Men man följer inte upp det med konstruktiv och verkningsfull politik. Det finns inte särskilt mycket politiska förslag mer än lottning i stället för kötid. Det finns inga ytterligare förslag och inget som leder till några påtagliga resultat. Resultatspridningen utifrån socioekonomiska förutsättningar har ökat de senaste åren trots att det socioekonomiska tillägget står för en icke helt obetydlig del av skolornas budget.

Vi tycker inte att det är rimligt att vi har en skola där förväntningarna på elevernas prestationer bygger på deras socioekonomiska bakgrund. Det är en extremt stark fokusering på var eleverna kommer ifrån. Det är däremot inte särskilt mycket tal om vart de är på väg och vart de har rätt att sträva. Det tycker jag är problematiskt.

Vi delar uppfattningen i rapporten att det krävs mycket tydligare uppföljning av de stödinsatser som görs för elever med särskilda behov så att vi ska kunna vara säkra på att dessa insatser verkligen leder till de resultat vi önskar och hjälper eleverna att nå sina mål, vilket är en rättighet de har enligt skollagen. Vi vet att lärare och rektorer spelar en avgörande roll för skolans pedagogiska utveckling, och de måste ges förutsättningar att sköta sitt arbete. Rektorer och skolledare måste kunna vara pedagogiska ledare. Satsningen på förskollärare måste återupptas. Regeringen har dessvärre strypt delar av detta. Det tycker vi är problematiskt, och det är bra att det står om detta i delrapporten.

Den grundläggande utgångspunkten är att för att elever ska lyckas bra i skolan måste vi ställa krav – tydliga krav. Vi måste ha tydliga förväntningar på dem, och vi måste upprätthålla en kultur i skolan där det ställs krav på eleverna och där vi har förväntningar på dem. Det tycker inte vi att delrapporten tar upp i tillräckligt stor utsträckning, och det är problematiskt.

Anförande nr 108

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Tack, Cecilia Brinck, för att du inför fullmäktige här säger många av de saker som vi måste säga om skolan och som många är överens om, skulle jag vilja säga! Det gäller både politiskt och inom professionen. Det handlar om höga förväntningar.

För min del handlar det naturligtvis om att uttrycka dessa förväntningar som att man känner positiva krav på alla elever och att detta omfattar både lärare och alla andra som jobbar på skolorna. Det gäller inte minst de skolor som får mycket extra resurser, vilket de ska ha, i socioekonomiskt tillägg.

Min fråga till dig, Cecilia, är hur ni tänkte när ni, visserligen i politisk samsyn, ökade stödet inte då krävde att rektorerna skulle redovisa hur stödet skulle användas. Då skulle man på ett bättre sätt ha kunnat följa upp det. Det är någonting som vi nu gör och som jag vet att vi kommer att kunna lära oss mycket av. Varför följde det inte med ett sådant synligt direktiv med pengarna?

Anförande nr 109

Borgarrådet B r i n c k (M): Ni följer upp det nu efter att vi har tjatat om detta under ganska lång tid. Det följde med ett sådant uppdrag den gången. Vi ska inte gå in på beräkningsgrunderna för det socioekonomiska tilläggsanslaget, för de är extremt komplicerade. Men det var ganska tydligt vad vi förväntade oss och hur vi förväntade oss att pengarna skulle användas.

Det kan möjligen vara en bra idé att öka på tilldelningen till skolor som har extra stora behov. Men det måste också finnas en tydlig idé om hur pengarna ska användas så att de inte bara går in i den vanliga skolbudgeten. Om det är det man vill får man lägga på pengar på ett annat sätt i budgeten, men det socioekonomiska tilläggsanslaget är en gammal uppfinning och hade redan från början tydliga riktlinjer. Det här är vad vi förväntar oss att den extra tilldelningen ska kunna åstadkomma i skolan.

Jag tycker att det är jättebra att ni nu följer upp detta. Men jag blir lite orolig när skolborgarrådet i samband med detta säger i medierna att det kanske inte gör så mycket nytta men att man nog inte kommer att göra någonting åt det.

Anförande nr 110

J a n J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Vi liberaler har tyckt att det är positivt att kommissionen inrättades även om vi har haft starka synpunkter på hur utformningen sedan blev. Vi har ändå i den politiska referensgruppen, som jag sitter i, försökt att föra en konstruktiv linje. Jag vill tacka ansvarigt borgarråd för att vi har haft en väldigt trevlig ton i referensgruppen.

Hursomhelst finns det saker som vi är bekymrade för. Det handlar bland annat om att i den mån vi ser att det finns konkreta förslag tycks de inte alltid nå ut i förvaltningen och i stadsdelarna, utan man fortsätter att rulla på i samma hjulspår trots att det finns saker som borde kunna förverkligas. Denna diskussion behöver föras ute i verksamheterna.

Jag kan ge ett konkret exempel från Skärholmen, som bland annat handlar om att vi sedan länge har ett förslag om att jobba med en plan för ökat valdeltagande. Valet inträffar alltså nästa år, men planen finns fortfarande inte på plats. Jag tycker inte att det borde ta så lång tid om det ska bli seriöst.

Vi kan också fortsatt se att en del centrala förvaltningar inte riktigt har förstått att man behöver lyssna in vad stadsdelarna tycker i olika frågor som berör deras ansvarsområden. En viktig utgångspunkt är ju att det är stadsdelarna som har den närmaste kontakten med medborgarna.

Jag vill fokusera lite på *Medborgare med mandat*, som är en intressant rapport. Där betonar man medborgardialog. Jag kan samtidigt uppleva att det är ett problem att dessa medborgardialoger ibland, i alla fall i Skärholmen, blir igenkorkade med framför allt aktiva medlemmar från Socialdemokraterna. Det gör att det inte blir medborgardialog på det sätt som det kanske var tänkt utan kanske mer en förlängning av partiarbete. En del som har obekväma åsikter kan då känna att de inte vågar säga så mycket.

Medborgarbudget är vi också tveksamma till eftersom det blir otydligt vem som egentligen är ansvarig för att göra de prioriteringar som krävs. Det finns också en överbetoning av vikten av samlingslokaler som lösning på allehanda demokratiska problem.

Det sista jag hinner nämna här är att vi tycker att det är tveksamt att den forskare som har använts samtidigt används aktivt av Vänsterpartiets kansli i Stadshuset.

Anförande nr 111

L o r e n a D e l g a d o (V): Hej Jan! Jag kände på mig att du skulle ta upp Skärholmen. Angående handlingsplanen för valdeltagande kan jag säga att du ju har varit med i processen. Det är inte helt enkelt att ställa om en stad där man använder sig av verktyg för att få folk att känna sig delaktiga i de beslut som fattas i staden. Vi startade med demokratiberedningen, som man har behövt jobba med. Vi har gjort om den i år.

Jag tycker att det är intressant att du undrar om handlingsplanen, för den presenterades vid det senaste infomöte vi hade. Man jobbar helt enkelt på det tillsammans med Demokratiforum. Den är alltså på gång.

Anförande nr 112

J a n J ö n s s o n (L): Ja, precis! Det är helt sant att jag har varit med i processen. Det är därför jag är så kritisk. Valet infaller som sagt om ett år. Planen presenterades visserligen häromveckan, men om man ska kunna jobba med att höja medborgarnas valdeltagande behöver man jobba med det under flera år. Det här blir bara ett litet kort inlägg precis före valrörelsen, och jag kan inte se att det kommer att göra någon större skillnad.

Jag vidhåller att mycket av det tänk som är klokt i bland annat denna rapport inte sedan i majoritetens händer har kunnat överföras till konkret handling. Det är ett stort problem.

Anförande nr 113

E w a L a r s s o n (MP): Hej Jan! Vi sitter båda med i kommissionen och träffas där. Jag tycker att vi tillsammans stärker stadsdelarnas ställning. Att få facknämnderna att förstå att de ska samarbeta med stadsdelarna är också en process som tar flera år. Jag upplever inte att detta i stadsdelarna är någon blockskiljande fråga, utan jag upplever att vi här jobbar blocköverskridande, trycker på och försöker få samarbetet att fungera just för att facknämnderna ska förstå att det ligger ett mervärde i denna process.

Det är bara att vi fortsätter att jobba på. I budgeten har samarbetet med stadsdelarna funnits med sedan dag ett i majoritetens budget.

Anförande nr 114

J a n J ö n s s o n (L): Ja, det har du helt rätt i. Men problemet är fortfarande att om saker och ting ska genomföras behövs politiker som driver sina frågor. Det går inte bara att säga att detta är långvariga processer som kommer att ta tid och som man inte riktigt verkar kunna styra själv. Det är faktiskt de som sitter i majoritet som styr. Jag har högre förväntningar på vilka krav man ska ställa på våra förvaltningar,

framför allt på de högsta cheferna, för att vi ska få det såsom vi vill mellan stadsdelsförvaltningar och centrala förvaltningar.

Precis som du säger tror jag att vi är helt eniga om detta, men jag är mer kritisk till själva ledarskapsfrågan.

Anförande nr 115

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru ordförande! Vi har tidigare i debatten hört om förslaget att rikta sociala klausuler i stadens upphandlingar till särskilt prioriterade grupper. De typer av sociala krav som antyds i en av delrapporterna innebär att staden ställer krav på att en viss andel av de anställda ska tillhöra en utsatt målgrupp för att företaget ska få delta i en upphandling. Sådana sociala krav i upphandlingsförfarandet kan dock medföra stora begränsningar i företagets möjligheter att förädla sina produkter och tjänster på bästa sätt efter företagets egna förutsättningar. Förslaget stänger därmed ute företag som måste anpassa sig till den verkliga marknadens krav för att överleva.

Staden har redan i dag problem i många upphandlingar i och med att få eller till och med inga företag väljer att lägga anbud. Att införa ytterligare krav i upphandlingsunderlaget riskerar att driva upp kostnaderna för upphandlade varor och tjänster. Vidare försvårar det för många företag att kunna lägga anbud. Det gäller särskilt små och medelstora företag. Detta kan medföra ännu färre anbud samt sämre kvalitet för dyrare kostnad för de upphandlade varorna och tjänsterna.

Ett annat problem med sociala krav vid upphandlingsförfarande är att det i vissa fall skulle kunna innebära att företag tvingas säga upp befintlig personal för att möta upphandlingskraven för staden. Ett exempel skulle kunna vara att en anställd som har svårt att hävda sig på arbetsmarknaden men som inte tillhör någon av de grupper som prioriteras av staden får sluta för att företaget ska kunna anställa en person som tillhör någon av de prioriterade grupperna och därmed kunna delta i en upphandling.

Flera av remissinstanserna lyfter i sina svar att deras arbetsuppgifter är specificerade och kräver rätt kompetens. Vidare kan de vara intäktsfinansierade, vilket försvårar möjligheterna att avsätta nödvändiga resurser för introduktion, handledning med mera. Jag menar att detta gäller för de flesta företag i dag. Det betyder att de svårigheter som flera förvaltningar lyfter avseende införande av arbetsdifferentiering kommer många privata företag att ha för att uppfylla sociala krav i upphandlingsunderlag.

Sociala krav i upphandlingsförfaranden kan om de används såsom antyds i delrapporten således leda till färre anbud och dyrare kostnader för staden för upphandlade varor och tjänster.

Anförande nr 116

B o r g a r r å d e t B j u g g r e n (S): Sociala krav vid upphandlingar är något som vi har debatterat i olika former från talarstolen. Jag tycker att det är bra att det är något som vi debatterar.

Det innebär i praktiken att staden riktar resurser genom upphandlingar för att kraftigare se till att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden får chansen till

praktik, utbildning eller jobb i vissa delar i offentlig verksamhet. Det är mer riktat än att till exempel sänka skatten för arbetsgivare när de anställer vilken ungdom som helst som tränger ut andra från arbetsmarknaden eller, ännu värre, att sänka ingångslönerna och på så sätt bidra till ytterligare segregation.

Ett bra exempel är Dalhagsskolan i Husby där 14 ungdomar genom sociala krav fick chansen att komma in, utbildas, få anställning och vara med och rusta upp skolan. Tycker du verkligen att det var ett dåligt exempel på hur vi använder stadens gemensamma resurser?

Anförande nr 117

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Vi reserverar oss inte mot förslaget, men däremot mot att slentrianmässigt införa sociala krav liknande det som lyfts i delrapporten utan att göra någon konsekvensanalys. Vad medför detta för de företag som ens har möjlighet att uppfylla kraven? Vad får det för konsekvenser för kostnaderna för de upphandlade varorna och tjänsterna? Och på vilket sätt kan det medföra några negativa påverkningar på företagen?

Vi tycker inte att det resoneras om detta. Det lyfts aldrig när man diskuterar att lägga på sociala krav från majoritetens sida. Det tycker jag är väldigt beklagligt och någonting som man verkligen behöver lyfta upp för att få reda på vilka konsekvenser detta får. Ger detta bästa möjliga effekt?

Anförande nr 118

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Nu blir jag lite frågande igen till retoriken som låter lite som ”skyll dig själv”. Om man av olika skäl står långt från arbetsmarknaden låter det lite som: Tråkigt för dig. Du får väl jobba på det.

Jag undrar lite: Varför tror du att de sociala kraven ens har kommit till? Det är ju för att detta inte löser sig själv. Det gör inte det. Man ser att vissa grupper faktiskt står längre från arbetsmarknaden av olika skäl som de har gemensamt. Det beror inte på deras individuella egenskaper. Det är därför förslagen lyfts.

Hur tänker du att det skulle lösas? Och varför tycker du inte att detta är någonting som man från politiskt håll ska göra någonting åt? Vi har ett ansvar att bredda arbetsmarknaden så att fler kan få jobb. Och detta är ett sådant sätt.

Anförande nr 119

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Det finns en uppsjö av olika saker man kan göra. Framför allt kan man underlätta för företagande och få företag att växa för att anställa fler personer.

Förvaltningarna själva kan också gärna gå i bräsch och anställa de prioriterade grupperna. Man ser i remissförslagen att flera förvaltningar lyfter just den problematik som jag talade om: Det handlar om arbetsuppgifter som är specificerade, och företagen har svårt att ge handledning. Hur tror du att privata företag ska göra? De kommer att ha exakt samma problem. Men återigen: Det görs inte några konsekvensanalyser. Vad får det för konsekvenser att föra in sådana här sociala krav? Man säger bara: Vi ska införa det, och sedan är problemet löst. Aldrig antyds det vilka konsekvenser det får.

Anförande nr 120

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande! Rapporterna är intressanta och viktiga för vårt framtida arbete. Vi tillsatte kommissionen för att vi ville ha starka analyser för att titta på förslagen. Vi är alla överens i fullmäktigesalen om att det finns stora skillnader i livsvillkor beroende på var någonstans i staden man bor. Jag är själv ordförande i stadsdelen Hässelby-Vällingby. Där har vi stora klyftor i själva stadsdelen, speciellt när det gäller demokratiunderskottet. En av rapporterna handlar om medborgarinflytande, och det handlar också om att öka tilliten från medborgarna till politikerna.

Jag blir lite konfunderad och oroad när allianspartierna abdikerar från politikerrollen och avstår från att använda de politiska instrumenten och verktygen för att göra förändringarna. Ni får välja den passiva hållningen, men vi från den rödgrönrosa majoriteten tänker handla. Och vi gör det redan.

I Hässelby-Vällingby har vi till exempel öppnat Vita villan, som är föreningsdriven. Vi tror på den. Vi har medborgarvårdarna, som fungerar som levande medborgarservice för invånarna. De sprider information för att stärka tilliten till och kännedomen om hur en stadsdelsförvaltning fungerar. Vilka sitter i stadsdelsnämnden, till exempel?

När det gäller de sociala klausulerna vill jag säga att Stockholms stad är en stor arbetsgivare. Vi sysselsätter över 40 000 personer, och vi upphandlar varor och tjänster för över 20 miljarder kronor. Vi borde därför självklart passa på att använda detta enorma handlingsutrymme för att göra saker och ting bättre och för att främja sysselsättningen för dem som är långt ifrån arbetsmarknaden. Detta ger oss enorma möjligheter, och det är därför viktigt att vi ställer de sociala kraven vid upphandlingarna.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 121

A n d r e a S t r ö m (M): Jag skulle vilja tala om den sociala hållbarhetskommisionen ur ett socialnämndsperspektiv. Jag sitter själv i referensgruppen. När projektet lanserades ställde jag många frågor om hur socialnämnden och socialförvaltningen skulle involveras i den sociala hållbarhetskommisionens arbete.

Det förvånade mig att förvaltningen inte skulle vara med och skriva några egna rapporter likt många andra förvaltningar. Eller varför skulle inte förvaltningens representanter ha en given plats i referensgruppen? Jag fick till svar att det inte behövdes eftersom socialförvaltningen skulle vara djupt engagerade i alla rapporter. Förvaltningschefen skulle vara delaktig, och dåvarande socialborgarrådet satt i referensgruppen.

Men när vi nu tittar på projektet ser vi att det inte alls ser ut så. Varken förvaltningschefen eller någon annan representant från förvaltningen har jag sett vid några referensgruppsmöten. Nuvarande socialborgarråd sitter inte med, och jag har inte sett socialförvaltningen som medförfattare till någon rapport.

När nämnden äntligen skulle få tycka till om rapporterna tidigare i våras fick vi bara ta del av en av fyra delrapporter eftersom de andra inte ansågs beröra oss. En av fyra – jämför med kulturförvaltningen, till exempel, som fick tycka till om alla!

Jag är intresserad av att höra när skiftet skedde från att socialnämnden och socialförvaltningen skulle vara mycket involverade till att vi knappt blev involverade alls. Och framför allt: Varför?

Anförande nr 122

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan! Jag kan börja med att klargöra: Vi har en politisk referensgrupp där vi sitter och där jag tycker att vi har haft en fungerande dialog med inspel kring hur kommissionen skulle kunna utveckla sina rapporter och sitt arbete. Sedan finns också en förvaltningstjänstemannagrupp som kommer med inspel till rapporterna. Där sitter mycket riktigt socialförvaltningens chef precis som många andra chefer i förvaltningarna.

Sedan är inte tanken att man sitter i referensgruppen på mandat från en nämnd. Tanken är att det är ett övergripande arbete, och därför har vi inte kvoterat in nämnder i referensgruppen. Då skulle den behöva vara betydligt större.

Nu har vi en person från socialförvaltningen som är med och skriver rapport – om just detta var viktigt för dig i den specifika frågan. Jag tror att man måste försöka ha ett övergripande perspektiv och inte vara riktigt så låst vid en specifik förvaltnings deltagande.

Anförande nr 123

A n d r e a S t r ö m (M): För mig handlar det om att socialnämnden ska få vara med och tycka till i dessa viktiga frågor och om vilken information vi fick från början. Då sade majoriteten att ambitionen var att öka samarbetet mellan socialförvaltningen och andra förvaltningar, och jag tycker inte att man har lyckats tillräckligt bra med det. Vi är inte heller särskilt många politiker från socialnämnden i referensgruppen. Det måste man inte vara, men det finns väldigt få formella vägar att påverka den sociala hållbarhetskommisionens beslut från socialnämnden.

Anförande nr 124

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är klart att mitt hjärta klappar extra mycket för socialnämnden. Jag tycker att det är positivt att du, Andrea, också sitter där i referensgruppen.

Det är nu två rapporter på gång som kommer inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionens arbete. Den ena handlar om fysiska aktiviteter, som en projektledare på socialförvaltningen ansvarar för. Det gäller betydelsen för barn och jämlikheten när det handlar om fysiska aktiviteter för barn i Stockholm. Den andra är en rapport som kommer att komma i höst och som handlar om våld mot barn. Det är ett allvarligt och viktigt arbete som handlar om alla barns rätt till lika uppväxtvillkor i Stockholm. Jag tycker att det känns positivt att förvaltningen tar ett ansvar för dessa rapporter.

Emilia och jag pratar med varandra. Vi har en bra dialog, så jag känner mig trygg med det arbete som bedrivs. Jag tycker att det sociala perspektivet är ett

genomgående perspektiv i flera olika områden. Det handlar inte bara specifikt om socialnämnden, utan hela det arbete som den sociala hållbarhetskommisionen bedriver görs med ett socialt perspektiv.

Anförande nr 125

A n d r e a S t r ö m (M): Jag kvarstår ändå vid att jag tycker att det är tråkigt att socialnämnden inte får upp samtliga delrapporter när man inte heller får förvalta någon själv utan bara en av fyra, vilket vi också påpekade från Alliansens sida vid nämndsammanträdet. Jag är helt övertygad om att både socialförvaltningen och politikerna i nämnden hade kunnat komma med bra inspel.

Anförande nr 126

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Jag tänkte tala utifrån ett Södermalmsperspektiv. Det är en rik stadsdel. Det är dock viktigt att komma ihåg att för den som är fattig är grannens rikedom föga tröst.

I borgarrådets text i denna utmärkta rapport och i detta utmärkta arbete står: Väl gestaltade och kulturellt innehållsrika miljöer kan bidra till sammanhållningen och tryggheten. Nere vid Årstaviken ligger nu en dansbana. Den låg tidigare i Rosenlundsparken. Där dansas det så gott som varje kväll. Det hela görs utifrån ett medborgarförslag där stadsdelen har betalat dansbanan men där medborgarna själva organiserar. Det är öppet för alla, och det är gratis. Det sista är oerhört viktigt, för det är som Michael J. Sandel har skrivit i en bok om vad som inte kan köpas för pengar: Ju fler saker som köps för pengar, desto mer sällan kommer folk ur olika samhällsskikt i kontakt med varandra.

Om det nu är konstgräsplanen, dansbanan eller till och med den öppna väggen för gatukonst borta vid Drakenbergsparken handlar det om mötesplatser där människor får ta staden i besittning. Det är en del i det som vi behöver göra på många ställen i hela staden, och det är så här vi skapar en socialt sammanhållen stad. Det är så här vi skapar ett Stockholm för alla.

Bifall till kommissionen!

Anförande nr 127

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Fullmäktige! Jag tänkte säga någonting om rapporten *Staden där vi möts*, som handlar en del om stadsbyggnadspolitiken. Vi bygger som aldrig förr. Stora byggprocesser är igång, och det medför resurser som ska fördelas. Det är liksom självaste andemeningen i rapporten: Hur gör vi de här sakerna?

Sedan 2014 bygger vi den här staden alltmer rättvist. I rapporten, som är framtagen av forskare och experter, stakas vägen också ut för hur vi skulle kunna göra detta ännu mer. Vi ska styra investeringarna i hela staden dit där behovet finns. Lokala utvecklingsplaner får visa behovet i hela staden, och de ligger också som grunden för fördelning av resurser.

Det kanske tillhör det förgångna med frilansplanering för stadsbyggnadspolitiken. Vi ska inte låta marknaden välja och vraka när det gäller vilka russin de vill plocka ur kakan. Vi ska i stället ha siktet inställt på vad som är bra för Stockholm och

stockholmarna när vi bygger. Det handlar om att peka ut fokusområden såsom Skärholmen, där vi har gjort det möjligt att bygga. Vi mobiliserar resurser och investeringar. Det är en otrolig skillnad nu jämfört med hur det såg ut 2014. Det är ett stort och viktigt arbete som staden gör här.

Men det är inte bara de stora planerna som Fokus Skärholmen som vi ska fokusera på. Varje plan ska också visa på ett socialt värdeskapande. Stadsbyggnadsnämnden håller på att utveckla metoder för just detta. Just värdeskapande komplettering är också en del av utbyggnadsstrategierna till den översiktsplan som just nu också diskuteras och som håller på att utvecklas i staden.

Byggandet ska medföra viktiga kvaliteter till staden. Det ska inte bara vara hus. Det är helt i linje med att bygga den här staden mer rättvist.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 128

Stina Bengtsson (C): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Som politiker är en av våra viktigaste uppgifter att skapa möjligheter för andra att skapa jobb. Det innebär inte minst att vi ska göra det så enkelt som möjligt att driva företag eftersom fyra av fem jobb skapas i små företag.

Ordförande! Det är ett intressant arbete som bedrivs inom ramen för hållbarhetskommissionen, och det är viktiga frågor i en stad som växer. Att Stockholm ska växa hållbart handlar om att bygga rätt, att integrera bra, att skolan håller hög kvalitet och, inte minst, om att det skapas fler jobb så att fler får en egen försörjning och kan bidra till välfärden. Det finns mycket i förslaget som är bra och självklart och annat som inte är lika klockrent.

Ordförande! Lagen om offentlig upphandling är bra på många sätt i och med att den så långt som det är möjligt hjälper oss att undvika snedvriden konkurrens. Men det blir problem när myndigheter, i det här fallet staden, väljer att skriva in upphandlingskrav som utesluter företag bara för att de är för små. Den risken är stor med detta förslag.

Vi ska självklart ställa höga krav på utförande och på goda arbetsförhållanden i de upphandlingar staden gör. Det råder ingen som helst tvekan om det, och det är vi helt överens om. Men man måste också skriva upphandlingskrav som gör det möjligt för företagen att faktiskt överleva, bedriva verksamhet och anställa. Det tjänar vi allihop på.

Ordförande! Socialnämnden har i ett flertal ärenden under denna mandatperiod fattat beslut om upphandlingar där kravet är att det upphandlade företaget ska följa Stockholms stads personalpolicy. Det är självfallet helt orimligt att förvänta sig att företag med redan befintliga, genomarbetade och beslutade personalpolicier ska styra om hela om sin verksamhet för att göra exakt som Stockholms stad gör. Det mer rimliga vore att säkerställa att den befintliga personalpolicyn är förenlig med de värderingar staden har i termer av just goda arbetsförhållanden.

Med detta förslag finns en överhängande risk att staden framöver ställer liknande orimliga krav rakt igenom vid alla upphandlingar. Det tycker vi i Centerpartiet är riktigt dåligt, och vi höjer ett varnande finger för det. Vår välfärd är beroende av företagare som vågar satsa. Genom deras kreativitet skapas jobb som ger människor ett sammanhang och kommuner, landsting och stat skattemedel för att bedriva vård, skola och omsorg. Därför ska det vara lätt, och inte urbotat krångligt, att göra rätt för företagare som svarar på upphandlingar inom Stockholms stad.

Anförande nr 129

Malin Ericson (FI): I delrapporten som heter *Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet* pekar kommissionen på hur utformningen av det offentliga rummet är en viktig del i arbetet med att skapa en sammanhållen stad med lika möjligheter för alla och hur det ser ut när det misslyckas. Som det står i den inledande sammanfattningen: På vissa platser utgör de offentliga rummen snarare en sorts oönskad mellanzon som riskerar att skilja stadsdelar och människor från varandra. Det handlar om hur stadsdelar separeras både av människobyggda barriärer som motorleder och spår och av natur i form av vatten och grönområden som, även om de är trevliga att se på och vara i, har det gemensamt med motorvägarna att de skapar avstånd. Det är i stora delar ett arv efter det stadsbyggnadstänk som praktiserades under några år på 1900-talet, ett av våra mest bostadsproduktiva sekler. Då lades bostadsområden och nya stadsdelar ut som satelliter i staden.

Det handlar om att de offentliga platserna ska vara trygga och välkomnande rum för alla och i alla stadsdelar. Som det står i rapporten visar trygghetsmätningen från 2014 att många känner sig trygga i sitt bostadsområde men att det skiljer sig mycket åt mellan socioekonomiskt starka och svaga områden, där invånarna i de senare känner sig betydligt mer otrygga än i de övriga. Kvinnor är också mer otrygga än män.

Det kan tyckas att mycket i kommissionens rapporter är rätt uppenbara saker, som dessutom är kända sedan länge. Men det finns ett stort egenvärde i att beskriva och sammanfatta de problem som staden har så att vi kan åtgärda dem och arbeta för att skapa en sammanhållen och jämlik stad. Vi har kommit en liten bit på väg, men det finns mycket kvar att göra, särskilt i många delar av ytterstaden.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

Alexandra Mattsson Åkerström (V): För oss i Vänsterpartiet är detta ärende det viktigaste. Hur ska vi skapa en rättvis politik som skapar chanser för alla oavsett bakgrund? Ärendet innehåller mycket information om hur det ser ut och förslag på håll som vi i politiken behöver fylla igen och områden där vi behöver bli mer offensiva.

När det gäller att skapa chanser för unga lyfts speciellt tre grupper fram där vi behöver bli bättre. Den första är unga med funktionsnedsättning. I dag tar endast runt 8 procent gymnasieexamen i tid jämfört med 1975, då det var 39 procent. Där går vi alltså kraftigt bakåt. Denna grupp utsätts för mobbning och diskriminering och upplever ökad stress. Förväntningarna på dem som går i särskola är generellt också låga. Per definition går man ofta från till exempel gymnasiet till daglig verksamhet i

stället för att provas mot arbetslivet. Socialnämnden lyfter här fram att man bör utreda lite mer juridiskt hur man ska kunna hantera just dem som har daglig verksamhet och LSS men ändå kanske vill pröva sin arbetsförmåga.

Mycket har också förändrats när det gäller attityder. Det är viktigt att hålla isär att olika insatser kan behövas beroende på funktionsnedsättning så att alla inte slumpas ihop i samma grupp.

Unga utan gymnasieutbildning lyfts också fram. Det är något vi redan vet: Om man inte har gymnasiebetyg är det svårt att komma in i arbetslivet. Här står mycket om möjlighet att läsa på komvux, till exempel, med bibehållet försörjningsstöd. Det finns nu. Man ska också satsa på att alla ska gå klart gymnasiet oavsett om det tar lite längre tid. Unga som är utrikes födda möter ungefär samma hinder som unga med funktionsnedsättning: diskriminering, bristande socialt nätverk och något som det är viktigt att inte missa, nämligen den ökande ohälsan. Det finns en erfarenhet av trauma i denna grupp, till exempel bland ensamkommande.

Socialnämnden lyfter fram att många ensamkommande bor i privata jourhem och privata boenden ute i landet. De kanske missar den samhällsinformation och den länkning som vi har i våra egna boenden. Där behöver man kanske bredda samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen eller ge info via skolan. Det finns också stora kvalitetsskillnader hos de privata jourhemmen, har det visat sig, beroende på hur pass bra länkning man har att gå vidare till arbetsgivarna med.

Nu har det varit mycket negativt som har sagts här om att man ska ställa krav vid upphandling. Det är någonting som vi tycker är bra. Alla behöver vi bidra så att fler kommer in i arbetslivet. Vi tar på allvar att alla stockholmare i dag inte har samma möjlighet till ett bra liv. Därför har vi denna kommission, och nu är det upp till oss att se till att göra något av den konkreta politiken. Det ska vi också göra!

Anförande nr 131

L o r e n a D e l g a d o (V): Vi har i stadsdelarna haft stor nytta av kommissionens arbete. De har tydligt pekat på var vi ska lägga tyngden för att göra stor skillnad, inte minst i demokratiarbetet. En stor del av stockholmarna är helt distanserade från våra demokratiska processer. De demokratiska processerna är i vissa fall förlegade och alltför komplicerade och i vissa fall icke existerande.

Där har vi tagit på oss en stor uppgift. Vi har vänt processer, vi har gett stadsdelarna mer makt och vi har öppnat fler möjligheter att påverka genomförbara förändringar. Vi vill bygga upp förtroendet för politiken igen. I Skärholmen satsade vi tidigt på medborgarvärdar. Medborgarvärdarna är våra broar. De informerar, vägleder och ger trygghet. De når medborgare som har varit svåra att nå tidigare. Att bygga förtroende är också att genomföra – att man ser resultat på dialoger, frågor och enkäter.

I Skärholmen har vi till exempel den fina processen kring Gröna stugans park, eller Flygplansparken som den kallas. Där har vi genom workshops, enkäter på nätet och så vidare samlat in tankar och idéer från över 200 medborgare. Resultatet kommer ni att se i höst.

Vi ser fram emot mer fokus på Skärholmen och de andra stadsdelarna som kan få Stockholm att bli mer jämlikt: Rinkeby-Kista, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Farsta etcetera.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 132

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag ska fortsätta där Lorena slutade. Det som är viktigt med kommissionsrapporterna och hela arbetet är visserligen att det står många saker som redan är kända, men också att vi tack vare detta arbete har en överblick över staden. Vad vi ser är naturligtvis en delad stad. Skillnaderna mellan dem som har materiella tillgångar, tillgång till makten och inflytande och dem som inte har det är väldigt stor i Stockholms stad.

När vi tillsatte kommissionen och började arbetet gjorde vi det för att motverka skillnaderna och minska skillnaderna mellan människor. När det gäller just den lokala demokratin står det tydligt i vår budget – och vi är väldigt tydliga med det – att vi vill ge en röst till dem som i dag inte har en röst i det offentliga samtalet. Det är ett av de viktigaste målen med demokratiseringsningarna. Det är väldigt många människor i vår stad som inte deltar i ett offentligt samtal. De har inte inflytande, och de har inte tillgång till makten. Det här är farligt i en demokrati. Ju fler människor i en stad som känner att de inte är delaktiga, desto snarare kan vi ha väldigt obehagliga rörelser som knackar på dörren i vår farstu.

Det jag vill säga är att demokrati låter ganska enkelt men är ganska svårt. Det är svårt att få med alla människor i en stad, särskilt de som inte är vana att delta i detta arbete. Det kommer att ta tid, och det är ingen quick fix. Men det vi har visat i detta arbete är bland annat det som Lorena nämnde om Skärholmen: Vad är det som gör att människor deltar?

Vi kan titta på fritidsgården Ljuset i Hjulsta. Det handlar om unga tjejer som tidigare aldrig deltog i det demokratiska arbetet. De startade dialogen, de började arbetet och de fick igenom denna fritidsgård som de nu styr. Det är ett lysande exempel där man ger makt till dem som tidigare inte har någon makt. Det är så vi ska arbeta.

Det är samma sak med deltagandebudgeten i Fagersjö, där människor själva har varit med och bestämt om hur träffpunkten ska se ut. Man har röstat, man har bestämt om pengarna och man går nu vidare med den stora parken i Fagersjö och gör samma deltagandebudget. Det är demokrati, och det är så vi ökar människors makt – människor som i dag inte har någon makt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 133

J a n J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Jag håller med Ann-Margarethe Livh om att de här rapporterna har gett oss en bättre överblick över situationen i staden, och det är också därför vi var positiva till att upprätta dessa. Däremot kan jag inte se det här demokratiska uppsvinget i till exempel Skärholmen eftersom jag inte riktigt ser vad det skulle kunna vara för konkreta aktiviteter som vi inte har gjort eller prövat tidigare som har bidragit till det.

Jag konstaterar att just dansbanor inte kommer att minska skillnaderna i Stockholm. De kommer varken att ge mer utbildning till medborgarna eller bättre förutsättningar för dem att ta sig in på arbetsmarknaden. De kommer förmodligen inte heller att leda till särskilt intressanta möten mellan olika grupper. Medborgarvårdar är mycket bra, men de når ytterst få av Skärholmens 35 000 invånare. Demokratiberedningen i Skärholmens främsta förslag är att driva cykelkurser. Jag tror inte att det heller kommer att leda till mer demokrati. Kina har världens mest cyklande befolkning, och det är tyvärr en mycket omfattande diktatur. Likväl har det tagit tre år för vår demokratiberedning att värka fram detta förslag.

Jag vill också framhålla att det i diskussionen här ibland har låtit som om de skillnader som de här rapporterna tar upp uppstod under Alliansens tid. Så är det inte, utan det är bara att läsa rapporten och konstatera att mycket av det här byggdes upp för mycket länge sedan, och tyvärr får man nog säga att majoriteter på båda sidorna har ansvar för detta och därför nu också har ett ansvar att delta i den konstruktiva diskussionen för att komma till rätta med de problem som vi har.

Vi liberaler har tagit del av de här rapporterna med stort intresse. De är i stora drag mycket gedigna även om det saknas en hel del konkretion. Och vi saknar även förverkligande av den konkretion som ändå finns. Jag blir lite orolig när jag hör många företrädare för majoriteten framhålla mycket enkla saker som lösningen på komplexa problem. Likväl ser jag fram emot ett fortsatt konstruktivt arbete i vår referensgrupp, men jag hoppas att vi ska kunna styra politiken mot mer verkliga resultat för medborgarna. Då kommer tyvärr inte dansbanor och cykelkurser att räcka till. Det handlar mer om utbildning och förutsättningar på arbetsmarknaden.

Dessutom tycker vi att alla rapporterna skulle behöva ett tydligare perspektiv som handlar om människors eget ansvar och om att ansträngning behöver uppmuntras. Man har trots allt ett ansvar som medborgare att anstränga sig i det här samhället för att vår demokrati ska överleva och för att vår stad ska utvecklas.

Anförande nr 134

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige! Jag kände att jag inte kunde låta bli att invända mot denna dystopiska avslutning, politiken kan intet göra. Det gick inte under er period, och det går inte under vår period. Dansbanor är meningslösa och det ena med det andra. Jag måste säga att dansbanor faktiskt är en bra grej. Jag tycker att det är jättebra att Södermalm har en dansbana. Det enda jag hör från hela oppositionen är att vi behöver skapa förutsättningar för företag att skapa jobb. Det sade centerpartisten. Det var en konkret sak. Jag kan hålla med om det. Jag tycker dock också att vi ska skapa förutsättning för människor att få ett mer deltagande liv, bättre förutsättningar att gå i skolan och allt det som de här olika rapporterna lyfter upp. Rapporterna syftar ju till att skapa förutsättningar för människor och medborgare i Stockholms stad.

Vad vill ni i oppositionen göra?

Anförande nr 135

J a n J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag skulle vilja säga att politiken kan göra jättemycket, men man måste göra rätt saker. Det handlar om att ge människor utbildning och förutsättningar att ta sig in på arbetsmarknaden. Det är de två

viktigaste delarna, inte att arrangera cykelkurser eller ordna dansbanor. Vi har dansbanor även i Skärholmen, och jag har varit på dem några gånger. Det är huvudsakligen pensionärer med namn som Jönsson och Andersson som är där. Den stora delen av vår befolkning som inte har den typen av efternamn kommer faktiskt inte till de här dansbanorna utan har andra intressen.

Det är för enkelt att säga att vi löser en massa problem genom de här mycket enkla, små, konkreta sakerna. Det behövs mycket större saker som kräver handlingskraft i politiken. Politiken kan göra mycket, men det måste göras rätt. Den måste vara inriktad på utbildning och arbetsmarknad.

Anförande nr 136

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag kände också att vi inte ska avsluta den här debatten så negativt och tro att det finns enkla svar på svåra frågor. Det finns många frågor, och det finns många svar. Det stora i den här rapporten är att det handlar om både det lilla och det stora. Urbaniseringen är kanske den största globala utmaningen, och eftersom Stockholm är en del av detta är det också en stor utmaning för Stockholm.

Vi har lyft fram behovet av ett mer flerkärnigt Stockholm, och i översiktsplanen belyses också problemet med att alla ska in i samma kärna. Vi tar också upp generationsövergripande kulturhus där det inte bara är äldre som dansar, utan där många med många olika kulturer kan dansa tillsammans. Det handlar om att blanda de små och stora mötesplatserna. Vi har ett fantastiskt kulturhus vid Sergels torg, och vi skulle behöva ha ett vid Liljeholmen och ett vid Fridhemsplan. Vi behöver flera generationsövergripande mötesplatser så att många med olika kulturer i bagaget har möjligheter att mötas och lära och inspireras av varandra.

När jag läser de olika reservationerna ser jag att det finns en likhet i Liberalerna sätt att beskriva det offentliga rummet. Efter en våg av kommersialisering av det offentliga rummet där gathörn har täppts till och hörnor har utvidgats så att det inte går att stanna i dem längre eftersom de har privatiserats tycker jag att rapporten om staden där vi möts också ger näring till ett Stockholm där arkitektur och kultur tillsammans skapar en stad att leva i, en blandad stad. Det är bara att kavla upp ärmarna och jobba tillsammans för en blandad stad.

Anförande nr 137

L o r e n a D e l g a d o (V): Jag kände att jag behövde gå upp i talarstolen efter Jans dystra bild av Skärholmen. Det är synd att du inte ser det arbete som har gjorts i Skärholmen. Jag vill lyfta upp några saker som Jan väljer att inte nämna. Det gäller till exempel arbetet med ungas organisering och ungdomsrådet, arbetet med Fokus Skärholmen där Skärholmens förvaltning är en del av styrelsegruppen, arbetet med Vårbergstoppen där vi samarbetar med trafikkontoret för att göra en stadsdelspark av Vårbergstoppen.

Det händer väldigt mycket, och i allt det här har vi också med kommissionens tankar. Varför inte öppna för att ungdomarna i Skärholmen också ska få möjlighet att till exempel arbeta, praktisera och utbilda sig inom det här projektet nu när det byggs så mycket i Skärholmen. Det finns mycket gott att säga om det som händer i Skärholmen. Det räcker att hälsa på förvaltningen för att inse det.

Anförande nr 138

J a n J ö n s s o n (L): Det var bra att jag gick upp så ni fick möjlighet att säga lite fler saker. Ungdomsrådet är ju inte något nytt. Det har stadsdelsnämnden haft i perioder sedan 1998. Vi har haft samråd i alla möjliga olika varianter vid olika byggprojekt genom åren. Alla möjliga varianter av majoriteter har bedrivit sådana processer. Jag har fortfarande svårt att se hur de här cykelkurserna ska kunna bidra till ökad demokrati i Skärholmen. Jag ser helt enkelt inte så mycket nytt.

Vi hade ett konkret exempel på stadsdelsnämndens möte för några veckor sedan där det var föräldrar som var mycket upprörda över att de inte hade blivit inbjudna till dialog när deras förskola skulle läggas ned. De fick reda på det här mötet bara några dagar innan det skulle vara. Det är ett typiskt exempel på att det här arbetet inte har blivit förankrat tillräckligt i tjänstemannaorganisationen.

Anförande nr 139

L o r e n a D e l g a d o (V): Det är inte enkelt att ändra ett sätt att arbeta som har pågått under så många år, till exempel när ni hade makten. Vi har försökt förankra demokratiarbetet i hela förvaltningen. Jag har haft en mycket bra dialog med föräldrarna, och du vet mycket väl att det är en förändring som behöver ske. Däremot har vi varit kritiska till hur kommunikationen har gått just i det specifika fallet.

Det har aldrig varit så många samrådsmöten i Skärholmen som det är nu. Det är väldigt mycket på gång i Skärholmen nu, och väldigt mycket har också gjorts. Gröna stugan är ett exempel. Vårbergstoppen är ett annat exempel. Bygget i Bredäng startar nu i veckorna. Det har funnits dialog, men det har inte hänt något efteråt. Medborgarna har kanske inte sett det man pratar om i dialogerna i praktiken.

Anförande nr 140

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Som några har påpekat är det här ett enigt förslag till beslut som vi har att ta ställning till. Jag är glad för det i den meningen att jag uppfattar det som ett tecken på att vi är ense om att den segregation och de ojämlika livschanser som vi ser i vår stad är negativa och att vi behöver göra vad vi kan för att bryta den utvecklingen.

Jag vill också passa på att nämna att jag är glad att Jan Jönsson lyfte upp arbetet i referensgruppen. Jag är också mycket glad över den konstruktiva ton som vi har i den politiska referensgruppen. Jag tror att det är värdefullt för rapporterna att hela tiden få inspel från alla de politiska partierna i kommunstyrelsen om hur man ytterligare kan vässa arbetet även om man inte alltid är ense om slutsatserna.

Vi har haft en lång debatt om ett förslag till beslut som vi är eniga om, och jag tror att det är viktigt att vi just har haft en lång debatt om detta. Jag tycker att det är ganska klargörande, vilket jag också nämnde i en tidigare replik, att man ser skillnad i tron på politikens förmåga att förändra strukturer och att förändra samhället. Det är min personliga övertygelse att vi både kan och måste bryta den utveckling som vi har sett nu i ett par decennier i Stockholm. Vi ser ju att det går i individuella fall. Det finns många solskenshistorier om personer som mot alla odds tagit sig framåt i livet antingen av egen kraft eller med stöd och hjälp av samhällets olika insatser som just kommunen eller andra delar av det offentliga har gjort. Men de här insatserna måste också bryta de strukturer som gör att alltför många individer inte får den chansen.

Med det sagt vill jag återigen yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och tacka för den här debatten.

§ 17 Parkeringslösning för Nobel Center (Utl. 2016:147)

Anförande nr 141

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Cecilia Brinck har överlämnat nöjet att tala om parkeringslösningen för Nobel Center till mig. Jag tänker börja med att ösa lite beröm över det förträffliga borgarrådet Helldén som har tänkt till ordentligt i sitt svar för att blidka oss motionärer. Här har man faktiskt tittat på lösningar som jag tycker är mycket bra, men trots att jag tycker det, tycker jag att man möjligen kan använda den här motionen till att gå lite vidare i frågan om parkeringslösningar i största allmänhet.

I Oslo och i andra delar av Europa har man testat parkeringslösningar i anslutning till kajer. Det har handlat om olika typer av lösningar under vatten för att slippa det faktum att väldigt många bilar står med A-läge i anslutning till vattnet. Man kan uppenbarligen hitta bättre lösningar på den aktuella platsen för de bilar som står på dessa fashionabla platser runt om i städer av Stockholms storlek.

Det förslag som nu tas upp om Armémuseum tycker jag är alldeles utmärkt. Jag tycker också att det är värt att titta vidare på de kanske mindre lösningar som kan vara möjliga på till exempel Skeppsholmen som beskrivs i motionen.

Jag vill tacka för en seriös hantering av det faktum att vi har 234 parkeringsplatser som vi på något sätt behöver finna en ersättning för.

Därmed yrkar jag bifall till vår reservation.

Anförande nr 142

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Det är glädjande att Joakim Larsson, och jag gissar också Cecilia Brinck, tycker om svaret. Vi kan konstatera att det i anslutning till det blivande Nobel Center finns över 4 800 parkeringsplatser i garage inom en kilometers radie. Det finns alltså en hel del parkeringsplatser runt omkring här. Det finns också gott om kollektivtrafik. Det är egentligen ett oförskämt väl försörjt kollektivtrafikläge i dag med stombussar och tunnelbana några kvarter därifrån, Spårväg City och om ett par år kommer blå linjen att gå från Nacka till den här platsen. Spårväg City kommer att gå till Centralen nästa höst. Det behövs inte fler parkeringsplatser på den här platsen. Vi ska inte dra in bilarna dit. Även om själva Nobelpriset är en anrik institution som har många år på nacken ska Nobel Center också vara med i framtiden, och därmed ska man transportera sig på ett annat sätt dit än att ta bilen.

Joakim Larsson pratar om alternativa lösningar som finns i Oslo där man lägger ned parkeringsplatser under vatten eller i kajer. Det är inte superenkelt att hantera kajen på det här stället. Något som också har tagits upp i det här projektet är var man ska lägga huset. Jag tror inte riktigt på det. Det går också båtar precis utanför, och de ska lägga till där långt efter det att det här är byggt. Marken på Skeppsholmen är statens, så den råder vi inte över.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 143

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar avslag på motionen. Orsaken är helt enkelt att det inte finns något behov av en parkeringslösning eftersom Nobelhuset aldrig kommer att förverkligas. Det kommer aldrig att byggas. Efter nästa val finns det en majoritet mot Nobelhuset i den här församlingen, och då kommer vi att skrota de planerna. Då finns det inget behov av en parkeringslösning. Det alltså en icke-fråga.

Men om man prompt ska bygga parkeringshus är mitt förslag att vi river hela kvarteret Överkikare och bygger ett parkeringshus där.

Anförande nr 144

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Herr ordförande! Nu låter det lite annorlunda från Moderaterna när ni har läst svaret från förvaltningen, men jag måste ändå säga att jag studsade ganska mycket när jag läste den här motionen och vill göra en lite utvikning om Moderaternas syn på bilismen. Jag hoppas att ordföranden tillåter det. Jag kommer snart till parkeringshuset på Blasieholmen.

Moderaterna är det klassiska bilpopulistiska partiet i svensk politik och har alltid varit ivriga påhejare av fler motorvägar, parkeringshus, sänkt bensinskatt och så vidare. Därför har det varit intressant att se hur stadshusmoderaterna på senare år har omprövat lite av det. Visserligen vill man bygga en massa nya motorvägar, men man sade också ja till trängselskatter, ville plötsligt bygga ut tunnelbanan och var med och beslutade om Promenadstaden och framkomlighetsstrategin. Jag tror att kulmen på den tendensen kom förra året när stadens miljöprogram antogs och Moderaterna faktiskt ställde sig bakom en formulering om att bilresandet behöver minska i kommunen. Men tyvärr höll inte den tendensen i sig särskilt länge, för redan i debatten i fullmäktige backade företrädare för Moderaterna och sade att bilismen ska minska i innerstaden men inte i hela staden, och det kräver då nya motorvägar och så vidare.

Det kvarstår att ni då tyckte att bilismen ska minska i innerstaden, men i takt med att opinionssiffrorna föll verkade det i vintras någon gång som om ni återgick till den här trygga politiken att vara bilismens främsta företrädare. Jag kan inte tolka den här motionen på något annat sätt. Man vill bygga ett parkeringsgarage på eller alldeles i närheten av Blasieholmen som har en stadsplan från 1600-talet och består av trånga gränder, torg med kullerstenar, gamla palats och så vidare. I den cityvision som gick genom nämnderna nyligen stod det att de här smala gatorna på Blasieholmen inte är anpassade för större biltrafikflöden. Gångbanorna är för trånga, och det borde ordnas mer utrymme för cyklar och gående genom en gågata från Kungsträdgården.

Om man skulle bygga ett parkeringsgarage skulle det väl ändå leda till ökad trafik i området? För mig är det helt orimligt att tänka sig att man ska ta bilen när man ska till Nobel Center när det finns tunnelbana, spårvagn och hållplats för båttrafik bokstavligen runt hörnet. Det är knappast ett förslag som kommer att minska vägtrafiken i kommunen eller innerstaden, så det måste väl ändå tolkas som något slags återgång till den gamla moderata bilpolitiken med motorvägar och parkeringar överallt nu?

Anförande nr 145

Borgarrådet B r i n c k (M): Det här är lite tröttsamt. Du pratar om en massa motorvägar. Vi håller på att bygga Förbifarten, som er koalitionskamrat Socialdemokraterna är för. Vi tycker att det vore bra att bygga en östlig förbindelse. Två kan vara en massa. Jag vet inte. Det beror på hur man ser det.

Nej, motionen innehåller inte de synpunkter som tas upp i svaret. Det ligger lite i sakens natur. Vi tycker som Joakim nyss sade att det finns väldigt många kloka synpunkter som har kommit in under remissbehandlingen. Men jag tror att det är dumt att inbilla sig någonting annat än att parkeringsfrågan kommer att bli problematisk. I den ursprungliga planen var det ju tänkt att man skulle bygga ett parkeringsgarage i bottenplanet på Nobel Center. Det försvann när man kapade en våning på byggnaden och i stället flyttade ned tekniken dit.

Det är inte kollektivtrafiktillgängligt för alla. Det kommer till exempel att behövas angöringsplats för bussar som också måste kunna ta sig fram. Det kommer inte att bli en helt bilfri Blasieholmen. Jag tror att det är dumt att inte ta höjd för att det här kommer att bli ett problem som vi någon gång måste hantera.

Anförande nr 146

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Nu står det inte i motionen hur stort det här parkeringsgaraget ska vara. Det kan ju vara jättelitet, och då är det en icke-fråga. Men vi får väl anta att det är av en viss storlek, då är det trafikdrivande till den här stadsdelen från 1600-talet.

Vi säger att man behöver minska biltrafiken inte bara i innerstaden utan i hela kommunen. Det är ett påstående med ett väldigt starkt forskningsstöd och också ett påstående som på något sätt får konsekvenser och måste få uttrycka sig i en politik där man drar ned på antalet parkeringsplatser. Du raljerar lite här över en massa motorvägar, men ni förespråkade både en ringled runt hela staden inklusive en östlig förbindelse och Norra länken som redan är byggd och en förbifart. Det är väl ändå ganska många motorvägar?

Anförande nr 147

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Jag tror att tiden medger att jag förklarar den här lilla syrligheten som Rickard Wall använde sig av när han sade: Låt oss riva kvarteret Överkikaren. Det är nämligen där borgarrådet Joakim Larsson bor.

Det här är en konstig motion. Först godkänner Moderaterna bygget av Nobel Center, och sedan börjar de tala om trafikproblemet, i det här fallet handlar det om möjligheten att parkera i närheten av centret. Det är välbekant varför Nobel Center inte bör byggas. Det blir för stort och för fult, och en del tycker att tullhusen inte ska rivas. Man alla är klara över trafikproblemen. Dessutom försvinner 230 parkeringsplatser på Blasieholmen. Hur blir det med alla bilar och alla bussar? Vi vet ju hur det ser ut kring slottet. Hur ska folk ta sig till Nobel Center? Det har talats om en förlängning av tunnelbanan från Kungälv, och det kanske blir verklighet om tio år.

Det är inte bara motionen som är konstig, utan borgarrådets svar är också konstigt. Inom en kilometers avstånd finns 4 800 parkeringsplatser tillgängliga sägs det. Ja, vi

har ju NK-parkeringen och Sergelparkeringen, men man tycks ha glömt att det finns någonting som heter Nybroviken. Och Blasieholmen är ju faktiskt, som ordet säger, en holme. Detta med inom en kilometer är inte något realistiskt svar. Men vi kanske ska vara snälla här. Borgarrådets parti ville inte vara med om projektet Nobel Center. Han kanske är nödd och tvungen att svara på ett så här konstigt sätt.

Herr ordförande! Jag tror ändå att det behövs metod i den här galenskapen som rör Nobel Center. Låt oss för all del utreda om det går att gå ned på havets botten bland alla fiskar och skaffa fram 500 nya parkeringsplatser i närheten av Nobel Center. Det är bland annat det som motionen går ut på. Det kan inte skada att utreda en sådan sak. På det sättet är vi nog överens.

Därför säger jag, trots att motionen bygger på en massa falska premisser: Bifall till motionen!

Anförande nr 148

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ja, det är en holme, men man behöver inte ta en cirkel runt. Om man tittar nordväst finns alla dessa parkeringsplatser. Det finns en enorm massa parkeringsplatser i city i ett stort antal garage som sällan är helt belagda. Det finns extremt många parkeringsplatser över framför allt på kvällar och helger. De här platserna finns inom gångavstånd från det här centret.

Bilar är en sak, men det garage som skissades på initialt skulle aldrig kunna ta emot en buss. Det skulle inte gå att köra ned en turistbuss i det. Bussarna har inte någonting med det här garaget att göra. Bussarna är ett problem. Man kanske kan köra turisterna på vattenvägen i stället, men bussarna hör inte hit.

Anförande nr 149

P e r O s s m e r (SD): Jag förstår kanske inte så mycket av svaret. Trafikproblemen kvarstår ju vare sig det handlar om bilar eller bussar. Det beror på vad man menar med gångavstånd. Turister vill kanske inte gå just den här kilometern. Trafikproblemet är ett av de största problemen på ett övergripande sätt, och det har alltid funnits på Blasieholmen. Jag tycker inte anvisningen med 4 800 parkeringsplatser löser problemet. Man kan ju försöka gå långt ned i vattnet. Det kanske inte kan bli 500 platser utan 1 000 platser. Jag vet inte.

Anförande nr 150

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Det kommer nog att bli en viss upprepning, men jag tar den risken. Jag konstaterar först att vi egentligen inte ska diskutera själva Nobel Center, men det kommer ändå att bli ett imponerande projekt. Framför allt kommer det att bli en stor turistattraktion, och det har naturligtvis att göra med frågan om tillgänglighet. Vi pratar om kanske minst 600 000 besökare per år, och vi har hört här att vi har bra kollektivtrafik med tunnelbana, spårväg, stombussar och något som kanske är mycket underskattat, åtminstone av dem som är kritiker till projektet, nämligen lokaltrafik på vatten som kommer att bli mycket attraktivt från den här platsen. Även turistbussar kommer att kunna angöra Nobel Center på ett bra sätt, inte minst beroende på att de här 230 parkeringsplatserna tas bort. Då kommer naturligtvis framkomligheten att underlättas.

Det är viktigt att vi har goda parkeringslösningar i den här delen Stockholm. Jag tycker att det var synd att det inte gick att ordna ett mindre parkeringsgarage under Nobel Center. Det hade underlättat för verksamheten som sådan. Men som har sagts här har vi väldigt många parkeringsplatser inom 1 000 meter från Nobel Center. Som vi kan bedöma kommer det inte att vara ett problem under överskådlig tid. Dessutom pekades en del möjliga lösningar ut i remissvaret.

Jag tänker sluta med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 151

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande! Jag är förvånad över att två borgarråd väcker en sådan här motion. Som borgarråd borde man vara ganska väl insatt i trafiksituationen och veta att den är mycket besvärlig i det här området, och då väcker man en motion som kommer att öka biltrafiken. Det är väl det sista som behövs. Vi vet ju att antalet parkeringsplatser är, som man säger, dimensionerande för biltrafiken. Det är förvånande.

Om Moderaterna verkligen driver det här vidare innebär det att ni inte har accepterat det nödvändiga i att minska biltrafiken i Stockholm. Och som sagt, inom en kilometer från det eventuella Nobel Center finns det alltså nästan 5 000 parkeringsplatser i garage och på allmänt tillgängliga platser på annat sätt. Detta är förvånande.

Sedan är Nobel Center i sig ett problematiskt projekt. Jag Valeskog nämnde 600 000 besökare. Det är en mycket hög siffra. Det innebär en mycket ökande belastning på ett redan utsatt område. Det går inte att ta dit ännu fler bilar. Nu blir det bussar som får ta en stor del av ansvaret. SL säger i sin reklam att det går 92 bilar på en buss, och det är ju bra. Men jag tror att det blir problematiskt även för busstrafiken på Blasieholmen. Den bästa tjänsten de här nobelpartierna, om jag nu kan kalla dem så, kan göra stockholmarna är att lägga ned det här projektet helt och hållet.

Anförande nr 152

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det här är en replik till den förvånade Åke Askensten som tycker att vi borgarråd i opposition minsann ska sitta ned och vara tysta, och sedan ska vi se till att själva göra uträkningarna.

Det har diskuterats i ganska många år hur man ska kunna hitta bra, nedgrävda parkeringsgarage i den här staden för att slippa bilparkering i ytläge. Egentligen handlar diskussionen minimalt om Nobel Center. Förslaget handlar om att få fler garageplatser som en konsekvens av att 234 parkeringsplatser försvinner från A-läget med sjöutsikt, som uppenbarligen Åke Askensten med flera tycker är mycket värt att bevara. Jag har inte hört något förslag från Åke Askensten om att ta bort 234 parkeringsplatser med sjöutsikt, men det är väl uppenbarligen så att vi får se ett sådant förslag nu då.

Anförande nr 153

Å k e A s k e n s t e n (MP): Nej, jag är väl den sista som skulle tycka att Joakim Larsson skulle sitta ned och vara tyst. Han är faktiskt en ganska frisk fläkt i den här församlingen oavsett om han sitter i majoritet eller i opposition. Det är bra att vi har någon att debattera med på det sätt som du vill föra debatterna.

Men matematiken går inte hem här. Det är 4 800 eller 5 000 det handlar om, och så är det de här 200. Vad är problemet när vi har ett sådant överskott på parkeringsplatser? Jag tror att du får ta fram räknemaskinen en gång till.

Anförande nr 154

Björn Ljung (L): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Har ni sett att två av orden i den här rubriken är Nobel Center, och så handlar det om parkeringslösningar till Nobel Center som om det på något sätt var klart att det skulle byggas? Det är det ju inte alls.

Ska man fundera på parkeringslösningar och parkeringshus ska man tänka på vilka arkeologiska konsekvenser det får liksom hela det här önskebygget som många vill ha. Vi kan bara konstatera att när man börjar gräva i detta kommer man så småningom fram till platsen där Vasa byggdes. Då blir det en diskussion i Sverige huruvida byggnadsplatsen för ett av världens mest kända, kanske världens mest kända, skepp ska ödeläggas och man ska ställa ett onödigt stort Nobel Center ovanpå det.

Vi kommer att få många diskussioner om det här. Det kan jag lova. Och jag kan lova er en sak. Jag ska bidra allt vad jag kan till att de här diskussionerna hålls vid liv och lägga på vedträn på elden så att den diskussion som vi har just nu om en parkeringslösning blir helt obsolet.

Därmed inte sagt att de här 234 parkeringsplatserna invid tullhuset, som en del som förespråkar Nobel Center vill riva – det ska självfallet inte rivas – inte kan användas på ett annat sätt. En utmärkt lösning är nämligen att integrera Nobelhuset med det nya, restaurerade och utbyggda Nationalmuseum. Vilken häftig museilösning det skulle bli. Man går in på ett ställe i en gammal byggnad, och man kan komma ut i Sveriges nationalmuseum. Det vore ett Nobels museum som gav någonting riktigt extra till staden.

Ordförande, fullmäktige och åhörare! Egentligen är motionen helt obsolet. Trafikborgarrådet kunde antytt någonting sådant i sitt svar, men eftersom trafikborgarrådet är mycket seriöst i sin ämbetsmannautövning är också motionen mycket seriöst behandlad. Jag hade nog frestats att vara lite mer raljerande i detta svar.

Därför yrkar jag bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 155

Borgarrådet Brinck (M): Hoppet är ju det sista som överger människan. Men nu är det faktiskt så att vi har fattat beslut om Nobel Center. En del oss tycker att det var fel beslut, och majoritet i den här församlingen tycker att det var rätt beslut.

Man kan hitta mycket när man sätter spaden i jorden. Jag är uppvuxen i Lund där man inte kan sätta spaden i jorden utan att hitta minst ett kloster från 1100-talet. Det är bekymmersamt, och det får man ta ställning till då. Man kan hitta det varv där Vasa byggdes och man kan hitta guld. Vad vet jag? Det är ett problem som vi ständigt riskerar att ställas inför när vi bygger på områden där det har byggts tidigare.

Att låta det vara ett bärande argument mot att titta på det här tycker jag faktiskt är rätt svagt.

Anförande nr 156

Björn Ljung (L): Herr ordförande! Jag ska inte behöva berätta för dig hur lagarna fungerar i Sverige, borgarrådet Brinck. Det är en ganska lång process där också detta ärende ska domstolsprövas. Jag utgår ifrån att borgarrådet Brinck inte säger att ett beslut är fattat förrän den medborgerliga möjligheten via PBL och annat också är uttömd, det vill säga att domstolarna har sagt sitt. Det tror jag att borgarrådet Brinck också har respekt för.

Därför kan man från min utgångspunkt konstatera att motionen är obsolet. Jag vill också varmt argumentera för att om vi får en möjlighet att få ett varv där Vasa byggdes ska vi ta till vara den och göra ett maritimt museum av det.

Bifall till Liberalernas reservation!

Anförande nr 157

Patrik Silverudd (L): Herr ordförande, fullmäktige och ledamöter! Jag tycker att det är roligt att både Björn Ljung och Cecilia Brinck nämner Vasa. Det är kanske ett av världens största och dyraste monument över dålig offentlig planering. Det är inte världens förnämsta krigsskepp som är uppgrävt, utan det är ju ett stort misstag som sjönk när det sjösattes.

Därmed inte sagt att Nobel Center är vår tids Vasaskepp, men jag kan inte påstå att det känns helt tipptopp. Annars kan man sammanfatta Blasieholmssoppan med orden ”finn fem fel”, även kallat Nobel Center. Det är ohyggligt fult, särskilt på den här platsen. Fel två, tre och fyra, mina vänner, handlar om tre intressanta byggnader som antingen tvingas flytta eller rivas, och till sist sticker kostnaderna för staden också iväg som för så mycket annat när den nuvarande majoriteten är med och finansierar byggen i staden. Om Cecilias spådom att man kanske skulle kunna hitta guld på platsen skulle slå in skulle det möjligen underlätta saken. Vad vet jag?

Mina vänner! Sammantaget: Om Nobel Center, vilket Gud och förhoppningsvis en annan majoritet tycker efter nästa val, trots allt ska byggas behöver man göra ett omtag när det gäller trafiksituationen. Den kommer att bli svår. Även om biltrafiken minskas med 30 procent i den här staden kommer trafiken att bli väldigt tuff här.

Majoriteten konstaterar att det finns närmare 5 000 parkeringsplatser inom en kilometer från platsen. Då når man Hötorget, Tegelbacken och Karlaplan. Det är ett ganska långt avstånd om tänker sig att man ska parkera någonstans och förflytta sig gångledes. Det är inte alla som har en cykel i bagageluckan, och det är inte alla som åker bil för sitt höga nöjes skull.

Med det sagt, herr ordförande, yrkar jag bifall till Liberalernas förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 158

Havval Murad (MP): Ordförande! Vi ska försöka få vissa saker rätt i den här diskussionen. Sedan ska vi försöka prata lite om motionen också.

Parkeringsvåningarna under Nobel Center försvann inte på grund av att byggnaden krymptes eller sänktes, utan de försvann av olika anledningar, bland annat på grund av att det fanns en stor säkerhetsrisk med att ha en parkering under ett sådant viktigt hus. Det finns geotekniska svårigheter. Det finns geotekniska utredningar som jag utgår ifrån att motionärerna har läst och är väl införstådda med. Det finns kulturhistoriska värden som Björn Ljung också har tagit upp här. De försvann också för att våra tjänstemän och experter bedömer att det finns tillräckligt många parkeringar i området runt omkring. Det var därför de försvann. De behövs inte.

Låt oss gå tillbaka till motionen. Inom en kilometer finns det 5 000 parkeringsplatser. Vi kan minska den där kilometer till 500 meter, och det finns fortfarande 2 000 parkeringsplatser i närheten. Flera remissinstanser lyfter återkommande vikten av att biltrafiken till området begränsas för att säkerställa tillgänglighet för personer med funktionshinder, så att de som verkligen behöver komma fram till byggnaden med bil kan göra det i stället för alla andra som bara ska köra dit för att det är lite kul. Det handlar också om fotgängare, cyklister och allmänna besökare på ön. Stadsdelsnämnden säger själv att de inte vill ha flera parkeringar. Det behövs inte där. Det säger även stadens tjänstemän på trafikkontoret. De är våra experter, och dem vill Moderaterna inte lyssna på. De fortsätter i stället att skriva motioner för bilister av rent ideologisk envishet. Det är tråkig politik att föra.

Låt oss blicka framåt nu. Det finns kollektivtrafik i närheten. Man kan ta sig till den här platsen på många sätt. Man behöver inte göra det med bil.

Anförande nr 159

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag vill tacka för en synnerligen konstig debatt. Det var några timida försök att prata om motionen. Jag får skylla mig själv. Cecilia och jag har skrivit en motion med en rubrik som möjligen för tankarna till annat än parkeringar. Man jag kan konstatera att den trafikutredning som lämnades in till staden efter det att motionen skrevs visar ett ganska minimalt flöde av bilar till följd av Nobel Center. Ni får väl lägga krutet på de meningar i motionen som tar upp det faktiska problemet, nämligen att det finns 130 parkeringar som har långa köer till förhyrning och ytterligare ett hundratal parkeringar som finns där i dagsläget för de verksamheter som redan i dag finns i området, vilket innebär att det kommer att bli ett underskott. Det var utgångspunkten i motionen.

Vi har fått en remissdraging som påvisar ett antal parkeringsplatser i området. Nu är inte alla av de här 5 000 platserna inom en kilometers radie tomma. Men det faktum att man ändå har tagit upp ett antal platser som går att utnyttja tycker jag var mycket positivt, vilket jag också inledde denna debatt med att säga. Jag tycker fortfarande att det var ett trevligt svar jag fick. Sedan blev debatten som den blev.

Jag kan konstatera en sak, nämligen att 1 procent bilar till Nobel Center innebär 54 procent gående, 40 procent som åker kollektivtrafik och sedan är det 5 procent som förväntas cykla till området. Slut på den informationen, men den var väldigt intressant.

Medan Vänsterpartiet bubblar om att detta är konspiration från vår sida – det här handlar egentligen om att vi vill öka flödet av bilar till innerstaden och att allt annat är en lögn – kan vi andra konstatera att vi inte riktigt ser på trafikutvecklingen på det

sättet. Vi kan konstatera att de 234 parkeringsplatser som ligger i detta A-läge med sjöutsikt kommer att fortsätta göra det om Rikard får bestämma. Det kommer att vara fina parkeringsplatser med vacker utsikt. Men vi andra tycker kanske att bilarna hör hemma under jord i den mån det är möjligt. Jag tycker fortfarande att det vore intressant att utreda om det är möjligt att få fler garage i den här staden, för jag tycker att bilarna hemma i garage när de ska stå parkerade så att gatorna i stället kan användas av flanörerna i staden.

Tack för en märklig debatt!

Anförande nr 160

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Tack själv för en märklig motion! Jag tycker såklart inte alls att det ska vara en parkeringsplats med sjöutsikt för 200 bilar. Jag tycker att det är ett långvarigt resursslöseri med en av stadens vackraste platser. Jag misstänker, utan att vara helt insatt i hela historien, att den här platsen har hållits för något slags märkesbyggnad, och därför har man tillåtit parkering där under alla dessa år. Det är naturligtvis vansinnigt, och det borde inte vara så enligt min uppfattning. Det skulle kunna vara en park eller en märkesbyggnad, men precis som Liberalerna var vi skeptiska till den slutgiltiga utformningen av Nobelhuset.

Jag vill bara understryka att min inledning var relevant därför att, som jag sade, om man vill minska bilismen i staden och tar klimatmålen på allvar får det praktiska konsekvenser, och det här är en: Inga parkeringshus på Blasieholmen eller i Gamla stan.

Anförande nr 161

Borgarrådet L a r s s o n (M): Man blev inte mycket klokare av det där, men ett förslag till Vänsterpartiet är då att ni sätter er ned och funderar ut de här kloka förslagen ni har när det gäller Blasieholmen och någon gång får ned dem på papper. Sedan skriver ni att ni vill ha en park där eller någonting annat. Det är ett förslag. Eller också kan ni föreslå att man stänger alla garage i staden så att man får bort bilarna från innerstaden. Hitta på någonting som följer den linje som du nu debatterar efter!

§ 18 Begravningsavgiften (Utl. 2016:148)

Anförande nr 162

Borgarrådet E d h o l m (L): Herr ordförande! Det här kan tyckas vara en fråga som är överspelad, men jag tror tyvärr inte att den är det. Den berör begravningsavgiften i Stockholm.

Jag skulle vilja börja med att ge borgarrådet Daniel Helldén, som inte bara är trafikborgarråd i Stockholm utan också ansvarigt borgarråd för begravningsväsendet i Stockholm, en eloge för det arbete som han har lagt ned för att spara pengar åt skattebetalarna i Stockholm. Han har nämligen lyckats övertyga regeringen om att Stockholms stad även fortsättningsvis ska stå utanför den gemensamma begravningsavgiften i Sverige.

Bakgrunden till detta är att Stockholm och Tranås är de enda kommuner i Sverige som är ansvariga för begravningsväsendet. I övriga Sverige är det Svenska kyrkan som är det alldeles oavsett om man är medlem eller inte. Det här är ett synnerligen odemokratiskt system. Vi som inte är medlemmar i Svenska kyrkan kan inte påverka det över huvud taget. Det är också ett mycket ineffektivt system. Alla andra begravningsavgifter är mycket högre än den i Stockholm.

Hade vi tvingats in i det här systemet hade det i första steget inneburit en skattehöjning på 15 öre, och man vet inte hur mycket det skulle innebära i andra steget. Till skillnad från all annan kommunal verksamhet där medborgarna kan ha inflytande bygger det här systemet på att församlingarna meddelar in till Kommerskollegium vad kostnaderna för begravningsväsendet är, och sedan är det bara att ta ut de avgifterna. Det finns inga som helst incitament i det här systemet för att rationalisera och göra verksamheten mer effektiv.

Jag är mycket glad över att Stockholms stad slapp vara med i detta helt bedrövliga system som kostar många kronor i övriga landet för en verksamhet som man inte sköter på ett effektivt sätt och som dessutom inte är övervakad på ett korrekt sätt så som andra kommunala och statliga verksamheter är. De som länsstyrelsen utser för att göra detta jobb har väldigt lite resurser till sitt förfogande.

Men när jag har sagt allt detta vill jag också påpeka att hotet mot Stockholms stads begravningsväsen faktiskt kvarstår. Kulturministern har sagt att Stockholm slipper vara med för denna gång, men vem vet hur det går senare? Jag inser att det är en del som tycker att det här är lite lustigt, men det kommer att kosta Stockholms stad stora skattepengar om det här inte stoppas på allvar. Jag vill verkligen vädja till den här församlingen att ta denna fråga på stort allvar.

Anförande nr 163

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Tack för att du uppskattar det arbete som vi har gjort i den här frågan, Lotta Edholm. Jag instämmer i mycket av det du säger. Det skulle vara otroligt problematiskt om vi införlivades i det här nationella systemet som egentligen är Svenska kyrkans begravningsystem. I dag är Stockholm och Tranås de enda kommuner som utövar begravningsverksamhet och har egna begravningsplatser, och så ska vi fortsätta att ha det. Vår kommunala verksamhet bedrivs på ett fantastiskt sätt av kyrkogårdsförvaltningen. Den är

kostnadseffektiv. Vi har otroligt fina begravningsplatser. Den verksamheten ska fortsätta att vara i kommunal regi, och vi ska ha kontroll över utgifterna.

Hade det förslag som fanns gått igenom hade det, som Lotta sade, inneburit en skattehöjning på 15 öre rakt av utan att vi skulle få någonting för det. Det hade varit otroligt märkligt. Kultur- och demokratiministern har vänligen sett till att Stockholm slipper detta system. Jag kan inte gå i god för att det gäller i alla evighet, men de signaler jag har fått är att vi kommer att slippa införlivas i Svenska kyrkans system.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 164

Borgarrådet E d h o l m (L): Herr ordförande! Slarvigt nog glömde jag att yrka bifall till reservationen från Moderaterna och Liberalerna i kommunstyrelsen, så det gör jag alltså nu.

§ 19 Bättre ta tillvara döda ytor - så kallade wasted spaces, i staden (Utl. 2016:149)

Anförande nr 165

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Centerpartiet har som ambition att vara idémotorn som driver utvecklingen i Stockholm för att skapa en grönare och skönare stad. Vi vill hitta de enkla sätten för privatpersoner, företagare och andra att vara med och skapa en mer kreativ och levande stad. I det här ärendet tycker jag att det blir väldigt tydligt vilka vi är som väljer att se lösningar och vilka som väljer att se problemen. Centerpartiet menar att vi måste hitta nya sätt att nyttja stadens tomma ytor på ett enklare och billigare sätt. Ni i majoriteten hänvisar helt enkelt bara till de reviderade taxorna för markupplåtelse. Men ni har totalt missuppfattat vad som skapar ett levande stadsliv. Nåde den som gör reklam eller vill sälja någonting på gemensamma platser! Nej, där går gränsen för er i majoriteten.

Nu kommer säkert Daniel Helldén att komma upp här och säga att det går jättebra att ansöka om markupplåtelse för försäljning i enlighet med de nya taxorna och att det funkar jättebra. Men då blir hänvisningen till de reviderade taxorna än mer tomt prat. Man har helt enkelt inte förstått intentionen i motionen. Det handlar om att tillgängliggöra och upplåta platser som i dag står helt tomma. Om vi kan liva upp de här platserna kan vi skapa en både tryggare och trevligare stad. Vi är inte rädda för kommers och försäljning, tvärtom. Låt den som har en idé förverkliga den genom att testa den på en plats som ändå inte används. Kanske kan det bidra med ett nytt jobb. Kanske kan det bidra med nya skatteintäkter. Förhoppningsvis kommer det att bidra till en mer levande stad.

Ni säger att ni ser positivt på förslagen, men konstaterar att liknande insatser har testats förut från exploateringskontoret men inte gett några stora effekter. Men låt oss då prova förslagen i motionen! Därför vill jag yrka bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen och bifall till motionen.

Anförande nr 166

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Jag tänkte bara fråga dig, Karin: Vilka platser är det du tänker dig, där det ska vara helt fritt för olika typer av kommersiell eller kulturell verksamhet eller vad det nu är?

Anförande nr 167

K a r i n E r n l u n d (C): Det finns ganska många platser i staden som i dag står tomma men där det redan finns planer på att man ska göra saker. Ett exempel är Liljeholmshamnen, där det finns planer på att bygga bostäder men där planerna ligger väldigt långt fram i tiden. Där skulle man kunna upplåta ytan till kommersiella krafter eller till kulturutövare i väntan på annat. Förslaget är att göra det helt avgiftsfritt för till exempel kulturaktiviteter, men att kunna ta ut en lite lägre avgift om det handlar om försäljning.

Anförande nr 168

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det här med upplåtelseavgifter och vad man får göra och så vidare är inte superenkelt. Precis som Karin säger har vi ändrat taxsystemen och gjort det lättare att ha verksamheter som till exempel inte har några kommersiella inslag. Där finns det nu regler om avgiftsfrihet. Är det så att man ska ha verksamhet

som man tar betalt för eller någon annan verksamhet med kommersiellt inslag utgår vi i det ändrade systemet från platsens attraktivitet. Skulle man tidigare göra något i innerstaden var det samma kostnad vad tusan det än var, oavsett om det var i Kungsträdgården, under Liljeholmsbron eller någon annanstans. I dag väger man det där olika, så att det är mycket billigare att ta en plats som är mindre attraktiv eller som är bortglömd – i och för sig finns det inte så många bortglömda platser. Men när vi gör det här måste det finnas en objektivitet i det, så att likställighetsprincipen följs. Detta måste vara reglerat i upplåtelsetaxesystemet – vi kan inte hur som helst släppa en plats till någon som tar betalt, säljer saker eller vill göra reklam för sig själv, framför allt inte i innerstaden, för det blir orättvist.

Sedan vet vi att delar av de här taxorna är trubbiga. Vi har flera gånger diskuterat taxesystemet i trafiknämnden, bland annat beträffande Enskedespelen. Vi har också haft Quarnevalen, där nämnden valde att göra på ett annat sätt. Vi kommer att revidera taxan på så sätt att de här verksamheterna, som bryter av från det gängse mönstret, får en tydlig markering i taxesystemet, så att alla vet vad som gäller. Det är så vi har löst det.

Jag tycker att den idé och den ambitionsnivå som Karin har, att släppa alla så kallade ”wasted spaces” fria för all typ av verksamhet, är god. Men det är inte så enkelt. Vi kan inte bedriva den kommunala verksamheten på det sättet. Vi måste hitta ramarna för det. Sedan kan stockholmarna göra vad de vill inom de ramarna – tyvärr. Därför kan man i dag roa sig med att till exempel hyra en parkeringsplats för 900 kronor i månaden och göra en park där. Det tycker jag är alldeles utmärkt.

Anförande nr 169

K a r i n E r n l u n d (C): Jag tycker också att det är alldeles utmärkt att man kan hyra parkeringsplatser för att göra annat än att parkera sin bil.

Men det är klart att det finns platser. Du säger att det inte finns några sådana här platser i staden, Daniel. Det finns många sådana platser i staden. Det kanske inte finns så många platser i innerstaden, men förslaget i motionen är att varje stadsdelsnämnd ska göra en inventering och hitta de här döda ytorna som kan livas upp. Vi väljer att se detta som ett sätt att skapa möjligheter för kulturutövare, föreningar eller entreprenörer som vill göra någonting att testa sin verksamhet på platser som ändå inte utnyttjas. Samtidigt är det också ett förslag som gör att staden blir både trevligare och tryggare. Ni hänvisar hela tiden till de reviderade taxorna, men det finns stora problem, som du själv tog upp. Vi har sett gång på gång att nämnden har fått gå in och fatta extraordinära beslut när det gällt till exempel Enskedespelen och studenternas Quarnevalen. Att hänvisa till att det här redan finns och att det fungerar bra duger helt enkelt inte. Jag vill fortfarande yrka bifall till min motion och till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 170

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När vi nu kommer att göra vissa revideringar av upplåtelsetaxan föreslår jag helt enkelt att vi allihop i trafiknämnden sätter oss ned för ett brainstormmöte. Då kanske vi hittar de där regelverken som gör att vi kan öppna även för det som du pratar om, Karin – kanske inte så fritt som du tänker dig, men man kan hitta ramar som gör att det blir extremt billigt på platser som inte är riktigt användbara och där det kommersiella inslaget möjligen är minimalt. Att

släppa det helt kan man nog inte göra, men jag tror att vi gemensamt kan hitta nya kreativa lösningar, och det märker vi när vi jobbar i trafiknämnden. Vi är ju framåtsyftande och ändrar reglerna allteftersom.

Anförande nr 171

K a r i n E r n l u n d (C): Jag kommer definitivt när jag får en sådan inbjudan. Och jag kommer att fortsätta att driva linjen att vi inte ska vara rädda för reklam och försäljning, för det bidrar till ett mer levande stadsliv om vi vågar släppa till duktiga småföretagare som vill göra någonting trevligt i staden. Där tror jag att ni har den allra största läxan att göra.

Anförande nr 172

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande och fullmäktige! Jag vill för Moderaternas del säga att vi naturligtvis också gärna deltar i en sådan diskussion. Det skulle vi givetvis kunna vinna rätt mycket på. För ordningens skull vill jag också yrka bifall till reservationen i kommunstyrelsen.

§ 20 Återta diplomatparkeringar vid obetalda böter (Utl. 2016:150)

Anförande nr 173

Borgarrådet E d h o l m (L): Turkiet, Azerbajdzjan och Ryssland är tre länder som förknippas med många olika saker, just nu tyvärr mest med elände. Det är länder som förtrycker sina medborgare och gör allt för att förkväva friheten. Och det är faktiskt också så att det är de tre länder som aldrig betalar sina parkeringsböter i Stockholms stad. Jag tycker att detta är dåligt. Staden upplåter parkeringsplatser utanför ambassaderna. Självklart är det så att en och annan av oss ibland parkerar fel. Det har jag också gjort. Men naturligtvis ska man betala sina böter. Det tycker dock inte Turkiet, Azerbajdzjan och Ryssland att man behöver göra, och det kan de ju ha rätt i, eftersom det inte finns några som helst sanktioner om man inte betalar.

Då finns det naturligtvis en möjlighet för staden att säga: Betalar ni inte era böter tar vi helt enkelt bort parkeringsplatserna utanför de här beskickningarna. Det är fullt möjligt att göra. Enligt gällande lagstiftning finns det en möjlighet för Stockholms stad att upprätta de här parkeringsplatserna utanför beskickningarna, men självklart behöver vi inte göra det om vi inte vill. Det är ingen mänsklig rättighet att ha en parkeringsplats precis utanför porten om man inte gör rätt för sig.

Jag kan förstå stockholmare som blir rätt upprörda. Vi höjer parkeringsböterna. Vi ser till att flytta bilar som är felaktigt parkerade. Vi drar in på antalet parkeringsplatser, inte minst i några av de stadsdelar där de här ambassaderna och beskickningarna finns. Jag kan inte tycka annat än att vi måste statuera exempel. Det är inte rimligt att de här länderna år ut och år in kommer undan med detta och att vi bara säger: Vill ni inte betala slipper ni.

Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 174

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Diplomatparkeringar är inte någon helt enkel sak. Ibland brukar vi säga här att vi kanske inte ska prata om rikspolitik. Ibland pratar vi lite EU-politik också, men det hör inte riktigt hemma här. Detta är utrikespolitik, som ligger ytterligare en dimension utanför. Det är inte vår uppgift att hålla på och ge oss på utländska beskickningar. Det är UD och utrikesministern som ägnar sig åt sådana saker. Det skulle kunna bli ganska spännande förvecklingar om vi satte igång att göra sådana här saker.

Som Lotta Edholm säger ger oss trafikförordningen rätt att reservera tre parkeringsplatser per beskickning. Praxis är att man reserverar tre stycken. Skulle vi ta bort några skulle det innebära en ganska tydlig markering, ja. Men Stockholms stad ska inte ägna sig åt sådan verksamhet, utan det är UD som gör det.

Om man skulle ta bort de här parkeringsplatserna skulle det inte heller bli bättre. Jag tror inte att Azerbajdzjan, Turkiet eller Ryssland skulle parkera bättre om de blev av med sina handikapparkeringsplatser, höll jag på att säga – diplomatparkeringsplatser, menar jag. De skulle ju parkera ännu mer fel, och så skulle vi ha ännu mer parkeringsböter som vi inte fick in och mer problem med var de skulle stå. Förslaget är på så vis kontraproduktivt.

Något som också är intressant är att Ryssland faktiskt bara har *en* diplomatparkeringsplats, då de har så rysligt många parkeringsplatser inne på sitt ambassadområde. Det är andra ställen där de håller på och felparkerar, inte där uppe vid DN-skrapan.

Jag tror alltså inte på förslaget. Det är inte vi som ska ägna oss åt de här sakerna.

Som lite kuriosas kan jag nämna att jag förra veckan mottog en gåva från den nederländska ambassaden, som lämnade en av sina tre diplomatparkeringsplatser till staden och också skänkte en cykelparkeringsplats just där med ett stort fint ställ i den nederländska orangea färgen. Staden har nu hand om denna, och stockholmarna kan till sin stora glädje parkera sina cyklar nära Slussen. Vissa ambassader ger oss alltså saker, medan andra utnyttjar våra ytor utan att betala. Det får man leva med i en värld som inte är helt klockren.

Anförande nr 175

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag menar att vi inte alls behöver leva med det här om vi inte vill. Det är ingen mänsklig rättighet att ha en parkeringsplats utanför porten. Skälet till att de vill ha dessa parkeringsplatser just där är ju bekvämlighet – de vill inte bli våta om fötterna, de här azerbajdzjanerna. Men det är klart att vi kan säga: Ni får en parkeringsplats som ligger två kilometer bort – varsågoda! Då skapar vi naturligtvis problem och skickar åtminstone en signal om vad vi tycker om detta.

Det här handlar ju inte heller bara om parkeringsplatser, utan också om andra typer av trafikförseelser där UD inte gör någonting. Vi har haft problem med personer som kör rattfulla och utgör en stor fara för stockholmarna. Det är klart att vi ska använda de medel vi har för att se till att regelverk upprätthålls, även för utländska beskickningar.

Anförande nr 176

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller alla andra saker de gör – kör onyktra eller så – kan jag säga att alla diplomater har diplomatisk immunitet. Man kommer inte åt detta.

Men jag tror att det största problemet med förslaget som ni lägger fram är att det kommer att skapa mer problem, då de kommer att ställa sig på en massa andra tokiga platser, än mer än vad de gör i dag. Om det är så att de inte har de här tre platserna utanför ambassaden kanske det står andra bilar där. Då kommer de att ställa sig där det är stoppförbud, parkeringsförbud eller något annat, och så har vi än mer trafikproblem i den här staden. Jag skulle tippa att de ambassader eller ambassadtjänstemän som inte sköter sig kommer att ställa till det värre.

Jag tycker inte att det är ett bra förslag. Jag tycker att det är UD:s uppgift att ägna sig åt att jaga de här ambassaderna. Men jag förstår att det inte är lätt, för det är inte helt enkla länder att ha att göra med.

Anförande nr 177

J a n V a l e s k o g (S): Som sades här på slutet finns det många andra problem med en del av de här diplomatiska beskickningarna. Det är ett hus på Lidingö som ockuperas av ryssar, det körs på fyllan och det är allt möjligt som händer. Att

kommunen skulle ta det här ansvaret och jag tror jag inte är någon lösning. Det skulle försvåra relationerna med de här länderna. Jag tycker faktiskt att det är lite konstigt att Liberalerna ändå framhårdar i detta i sin reservation, fast de tydligt kan läsa i svaret, inte minst i den del som kommer från Utrikesdepartementet, att det inte är vare sig juridiskt möjligt eller politiskt lämpligt för en kommun att agera i sådana här frågor. Jag ser det som att Liberalerna gör detta mot bättre vetande, vilket är ganska trist.

Jag kan inte låta bli att citera för fullmäktige vad Utrikesdepartementet skriver: "Motionens förslag skulle innebära att kommunen skulle få en roll som utdelare av sanktioner till de utländska beskickningarna, vilket är en roll som kommunen inte bör ha. Bestämmelsen i trafikförordningen kan inte vara avsedd att utnyttjas på detta sätt. Det finns heller inget som talar för att en minskning av reserverade parkeringsplatser i Stockholms stad skulle öka betalningsviljan. Förslaget skulle snarare riskera att få motsatt effekt, nämligen ett ökat antal felparkerade diplomatbilar på andra utrymmen som exempelvis gator och trottoarer."

Nu finns det kanske en och annan här som skulle kunna tänka sig att se Lotta Edholm som parkeringsvakt jagandes ryska och turkiska diplomater. Men jag tycker trots allt att Lotta Edholm gör betydligt större nytta här i Stadshuset. Hon kanske inte skulle ha skrivit en sådan här motion. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 178

Borgarrådet E d h o l m (L): Med respekt för Utrikesdepartementet tror jag faktiskt att de har ganska lite kunskap om vilka effekter våra trafikregler här i Stockholm får. Vi tror ju i alla andra sammanhang att höjda böter leder till att människor skärper sig.

Det är självklart jättebra bara att vi har den här debatten, för den gör att vi ytterligare skämmer ut Ryssland, Azerbajdzjan och Turkiet, som vägrar att betala sina parkeringsböter. Det är klart att UD inte vill ha det här problemet på halsen. Men Stockholms stad har faktiskt åsikter om sin egen mark. Vi har åsikter om vilka som ska få parkera där, och vi har åsikter om att man ska betala sina böter. Det kräver vi av alla andra i den här staden, och jag tycker att vi ska kräva det även av våra utländska beskickningar.

Anförande nr 179

J a n V a l e s k o g (S): Om vi skulle ha en arbetsfördelning där landets kommuner skulle börja agera mot utländska beskickningar, utländska diplomater eller vad det nu må vara skulle det bli ganska kaotiskt, tror jag. Jag vill återigen påminna om fastigheten på Lidingö, som fastighetsägaren inte ens kan stänga av vattnet till, fast man bor där och håller till där olovandes. Det är fråga om diplomati. Det är helt andra frågor. Jag antar att era partivänner i riksdagen också anser att det är Utrikesdepartementet, regeringen och ytterst riksdagen som ska hantera de här frågorna, inte Stockholms stad.

Anförande nr 180

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Vi har tagit upp den här frågan på någon tidigare frågestund. Jag tror också att vi lade en skrivelse i trafiknämnden, och det var ungefär samma goddag yxskaft-svar från majoriteten då.

Att UD används som expert när det gäller trafikpolitiska åtgärder är rätt häpnadsväckande. Det är nog första gången jag har hört det. Och det är inte så att man ens försöker sig på några expertutlåtanden, utan man ger sig på lite lattjo-lajbangissningar.

Norrmalms, Södermalms och Östermalms stadsdelsnämnder tycker däremot alla att det vore en bra idé att göra en markering mot länder som inte sköter sig. Det är de stadsdelar där man har de här beskickningarna. Jag vågar inte säga exakt var allihop finns.

Men jag måste också säga att det finns en del i utlåtandet från trafikborgarrådet som lyder: ”Staden ställer sig därför bakom stadsledningskontorets förslag att till exempel låta trafiknämnden utreda möjligheten att i samråd med Utrikesdepartementet vända sig till de aktuella beskickningarna med vädjan om betalning eller en eventuell överenskommelse om en betalningsplan.” Betalningsplan – det låter ungefär som att någon av dem inte skulle ha råd att betala. Jag tycker faktiskt att det här hör till de flataste skrivningar jag någonsin har sett i den här staden. Jag kan mycket väl tänka mig att man har använt sig av Utrikesdepartementet som skrivhjälp i den här frågan. Det är dock inte ett tydligt och rakt hanterande.

Jag undrar också om trafikborgarrådet möjligen har en aning om det dagsaktuella läget. Har det blivit bättre eller sämre, eller är det samma visa som tidigare? Jag misstänker dock att varken Turkiet, Azerbajdzjan eller Ryssland har gjort rätt för sig under den här tiden. Vi kan ju i alla fall återupprepa gång på gång att de faktiskt inte sköter sig. Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till Liberalernas motion.

Anförande nr 181

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det dagsaktuella läget har jag inga uppgifter om.

Det låter lite grann på Patrik Silverudd som att vi skulle behöva ta i med hårdhandskarna. Vi har ju numera militär på Gotland, så det är möjligt att vi har lite att trycka emot med, om det är så att vi ska ta i – pansarvagnar, lite flyg och annat, om det är den nivån vi ska lägga oss på.

Betalningsplaner är väl ett civiliserat sätt att säga till dem att de får skärpa sig och se till att betala. Själva relationerna med andra länder låter vi UD vara experter på. Jag tror inte att UD är experter på trafikfrågor. Någon susning har de väl, men det är vi som kan trafikfrågorna i Stockholm. Relationen till andra länder, hur man diskuterar med ambassadörer och så vidare, tycker jag dock är deras uppgift. De kan detta, och det är de som ska hålla på med det, inte vi.

Anförande nr 182

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Men Daniel, nu pratar du om att gå från att inte göra någonting alls, vilket är det ni säger, till att sätta in pansartrupper. Vi ska till exempel utreda möjligheten att eventuellt kanske i samråd med Utrikesdepartementet kanske möjligen ställa en fråga – förlåt, en vädjan var det! Ni ska inte ens fråga dem – Kan ni inte betala? – nej, vi ska komma med en stilla vädjan om att de möjligen ska betala. Och har ni det svårt kan ni få en avbetalningsplan, läggs det till. Att jämföra detta med att jag skulle vilja ha pansartrupper är lite fänigt, Daniel. Det här handlar trots allt om att vi tycker att de som inte gör rätt för sig baske mig inte ska ha

rättigheter som ingen annan har, nämligen tillgång till något slags fri parkering. Det är inte rättvist mot stockholmarna, och det är inte rättvist mot stadsdelsnämnderna, som uppenbarligen också tycker att det här är ett problem.

Anförande nr 183

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag måste fråga motionärerna, som påstår att svaret är svepande och raljant: Vad tror ni händer om man plockar bort de här parkeringsplatserna? Det är nämligen så att en förutsättning för det sanktionssystem vi har när det gäller felparkeringsavgifter och obetalda parkeringsavgifter är att det finns ett rättssystem som kan driva in pengarna. Människor som omfattas av diplomatisk immunitet i enlighet med Wienkonventionen kan man inte driva in pengar från. Därför funkade inte ekonomiska styrmedel.

Ibland är det så i livet att man iakttar fenomen som är beklagliga och tråkiga men som vi inte kan göra någonting åt. Jag tror att detta är ett sådant fenomen. Det finns för det första ingenting som tyder på att de tre länder vi har nämnt – det finns andra – kommer att börja betala för andra parkeringsplatser om de inte kan nyttja de parkeringsplatser som har anvisats till dem. Det här är för det andra inte på något vis ett problem som är unikt för Stockholm. Det finns i alla städer där det finns en omfattande diplomatisk närvaro, och det är nästan alltid samma länder. De struntar i att betala, och de kommer att fortsätta att strunta i att betala även om vi drar in de parkeringsplatser de har i omedelbar anslutning till sina beskickningar. Det är beklagligt, men det är inte vi som kan åtgärda detta. Kommuner sysslar enligt svensk grundlag inte med utrikespolitik. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 184

P a t r i k S i l v e r u d d (L): ”Staden ställer sig därför bakom stadsledningskontorets förslag att till exempel låta trafiknämnden utreda möjligheten att i samråd med Utrikesdepartementet vända sig till de aktuella beskickningarna med vädjan om betalning eller en eventuell överenskommelse om en betalningsplan.” Tycker du att det är tydlig och rak kommunikation? Tycker du att det är värdigt fullmäktige i Sveriges huvudstad att ägna sig åt sådana här fjomperier?

Jag vill också fråga: Om man utgår från att de här beskickningarna aldrig kommer att betala och att vi inte har några möjligheter att göra någonting alls, varför ska vi då över huvud taget ge dem böter? De behöver ju inte betala! Vi behöver inte ägna oss åt det. Vi kan strunta i det. Vi kan vädja till Utrikesdepartementet om att utreda möjligheten att införa egna parkeringsavgifter.

Anförande nr 185

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag tänker inte hålla någon lång föreläsning om Wienkonventionen, men en förutsättning för att den ska fungera, vilket den gör i de allra flesta fall, är att det med diplomatisk immunitet också följer ansvar, ett ansvar som nästan alla diplomater i världen tar på stort allvar. De betalar sina parkeringsböter. De utsätter sig inte för situationer där de kommer i konflikt med det mottagande landets rättssystem. Det finns till och med fall där diplomater har fått av avsäga sig sin diplomatiska immunitet för att på det sättet kunna ställas inför rätta. Det är det man får göra. Diplomatsk immunitet är en förutsättning för att diplomater ska kunna arbeta. Men den ställer också till problem.

Jag tycker också att detta är mesigt, Patrik. Jag tycker inte att det är optimalt. Jag hade önskat att vi kunnat göra mer. Men som jag ser det är alternativet till den skrivning du nu läste upp inte någonting kraftfullare, utan att vi inte skriver någonting alls. Vi kan nämligen inte göra mer än så här. Vi kan inte göra mer än att möjligen vädja: Betala era böter!

Jag har sagt det tidigare, men jag tycker att vi ska komma ihåg att de flesta faktiskt betalar.

Anförande nr 186

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande och fullmäktige! Lotta Edholm lyfter fram en fråga som har varit uppe tidigare. Vi kan till exempel i Svenska Dagbladet från den 17 augusti 2012 läsa en artikel med rubriken ”Diplomaterna stora p-botssyndare”. Där uttalar sig dåvarande stadsmiljöborgarrådet här i Stockholms stad, en centerpartist. Han säger: ”Det verkar som att vissa ambassader har satt detta i system. Kommunerna måste få ökade befogenheter, till exempel att kunna sätta klampar på bilarna eller bärga dem. Jag blir upprörd när jag hör detta” – det vill säga att man inte betalar sina p-böter och att man parkerar hur som helst. En moderat ledamot i trafik- och renhållningsnämnden säger: ”Vi måste se vilka möjligheter som finns att få till en ändring. Vi är inte nöjda.” Och så vidare.

Då är frågan: Vad har hänt under de här fem åren? Det vet inte jag. Jag är ny i branschen här. Men det verkar inte ha hänt speciellt mycket, eftersom problemet kvarstår. Då är det kanske så att man behöver göra mer. Lotta Edholm har kommit med sina förslag. Jag ska inte säga vare sig bu eller bä – jag kan inte den här frågan i detalj. Men frågan är om man verkligen har uttömt alla möjligheter. Cecilia Brinck tycks ju tro det. Det går inte att göra någonting åt detta över huvud taget, menar hon. Jag vet inte om det är en uppgivenhet som grundar sig på erfarenheter under till exempel de här fem åren eller om det bara är allmänt känslomässigt tyckande. Jag skulle gärna höra mer från Daniel Helldén – det efterfrågade även Patrik Silverudd. Det finns tydligen en parkeringsplats som Ryssland förfogar över. Var någonstans ligger den? Till exempel det skulle jag vilja veta. Jag skulle gärna vilja veta mer än vad jag vet i dag.

Anförande nr 187

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Diplomatparkeringsplatserna är ju placerade utanför ambassaderna. Det är det som är praxis. Den ryska ambassaden ligger på en tvärgata till Gjörwellsgatan. Jag vet inte vad den gata heter som går ned bredvid ambassadbyggnaden.

Under debatten har jag kommit på att det finns en sak vi skulle kunna göra. Vi skulle kunna göra alla gator runt ambassaderna till gågator. Vad tror ni om det?

Anförande nr 188

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande och ledamöter! Daniel Helldén tycker ju om gågator. Jag kan inte låta bli att nämna att jag är gågatuveteran. Biblioteksgatan blev gågata i mitten av 60-talet under stor baluns. Grodan Boll var där. Plåt-Niklas var där. Ballonger var där. Jag fick en ballong av Plåt-Niklas. Jag kanske kan vara med och göra gågator av de här gatorna. Jag är som sagt gågatuveteran.

§ 21 Feriejobb för ungdomar (Utl. 2016:165)

Anförande nr 189

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! När Alliansen tog initiativ till att på bred front introducera sommarjobb för ungdomar i Stockholms stad som inte kunde fixa det på egen hand var det ett sätt att se till att alla ungdomar kunde få sommarjobb – inte bara de som hade kontakter, utan alla. Det här föll väldigt väl ut.

Under årens lopp har sedan det här byggts ut. Tyvärr kom Sweco förra året med en ganska stor rapport som visade att verksamhetens nuvarande volym har lett till ganska stora problem. Det är till exempel ungefär bara hälften av alla dem som tillfrågats av de ungdomar som fått sommarjobb som säger att jobben har varit meningsfulla. Flera av oss har nog exempelvis blivit kontaktade av ungdomar som under sommaren deltagit i olika projekt för att göra något slags utredningar och så vidare, sådant som egentligen inte är riktiga jobb utan något helt annat. Man kan tycka att det inte spelar så himla stor roll om det är riktiga jobb eller inte, men jag tror att det gör det. Om hälften av ungdomarna upplever att det inte är meningsfulla aktiviteter eller riktiga jobb som de utför och får betalt för tror jag att vi har ett problem.

Men det största problemet med de stora volymerna är att de också har lett till att möjligheten att få sommarjobb faktiskt har försämrats för en del av de ungdomar som verkligen behöver sommarjobben som allra mest, de ungdomar som har olika typer av funktionsnedsättningar. Hur bra vi än tycker om de här sommarjobben måste vi se till att varje sommarjobb är vettig verksamhet. Det är inte rimligt att varannan ungdom tycker att det här inte är meningsfulla aktiviteter. Det är inte rimligt att de ungdomar som behöver de här jobben som allra mest faktiskt inte får dem. Jag tror att vi måste se verkligheten i vitögat och inse att det finns en del utträngningsmekanismer i det system som vi har skapat. Därmed yrkar jag bifall till reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 190

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Lotta Edholm! Jag är på sätt och vis glad över den här motionen, eftersom den ger en möjlighet att diskutera en väldigt viktig fråga, som jag ser det. Däremot tycker jag att det är lite beklagligt att du inleder en så viktig debatt med att fara med osanning. Du säger att hälften inte upplever sina jobb som meningsfulla. Det är direkt osant. Om man tar med dem som tycker att jobben endast delvis varit meningsfulla kommer man i närheten av hälften. Att ha den ingången i debatten tycker jag helt enkelt försämrar hela debatten. Det är samma sak vad gäller försämringar för ungdomar som har funktionsnedsättning. Ungdomar med funktionsnedsättning är en del av den prioriterade gruppen. I den prioriterade gruppen erbjöds alla sökande sommarjobb. I slutändan föll några bort, oftast på grund av egna preferenser, och ändå var det 98,5 procent som i slutändan hade ett jobb. Jag tycker att vi åtminstone kan hålla oss till fakta i den här debatten för att få den meningsfull.

Anförande nr 191

Borgarrådet E d h o l m (L): Fakta är ändå att det är många – ungefär hälften – som upplever att det inte är tillräckligt meningsfulla arbetsuppgifter. Jag tycker att det är allvarligt, allra helst som det finns mängder av arbetsuppgifter som faktiskt skulle

behöva bli utträttade, vilket jag tror att de flesta stockholmare skriver under på. Vi behöver ha ungdomar som städar våra parker, hjälper till i äldreomsorgen och städar bort allt det klotter som nu växer i vår stad. Vi måste se till att rikta insatserna så att de här jobben faktiskt blir meningsfulla. Jag kan inte förstå hur man kan slå sig till ro med att ungefär hälften inte tycker att det här är tillräckligt bra jobb. Jag tycker att det är dåligt.

Anförande nr 192

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Fru ordförande! Det är viktigt att Stockholms ungdomar får meningsfull sysselsättning som ger dem nya erfarenheter och lärdomar som de kan bära med sig resten av livet. Första jobbet är alltid lite speciellt, liksom sommarjobben. Jag minns än i dag mitt första sommarjobb på ett av kommunens äldreboenden, där jag fäste mig vid de äldre och kände att just jag behövdes för de äldres välmående. Jag trivdes så bra att jag stannade kvar gratis i några dagar efter att jobbperioden hade avslutats. Jag vill att fler ska känna samma meningsfullhet och engagemang för det de gör. Det är redan från det första jobbet som jag har burit med mig vikten av att gilla det jag gör och göra det jag gillar och det som känns meningsfullt. Därför är det inte antalet jobb utan innehållet i dem som är det viktiga. Feriejobben ska också gå till dem som har svårast att få ett jobb. Det hoppas jag att även majoriteten vill eftersträva, för det är där vi sår ett frö inför det framtida arbetslivet. Jag yrkar bifall till Moderaternas, Liberalernas och Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 193

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag skulle bara vilja fråga dig som representant för Kristdemokraterna, apropå en debatt tidigare i kväll, om du verkligen tycker att staden ska lägga sig i att just funktionsnedsatta får jobb. Ska vi styra det? Jag har lyssnat på din partikollega, som tycker att vi lägger oss i alldeles för mycket. Själv tycker jag att det är bra att sommarjobb riktas till personer med funktionsnedsättning, och precis som vi hörde Emilia säga har de också fått jobb. Men det är inte så jag uppfattar Kristdemokraternas hållning i frågan om politisk klåfingrighet med tanke på debatten tidigare i kväll.

Anförande nr 194

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Nej, Kristdemokraterna brukar inte gilla politisk klåfingrighet. Kristdemokraterna anser att politiken ska ge förutsättningar för människor att kunna få ett jobb och få ett liv där de kan lyckas. Det är det vi strävar efter här. Det är därför Alliansen införde feriejobben: för att de som är svagast och står längst ifrån arbetsmarknaden senare i livet ska kunna få en chans in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 195

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill först säga någonting om det här med satsningar på sommarjobben. Åren 2003–2006 gjordes den första stora satsningen på sommarjobb i Stockholm av det rödgröna styret. Den satsningen halverades sedan av Alliansen 2007. Som tur var tog Alliansen sedan sitt förnuft till fånga och ökade därefter successivt jobben för att göra sin största satsning 2014 – bra tajmning kanske. Efter valet 2014 har vi ökat satsningarna på sommarjobben för att vi tror att det är viktigt att se till att unga människor får chansen till första raden på sitt cv genom just ett sommarjobb. Vi har skapat fler sommarjobbsplatser än vad som

någonsin skedde under de år som Lotta Edholm hänvisade till i början. Under förra året erbjöds 10 000 unga stockholmare ett sommarjobb. Vi kunde erbjuda sommarjobb till alla som sökte inom den prioriterade målgruppen, men i slutändan var det som sagt 98,5 procent som valde att ta ett sommarjobb.

Att anpassa sommarjobben efter unga människors individuella förutsättningar är en jätteviktig fråga för oss, för det är ett sätt att få in en första fot på arbetsmarknaden. Genom att öka anslagen till framför allt stadsdelsförvaltningarna ser vi till att fler ungdomar får den här erfarenheten, i synnerhet de ungdomar som pekas ut som prioriterade. Vi har också sett till att det finns resurser till handledning, så att man kan ge extra stöd till de ungdomar som behöver det för att klara av det här sommarjobbet.

Som sagt är sommarjobbet många gånger den första kontakten med arbetslivet. Det är självklart viktigt att den kontakten också säger någonting om framtiden. Ambitionen är ju att man kanske ska kunna få upp ett öga och få en idé om vad man skulle vilja arbeta med senare i livet. Därför måste vi hela tiden jobba med att utveckla sommarjobben. Det är också därför vi granskar vårt eget arbete genom att låta utvärdera det ordentligt. Genom att ta in kritik ser vi vad vi behöver förbättra.

Samtidigt ökar vi ambitionsnivån vad gäller antalet. I sin motion skriver Liberalerna att det här inte är "socialliberal politik". Om detta är vi helt eniga, för vi tänker inte välja mellan kvalitet och kvantitet. Vi tänker se till att fler unga stockholmare får chansen till den här första raden på cv:t genom kvalitativa sommarjobb. Och ja – vi ställer höga krav på vår stads förvaltningar, men om vi ger rätt resurser och möjligheter att granska och utveckla verksamheten är jag övertygad om att vi kan nå ännu längre och ge stadens unga så bra förutsättningar som möjligt att kunna ta sig in i sitt framtida arbetsliv. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 196

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Ska man satsa på kvalitet eller kvantitet? Detta är en gammal debatt. Nu säger du, borgarrådet, att ni inte tänker välja mellan kvalitet och kvantitet. Men det som jag tycker är intressant med den här undersökningen är att det uppenbarligen är så att ganska många av ungdomarna är missnöjda med kvaliteten. Då kan det vara lite intressant att höra hur ni resonerar i det här sammanhanget. På vilket sätt kommer ni att förändra sommarjobbets innehåll så att man bättre lever upp till förväntningarna och den kvalitet som man hoppas på från ungdomarnas sida? Det var ju vi som genomförde de första av de här enkätundersökningarna, just på grund av att vi var rädda för att man skulle hamna i en situation där många ungdomar tyckte att det bara var en "pysselsättning" som inte gav någonting. Hur jobbar ni med att höja kvaliteten utifrån enkätresultaten, borgarrådet?

Anförande nr 197

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för den konstruktiva frågan, Ulla Hamilton! Det vi ser i enkäterna är att det som ungdomar många gånger inte upplever som meningsfullt är när man är för många om samma arbetsuppgifter och inte har handledning, så att man inte förväntas rapportera det man gör. Till skillnad från vad man kanske kunde uppfatta tidigare i debatten har det ofta varit fråga om uppgifter som parkskötsel eller allmänt ordningshållande, där man känner att man är

överflödig. Det är klart att vi då hela tiden måste jobba med att se till att det finns fler handledare, så att man har översikt över att det verkligen finns arbetsuppgifter att utföra. Här har vi såklart ett arbete kvar att göra. Mycket av arbetet sker ju ute på förvaltningarna, men successivt måste vi också fortsätta att granska att vi kommer framåt med kvaliteten på arbeten men också när ytterligare volym, så att fler ungdomar får chansen till den här första erfarenheten.

Anförande nr 198

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Borgarrådet Bjuggren får det att låta som att det är jag som riktar den här kritiken. Sanningen är att det är Sweco som gör det. De skriver svart på vitt att det finns ”starka indikationer på att stora grupper ungdomar haft sommarjobb som inte ger dem en rättvisande bild av vilka krav och förväntningar som finns i arbeten de kommer att söka i framtiden”. Det är ju en katastrof om vi lurar ungdomar som får den här första raden på cv:t, som borgarrådet Bjuggren talar om, att tro att arbetsmarknaden är någonting helt annat än det som sedan i själva verket väntar dem när de ska ut till jobb som inte är subventionerade av Stockholms stad. Då har vi faktiskt ett problem. Det är också Swecorapporten som konstaterar att den här enorma volymen har trängt undan ungdomar med funktionsnedsättningar. Min enda poäng i detta är att vi måste göra någonting åt det här. Vi kan inte bara lämna det så som det är. Vi måste öka kvaliteten.

Anförande nr 199

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag är helt enig med dig, Lotta Edholm, om att det faktum att 20 procent uppgav att de inte uppfattade sitt jobb som meningsfullt är ett stort problem som vi måste åtgärda, och det är det vi arbetar med. Vi ska säkerställa att de jobb vi erbjuder är kvalitativa, men också se till att fler får chansen.

Det jag vänder mig emot i det jag menar att du uttrycker är att du förstorar upp siffrorna och får det att låta mycket värre än det är. Sweco pekar på en risk för utträngningseffekter, men vi kan konstatera att vi ännu inte är där. Vi måste också se till att inte hamna där. Då ska vi såklart se till att det finns resurser till att fortsätta att prioritera alla i den prioriterade målgruppen, precis så som vi har gjort.

Jag kan inte uppfatta det här som någonting annat än en argumentation från Liberalernas sida för att sänka ambitionsnivån vad gäller antalet jobb, och det tycker jag vore direkt felaktigt.

Anförande nr 200

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): God kväll! Jag håller med Liberalerna om att gruppen unga med funktionsnedsättning ska prioriteras. Den sociala hållbarhetsrapporten lyftes också fram här tidigare. De ska prioriteras i de nya riktlinjerna för feriejobben. Anslagen har också höjts, och fler ska kunna ta del av det här. Jag håller också med om att det är jätteviktigt att jobbet ska vara så meningsfullt som möjligt.

Sedan kanske det finns en skillnad i synen på vad vi tycker att kommunen ska göra och vilka vi ska erbjuda jobb. Vi tycker att sommarjobb via kommunen kanske inte bara ska gå till dem med särskilda behov, för det är många som behöver den chansen. Det är många som kanske inte har föräldrar som kan fixa ett sommarjobb så enkelt. Det ser man också på att det är många som söker.

Lotta Edholm pratade om äldreomsorgen. Själv tänker jag på de år då jag rensade ogräs, målade bänkar och plockade sopor som 14–15–16-åring. ”Där-bredvid-burken” hette min handledare. De åren har varit viktiga. Det är fråga om chansen till ett första jobb. Man kunde ha råd med lite extrasaker och fick något att sätta på cv:t, även om man kanske inte tyckte att jobbet var jättemeningsfullt just då.

Vi tycker alltså att detta fortsatt är viktigt, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 201

J a n J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Som det kloka borgarrådet Edholm redan har framhållit är det väldigt viktigt att feriejobben är meningsfulla och motsvarar arbetsmarknadens krav. Men jag tänkte ta upp en annan aspekt och punkt som vi har i vår motion, nämligen att staden bör verka för att ungdomar kan få sommarjobb utanför den egna stadsdelen. De som håller sig vakna under de här debatterna och har gott minne kanske kommer ihåg att jag själv hade en liknande motion uppe för behandling för några månader sedan. Då var alla i staden väldigt positiva till den idén, även om man då inte biföll den motionen heller. Jag misstänker att majoriteten är lika positiv i dag till att försöka se till att ungdomar kan ta sig utanför den egna stadsdelen. Likväl genomförs det inte, och jag undrar varför. Här finns det nämligen verkligen möjlighet till riktiga och verkliga möten mellan människor från olika delar av vår stad. Det vore väldigt positivt för ungdomar att kunna få vidare referensramar genom att komma till arbetsplatser som inte bara ligger i den egna stadsdelen. Jag tror att det kan ha mycket större effekt – för att återkoppla till diskussionen om den sociala hållbarhetskommisionens rapporter – för att åstadkomma möten än vad dansbanor och cykelkurser kan ha. Därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 202

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Precis som du misstänkte, Jan Jönsson, håller jag helt med dig. Vi behöver fortsätta att arbeta för att det sker ett större utbyte. Det görs i liten omfattning redan nu till sommaren. Framför allt är det så att innerstadsstadsdelarna tar emot sommarjobbare från andra delar av staden. Det är jättepositivt; jag tror också att en del av att erbjuda så många unga stockholmare som möjligt sommarjobb är att skapa möjligheter för nya möten och erfarenhetsutbyten. Men precis som du är inne på tror jag att vi framöver behöver jobba för att se över hur vi på ett mer systematiskt sätt kan öka det här utbytet, så att det kommer ännu fler stockholmare till del.

Anförande nr 203

J a n J ö n s s o n (L): Precis! Ja, det är positivt att man har börjat, om än i liten skala. Jag tycker att vi bör ha kraft nog att besluta att våra förvaltningar helt enkelt ska förverkliga det här, eftersom vi är helt eniga i den här salen om att det skulle vara väldigt positivt. Jag räknar med att det kommer ett konkret förslag om detta i nästa budget.

Anförande nr 204

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Sommarjobbet är en viktig första erfarenhet av arbetslivet, ett arbetsliv som förhoppningsvis blir långt och meningsfullt. Det behöver därför vara en central uppgift för staden att i sina

insatser erbjuda feriejobb till ungdomar. Sommarjobben öppnar möjligheter för just meningsfullhet och lägger en god grund för det som väntar ungdomar senare i livet.

Tecken på att sommarjobb uppfattas brista i kvalitet och tecken på att ungdomar som är i behov av hjälp och stöd upplever att det blir svårare att få jobb behöver tas på allvar. Här har staden ett väldigt viktigt samhällsansvar att ta. Jag vill därför yrka bifall till motionen.

Anförande nr 205

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Under mandatperioden 2010–2014 ordnade Södermalms stadsdelsnämnd i genomsnitt 170 jobb. Vi kommer den här mandatperioden att ligga på 900. Vi hör till dem som har exploderat i sommarjobb. Tittar vi på vad ungdomarna tyckte ser vi att nio av tio trivdes. Åtta av tio tyckte att det var meningsfullt, 93 procent att de var väl omhändertagna, 70 procent att de hade lärt sig mer och 83 procent att de hade lärt sig någonting om staden. Vi har dessutom – initierat av Alliansen men utbyggt av oss – en kartläggning där funktionsnedsatta unga tillsammans med andra ungdomar kollar tillgängligheten, dels på stadsdelens lokaler – vi ska göra det ordentligt den här sommaren – dels på andra platser. Ett problem med det har faktiskt varit att det har varit svårt att få tag i tillräckligt många funktionsnedsatta som har kunnat hjälpa till, så bilden av att det är svårt för dem är inte riktigt den som jag sett.

Precis som Lotta Edholm säger är det oerhört viktigt att vara noga med stadsmiljön. Vi satsar genom de här unga. Vi oljar bryggor i Sjöstaden, fixar räcken och gör ett antal olika andra saker. Man ser till att det som ska vara vårt gemensamma vardagsrum faktiskt också blir det. De här ungdomarna gör oerhört viktiga och nyttiga uppgifter.

Sedan tror jag att man ska vara klar över att unga människor emellanåt är kritiska och kommer att vara det – ibland med rätta. Det här är en alldeles utmärkt satsning. Det är en utmärkt expansion som borde fortsätta. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 206

J a n J ö n s s o n (L): Ordförande! Det var roligt att det var så bra på Södermalm. Då kan andra stadsdelsförvaltningar ta efter. Men likväl var Sweco väldigt tydliga i sin rapport. De handläggare som deltog i deras undersökning påpekade att de såg att den högsta prioriteringen var volym mål, inte att bidra till sysselsättning eller att bryta det sociala arvet för många ungdomar i utanförskapsområden. Det finns enligt Sweco – för att återigen citera – ”starka indikationer på att stora grupper ungdomar haft sommarjobb som inte ger dem en rättvisande bild av vilka krav och förväntningar som finns i arbeten de kommer att söka i framtiden”. Det går inte att uttrycka så mycket tydligare än vad Sweco har gjort här. Det var ju positivt att det var bra på Södermalm, men vi har en hel stad som behöver rycka upp sig i den här frågan.

Anförande nr 207

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Den poäng jag försökte lyfta fram var att det faktiskt går alldeles utmärkt att expandera och ändå nå bra kvalitet. Jag tror att det är viktigt. För den som är ung handlar det om erfarenheten, möjligheten att lära sig hur det går till i arbetslivet. Men det handlar också om egna pengar, vilket faktiskt inte är

oväsentligt. Detta är en frihetsfråga. Jag tycker att det är ganska viktigt att den som är ung i dag har möjlighet att köpa egna skor för egna pengar. Då är sommarjobben en del av detta.

Anförande nr 208

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Jag tycker att det är jätteroligt att höra att det har varit så positivt just på Södermalm. Men det är klart att det innebär att det finns stadsdelar där det är fullkomligt uselt. Det är ju inte så att jag hittar på de här siffrorna, utan det är Sweco som i sin rapport påpekar att handläggarna ser att det har blivit svårare för ungdomar med funktionsnedsättningar och att volymmålen är viktigare än kvaliteten. Sweco påpekar också att ungdomar kanske inte alltid får en rättvisande bild av vad arbetslivet verkligen kräver. I så fall är det här bara ett slags lön som man betalar ut för ett arbete som egentligen inte finns. Därigenom tror jag faktiskt att man gör ungdomarna en otjänst. Jag förstår inte varför ni tar så lätt på den här kritiken. Vi tycker också att det är jätteviktigt med de här jobben, men ser även att det finns problem.

Anförande nr 209

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag förnekar inte problemen. Däremot tycker jag att det är viktigt att se om glaset är halvtullt eller halvtomt i det här fallet. Det viktiga som vi har gjort är att expandera. Då behöver vi jobba med kvaliteten, men man får inte slå av på expansionen. Det här är en del. I grund och botten handlar det om huruvida man ska sänka människors pris eller öka deras värde. Det är den stora konflikten mellan vänster och höger i svensk politik. Sommarjobben innebär att man laddar kidsen med värde och ser till att de faktiskt klarar sig bättre. Alla undersökningar visar det. Alla vetenskapliga undersökningar visar det. Då ska vi gå den vägen.

Anförande nr 210

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Ett av mina första sommarjobb var ett kommunalt sommarjobb i Uppsala inom äldreomsorgen. Visst har de kommunala sommarjobben sina viktiga funktioner, och vi ska fortsätta att satsa på sommarjobb. Men de ska vara av kvalitet. Då är det viktigt att vi också säkerställer – vilket har sagts många gånger tidigare i den här talarstolen – att det finns bra handledning och att man tar till sig av den kritik som har framkommit. Vad gäller stora grupper av dem som har fått sommarjobb misstänker man att de inte har fått en rättvisande bild av arbetsmarknaden och av vilka krav och förväntningar som kan ställas på dem i framtiden. Det är allvarlig och viktig kritik att ta till sig av. Offentliga arbetsmarknadsinsatser i all ära – de kan vara bra, men vi minns väl alla också plusjobben och vad de ledde fram till.

Med detta sagt vill jag också efterfråga och slå ett slag för sommarföretagande och sommarentreprenörer, en fråga som vi moderater driver sedan lång tid tillbaka. Det är någonting som man säger sig ha i Stockholms stad, men det är de facto så att det inte är på riktigt. Man använder sig inte av de föredömliga organisationer som jobbar med kommuner runt om i Sverige där unga får prova att utveckla sina idéer, stå inför en grupp och presentera sina idéer, driva fram ett företag eller prova på entreprenörskap under sommaren. Det är någonting som vi skulle vilja se mer av som ett alternativ till jobb, för entreprenörskap kan också vara en framtidsväg för Stockholms unga. Jag beklagar att man har valt att baka in det till att det handlar om

att man ska hjälpa till att utveckla kommunen. Det är inte riktigt så vi hade hoppats att man skulle gå fram med sommarföretagande. Får Alliansen förtroendet 2018 hoppas jag att vi kommer att få se många sommarentreprenörer bland Stockholms unga.

Det är klart att fler unga behöver sommarjobb. Men varför ska bara kommunen bidra? Gör som era kollegor i Göteborg! Där har man Knäckbanken och utmanar näringslivet. Man har en gemensam ingång, där privata företag från näringslivet tillsammans med kommunen kan erbjuda sommarjobb. Då får man också upp volymerna. Företag, till exempel den lokala Icahandlaren, kan erbjuda platser för sommarjobb, samtidigt som kommunen också kan backa upp. Man gör det tillsammans. Det är någonting klokt att ta efter. Som sagt hoppas jag att man tar åt sig av detta och att vi får se fler sommarföretagare i framtiden.

Anförande nr 211

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Du säger att Moderaterna har efterfrågat sommarlovsentreprenörer under lång tid, Anna König Jerlmyr. Med "lång tid" antar jag att du menar tiden efter valdagen 2014. Innan dess fanns det ju ingenting. Nu har vi hittat en form som vi klarar juridiskt, och den ska såklart utvecklas.

Liberalernas motion handlar inte om att det är viktigt med alla de här sommarjobben och att vi måste se till att de håller en god kvalitet. Det är det som vi tycker – vi måste fortsätta att utveckla de sommarjobb som vi har satsat på. Det som motionen säger är att vi i stället för den utvidgningen ska lägga de pengarna på handledning. Min enkla fråga till borgarrådet är: Hur många sommarjobb ska bort med Alliansens beslut?

Anförande nr 212

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det ska bli fler sommarjobb. Det kan ske genom att vi utvecklar fler jobb med kvalitet och handledning i stadens egen regi, och det ska vara meningsfulla jobb, men också genom att vi utmanar näringslivet, som sagt, såsom de småföretagare som kan behöva en extra hand över sommaren. Då kan vi göra det tillsammans, som i Knäckbanken till exempel.

Ja, det har gått ganska lång tid. Nu är det ett år kvar till nästa val. Jag tycker att det är under relativt lång tid som vi har efterfrågat fler entreprenörer på sommaren. Det här är inget hokusfokus. Det finns i många kommuner, däribland faktiskt en del socialdemokratiska också. Väletablerade organisationer jobbar med unga på ett strukturerat sätt "non-profit" för att få dem att pröva sina vingar som entreprenörer. Det kanske inte blir företagare av dem, men jag tror att de får stärkt självkänsla. De får med sig att de kan om de vill och tror på att de kan utveckla sina idéer. Man stimulerar kreativitet. Det behöver Stockholm mer av för framtiden.

Anförande nr 213

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande! Jag ska hålla mig kortfattad. Man är kanske inte den mest populära i salen klockan fem över tio.

Jag skulle vilja passa på att lyfta ett bra exempel på väldigt meningsfulla sommarjobb, eftersom det har präglat debatten. Jag syftar på de sommarjobb som

kansliet för mänskliga rättigheter inrättade inom projektet Rättighetsjakten, där ungdomar i flera av våra stadsdelar fick chansen att kartlägga och komma med förslag kring hur man ska jobba med antirasism, feminism och mänskliga rättigheter. De gjorde olika filmer som nu används av staden i utbildningar för verksamheter och chefer. Det här är någonting som vi såklart är stolta över. Det är en ny typ av väldigt meningsfulla sommarjobb. Det var dock ingenting som föll Alliansen i smaken förra sommaren, särskilt inte Kristdemokraterna. Man hävdade att det här var politisk propaganda. Men sommarjobbarna var väldigt nöjda och tyckte att det var väldigt meningsfullt. De var nöjda, även om inte Kristdemokraterna var det.